ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ 2021 – 2027 Г.

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ 4
СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ 7
СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ 8
1.1. Същност на Плана за интегрирано развитие на общината 10
1.2. Законодателна рамка за разработване на Плана за интегрирано развитие 11
1.3. Стратегическа рамка за разработване на Плана за интегрирано развитие 12
1.4. Принципи и подходи, използвани при разработването на Плана за интегрирано развитие 17
1.5. Отговорности на институциите и партньорите в процеса на разработване, приемане, наблюдение и оценка на Плана за интегрирано развитие 19
2. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ 23
2.1. Обща характеристика на община Левски 23
2.2. Състояние на местната икономика 29
2.3. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси 45
2.4. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията 93
2.5. Екологично състояние и рискове 104
2.6. Административен капацитет и управление 120
2.7. Селищна мрежа и жилищен сектор 132
2.8. Анализ на връзката на общината със съседните територии, които имат потенциал да влияят върху нейното развитие 141
2.9. Влияние на големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение, предвидени за реализация на територията на общината 143
2.10. Описание на взаимовръзките на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво 144
2.11. SWOT-анализ 154
3. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ В ПЕРИОДА 2021-2027 155
3.1. Основни принципи при формулирането на стратегическата рамка на ПИРО 155
3.2. Визия за развитие на община Левски 159
3.3. Стратегически цели 160
3.4. Приоритети за развитие 165
3.5. Програма за развитие на туризма на община Левски 178

4. ОПИСАНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ, НА ПАРТНЬОРИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ФОРМИТЕ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ 182
5. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА УДОВЛЕТВОРЯВАНЕ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ И ЗА ПОДКРЕПА НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ОБЩИНИ-ПРИОРИТЕТНИ ЗОНИ ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ 188
6. ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД ЗА РАЗВИТИЕ 192
6.1. Същност на Програмата за реализация 192
6.2. Описание на интегрирания подход за развитие 193
6.3. Индикативна финансова таблица 194
7. МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ 195
7.1. Специфика на изменението на климата 195
7.2. Основни принципи при планиране на интегрирането на екологичните цели на местно ниво 195
7.3. Общи действия на европейско и национално ниво по отношение на климата 196
7.4. Потенциални рискове пред община Левски, свързани с изменението на климата . 199
7.5. Общи хоризонтални мерки, свързани с изменението на климата 200
7.6. Мерки за ограничаване и адаптация към изменението на климата и принос на ПИРО за изпълнение на действията по отношение на климата 200
8. НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ 207
8.1. Същност на системата за наблюдение на ПИРО 207
8.2. Методика за разработване на системата от индикатори 207
8.3. Ангажименти на участващите в наблюдението на ПИРО структури и органи 209
8.4. Дейности по наблюдение и оценка 210

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АД – Акционерно дружество

АИК – Адаптация и изменение на климата

АМ – Автомагистрала

АНКПР - Актуализирана Национална концепция за пространствено развитие

АСП – Агенция за социално подпомагане

БВП – Брутен вътрешен продукт

БДЖ – Български държавни железници

ВЕИ – Възобновяеми енергийни източници

ВЕЛ – Въздушни електропроводни линии

ВиК – Водоснабдяване и канализация

ДБТ – Дирекция „Бюро по труда“

ДГ – Детска градина

ДМА – Дълготрайни материални активи

ЕК – Европейска комисия

ЕООД – Еднолично дружество за ограничена отговорност

ЕС – Европейски съюз

ЕТ – Едноличен търговец

ЗЗ – Защитена зона

ЗРР – Закон за регионалното развитие

ЗТ – Закон за туризма

ИСУН – Информационна система за управление и наблюдение на средствата от ЕС

ИТСР – Интегрирана териториална стратегия за развитие

КАВ – Качество на атмосферния въздух

МБАЛ – Многопрофилна болница за активно лечение

МИГ – Местна инициативна група

МОСВ – Министерство на околната среда и водите

МРРБ – Министерство на регионалното развитие и благоустройството

МПС – Моторни превозни средства

МСП – Малки и средни предприятия

НАИМ-БАН – Национален археологически институт с музей при Българска академия на науките

НАФ – Национален архивен фонд

НИНКН – Национален институт за недвижимо културно наследство

НКЖИ – Национална компания „Железопътна инфраструктура“

НКПР - Национална концепция за пространствено развитие

НКЦ – Недвижими културни ценности

НП – Национална програма

НСИ – Национален статистически институт

НЧ – Народно читалище

ОбС – Общински съвет

ОДЗ – Областна дирекция „Земеделие“

ООД – Дружество за ограничена отговорност

ООН – Организация на обединените нации

ОП – Оперативна програма

ОПОС – Оперативна програма „Околна среда“

ОПР – Общински план за развитие

ОУ – Основно училище

ОУП – Общ устройствен план

ПГ – Предучилищна група

ПГССТ – Професионална гимназия по селско стопанство и транспорт

ПЕВП – Полиетилен висока плътност

ПИРО – План за интегрирано развитие на община

ПК – Постоянна комисия

ПМС – Постановление на Министерски съвет

ППЗРР – Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие

ПРСР – Програма за развитие на селските райони

ПСОВ – Пречиствателна станция за отпадни води

ПУП – Подробен устройствен план

ПЧИ – Преки чуждестранни инвестиции

РЗИ – Регионална здравна инспекция

РЗПРН – Район със значителен потенциален риск от наводнения

РИОСВ – Регионална инспекция по околната среда и водите

РКОНИК – Рамкова конвенция на Обединените нации по изменение на климата

РОУКАВ – Район за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух

РУО – Регионално управление на образованието

РУП – Районно управление „Полиция“

СЗР – Северозападен район от ниво 2

СУ – Средно училище

СФУК – Система за финансово управление и контрол

ФК – Футболен клуб

ФПЧ – Фини прахови частици

ЦСМП – Център за спешна медицинска помощ

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

Фигура 1. Глобални цели на устойчивото развитие (ООН)..... 13
Фигура 2. Цели на Документа за размисъл „Към устойчива Европа“..... 14
Фигура 3. Стратегическа рамка на Програма за развитие: България 2030..... 15
Фигура 4. Стратегическа рамка на Актуализираната Национална концепция за пространствено развитие на Р България 2013-2025..... 16
Фигура 5. Стратегическа рамка на Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападен район от ниво 2 2021-2027..... 17
Фигура 6. Функции на отговорните институции в процеса на разработване, изпълнение, наблюдение и оценка на ПИРО..... 22
Фигура 7. Брой и динамика на нефинансовите предприятия в община Левски и в останалите общини в област Плевен в периода 2015-2019 г..... 31
Фигура 8. Брой и динамика на заетите лица в нефинансовите предприятия в община Левски и в област Плевен в периода 2015-2019 г..... 32
Фигура 9. Произведена продукция (хил.лв.) от предприятията в община Левски и дял в продукцията на област Плевен (%) в периода 2015-2019 г..... 33
Фигура 10. Брой предприятия на 1000 души в община Левски, област Плевен и средно за страната в периода 2016-2020 г..... 33
Фигура 11. Произведена продукция (хил. лв.) на 1000 души в община Левски и област Плевен в периода 2016-2019 г..... 34
Фигура 12. Динамика на населението в периода 2010-2019 г. (брой)..... 45
Фигура 13. Изменение на населението в гр. Левски и в селата от общината, 2019 г. спрямо 2010 г. (%)..... 47
Фигура 14. Брой на населението в гр. Левски и в селата в община Левски в периода 2010-2019 г..... 47
Фигура 15. Коефициент на раждаемост на 1000 души от населението в община Левски, област Плевен и средно за страната в периода 2015-2019 г..... 48
Фигура 16. Коефициент на смъртност на 1000 души от населението в община Левски, област Плевен и средно за страната в периода 2015-2019 г..... 49
Фигура 17. Коефициент на естествен прираст на населението в община Левски, област Плевен и в страната в периода 2015-2019 г. (%)..... 49
Фигура 18. Механичен прираст на населението в община Левски, област Плевен и в страната в периода 2015-2019 г. (%)..... 50
Фигура 19. Полова структура на населението в периода 2015-2019 г. (%)..... 51
Фигура 20. Възрастова структура на населението (разлика между 2016 г. и 2019 г., брой)52
Фигура 21. Динамика на децата и местата в детските градини за учебните години 2015/2016-2019/2020..... 57
Фигура 22. Население на 1 лекар в община Левски, област Плевен и средно за страната в периода 2015-2019 г. (брой)..... 65
Фигура 23. Брой заети лица по икономически дейности през 2019 г..... 88
Фигура 24. Коефициент на безработица в община Левски, област Плевен и средно за страната в периода 2015-2019 г..... 89

Фигура 25. Произведена продукция на 1 зает в общината в периода 2015-2019 г. (хил.лв.) 91
Фигура 26. Средна годишна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение в община Левски, област Плевен и общо за страната в периода 2015-2019 г. 92
Фигура 27. Загуби на вода средно за общината в периода 2015-2020 г. (%) 98
Фигура 28. Газопреносна мрежа в град Левски 103
Фигура 29. Административна структура на общинската администрация 124
Фигура 30. Стратегическа рамка на ПИРО Левски 163

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 1. Баланс по вид територия на община Левски 23
Таблица 2. Динамика и разпределение на предприятията по икономически сектори в периода 2015-2019 г. 35
Таблица 3. Отглеждани земеделски култури в периода 2018-2020 г. 36
Таблица 4. Отглеждани животни в периода 2018-2020 г. 38
Таблица 5. Общински пасища, мери и ливади отдадени под наем през 2020 г. 39
Таблица 6. Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия по икономически дейности за 2019 г. 43
Таблица 7. Брой на населението в община Левски и в населените места в общината в периода 2010-2019 г. 46
Таблица 8. Население по етническа принадлежност към 01.02.2011 г. (брой) 53
Таблица 9. Население на 7 и повече навършени години по степен на завършено образование към 01.02.2011 г. (брой и %) 54
Таблица 10. Основни характеристики на детските градини 56
Таблица 11. Разпределение на децата по детски градини в община Левски (брой) 56
Таблица 12. Деца в предучилищни групи и ученици в учебните заведения през учебните 2019/2020 г. и 2020/2021 г. (брой) 58
Таблица 13. Показатели на образователната мрежа в община Левски в периода 2015-2020 г. 59
Таблица 14. Паралелки, учители и учащи се в ОУ и СУ в община Левски по класове (брой) 60
Таблица 15. Детски ясли, места и деца в тях и обхват на детските ясли в община Левски в периода 2014-2020 г. 63
Таблица 16. Показатели на здравната инфраструктура в периода 2015-2019 г. 64
Таблица 17. Социални услуги в община Левски 67
Таблица 18. Инфраструктура на социалните дейности към 31.12.2020 г. 73
Таблица 19. Лица с увреждания и лица, получаващи социална помощ в периода 2014-2020 г. (брой) 74
Таблица 20. Исторически и природни забележителности в община Левски по населени места 81
Таблица 21. Спортни обекти, вкл. в училища, капацитет и състояние 84

Таблица 22. Брой регистрирани спортни клубове на територията на община Левски по вид спорт и местоположение 86
Таблица 23. Брой заети лица по икономически дейности в периода 2015-2019 г. 87
Таблица 24. Динамика на регистрираните в бюрото по труда безработни лица в периода 2015-2019 г. 88
Таблица 25. Брой безработни лица, включени в обучения, мерки и програми за заетост в периода 2015-2020 г. 90
Таблица 26. Населени места в община Левски и тяхното разстояние до общинския център 96
Таблица 27. Динамика на служителите в община Левски в периода 2014-2020 г. 126
Таблица 28. Брой и стойност на проектите, реализирани или в процес на изпълнение в община Левски в програмните периоди 2007-2013 и 2014-2020 130
Таблица 29. Баланс на територията на община Левски 132
Таблица 30. Принос на ПИРО Левски за изпълнение действията по отношение на климата, включени в Националната стратегия за адаптация към изменението на климата и Плана за действие към нея 201

1. Въведение

1.1.Същност на Плана за интегрирано развитие на общината

Планът за интегрирано развитие на община Левски 2021-2027 г. е основен стратегически документ за развитието на общината и инструмент за нейното управление в средносрочен план (седемгодишен период), като времето за неговото изпълнение съвпада със следващия програмен период на ЕС до 2027 г. Пространственият обхват на ПИРО включва територията на цялата община с всичките й населени места.

Като част от системата документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие, ПИРО Левски служи за определяне на актуалните проблеми, предизвикателствата и наличните потенциали за развитие на територията на местно ниво, които произтичат от комплексните анализи на природните дадености и мястото на общината в регионален и национален план. Спецификата на общината и направените анализи и изводи по време на изготвяне на ПИРО, са аргументи за очертаване на визията и стратегията за устойчиво развитие на община Левски, които се изпълняват чрез конкретната Програма за реализация на ПИРО.

Планът за развитие осигурява пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на общината.

Основна цел на ПИРО Левски е да формулира обща рамка и последователност от конкретни действия за устойчиво и интегрирано развитие на местно ниво, обединени в конкретна програма за действие.

Общинският план определя целите и мерките за тяхното постигане, при задължително съответствие с Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападен район от ниво 2 и Общия устройствен план на община Левски. Планът се разработва и прилага в общия контекст на актуалното законодателство в страната и стратегическа рамка за регионално развитие на европейско и национално ниво.

Към момента на изготвяне на ПИРО Левски, Общият устройствен план на общината е приет и неговите предвиждания са отразени и взети предвид при изготвяне на стратегията за развитие на община Левски.

1.2.Законодателна рамка за разработване на Плана за интегрирано развитие

Изготвянето на ПИРО е регламентирано в ***Закона за регионалното развитие*** (изм. доп. ДВ бр.21 от 13 Март 2020 г.), както и в Правилника за неговото прилагане. В новия програмен период 2021-2027 г. ПИРО обединява в рамките на един стратегически документ елементите на Общинския план за развитие и Интегрирания план за градско възстановяване и развитие на общината, които се изготвяха в периода 2014-2020 г.

Съгласно ЗРР планът за интегрирано развитие на общината е част от системата от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие. ПИРО е в йерархическа подчиненост на документите от по-горните нива – ИТСР на Северозападен район от ниво 2 и Актуализираната национална концепция за регионално и пространствено развитие. ПИРО очертава средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината в 7-годишен период.

Изменението на ***Закона за туризма*** от 2020 г. (ДВ, бр.17, 2020) изисква в ПИРО да се включва самостоятелен раздел, който съдържа общинската програма за развитие на туризма (чл.11 от ЗТ). Тя следва да е в съответствие с приоритетите на Областната стратегия за развитие на туризма и Националната стратегия за устойчиво развитие на туризма и стратегиите за развитие на отделни видове туризъм.

Следва да се подчертае, че Стратегията за развитие на туризма на област Плевен към момента не е изготвена и приета, което поставя пред трудности местната администрация за изготвянето на програма за развитието на туризма, която да е в *„съответствие с приоритетите на областната стратегия“.* Въпреки това, в ПИРО са включени мерки и проекти, които подкрепят развитието на туристически дейности в общината, съобразно местните специфики.

При изготвянето на ПИРО са взети предвид и редица закони, които имат пряко влияние върху управлението на територията и нейното финансиране, по-важните от които са: Закон за административно-териториално устройство на Р България; Закон за местното самоуправление и местната администрация; Закон за общинската собственост; Закон за водите; Закон за горите; Закон за опазване на околната среда; Закон за изменение на климата; Закон за социалното подпомагане и др.

1.3.Стратегическа рамка за разработване на Плана за интегрирано развитие

ПИРО е в съответствие с целите на кохезионната политика на ЕС за периода 2021-2027 г. – „Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градовете, селските и крайбрежните райони и местните инициативи“.

Основен момент в разработването на ПИРО, съгласно действащото законодателство, е осигуряването на съгласуваност с основните стратегически документи на европейско, национално и регионално ниво, като ключовите промени в стратегическата рамка за новия планов период 2021-2027 г. са заложени в следните документи:

Глобални цели на устойчивото развитие (ООН)

Глобалните цели за устойчиво развитие са 17 и са свързани помежду си, като крайният срок за постигането им е 2030 г. Целите са насочени към глобалните предизвикателства, пред които сме изправени и включват: изкореняване на бедността; край на глада; добро здраве; качествено образование; равенство между половете; чиста вода и санитарно-хигиенни условия; възобновяема енергия; сигурна работа и икономически растеж; иновации и инфраструктура; намаляване на неравенствата; устойчиви градове и общности; отговорно потребление; борба с климатичните промени; живот под водата; живот на земята; мир и справедливост; партньорства за целите.

Фигура 1. Глобални цели на устойчивото развитие (ООН)

Цел 1.	Премахване на бедността във всичките ѝ форми навсякъде
Цел 2.	Премахване на глада, постигане на продоволствена сигурност и подобряване на храненето, както и насърчаване на устойчивото селско стопанство
Цел 3.	Осигуряване на здравословен начин на живот и насърчаване на благоденствието за всички хора от всички възрастови групи
Цел 4.	Осигуряване на приобщаващо и справедливо качествено образование и насърчаване на възможностите за учене през целия живот за всички
Цел 5.	Постигане на равенство между половете и предоставяне на повече права на всички жени и момичета
Цел 6.	Осигуряване на наличност и устойчиво управление на водите и канализация за всички
Цел 7.	Осигуряване на достъп до финансово достъпна, надеждна, устойчива и модерна енергетика за всички
Цел 8.	Насърчаване на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълноценна и продуктивна заетост и достоен труд за всички
Цел 9.	Изграждане на устойчива инфраструктура, насърчаване на приобщаваща и устойчива индустриализация и стимулиране на иновациите
Цел 10.	Намаляване на различията в държавите и между тях
Цел 11.	Градовете и населените места да станат приобщаващи, сигурни, издръжливи и устойчиви
Цел 12.	Осигуряване на устойчиви модели на потребление и на производство
Цел 13.	Предприемане на спешни действия за борба с изменението на климата и въздействието от него
Цел 14.	Опазване и устойчиво използване на океаните, моретата и морските ресурси за устойчиво развитие
Цел 15.	Защита, възстановяване и насърчаване на устойчивото използване на сухоземните екосистеми, устойчиво управление на горите, борба с опустиняването и преустановяване на загубата на биологично разнообразие
Цел 16.	Насърчаване на мирни и приобщаващи общества за устойчиво развитие, предоставяне на достъп до правосъдие за всички и изграждане на ефективни, отговорни и приобщаващи институции на всички равнища
Цел 17.	Укрепване на средствата за прилагане и възобновяване на световното партньорства за устойчиво развитие

Източник: Екип на Изпълнителя

Документ за размисъл „Към устойчива Европа до 2030 г.“

„Документът за размисъл „Към устойчива Европа 2030“ замества действащата досега Стратегия „Европа 2020“ и е израз на твърдия ангажимент от страна на ЕС да постигне

резултати по целите на ООН за устойчиво развитие. Документът посочва следните основни цели до 2030 г.:

Фигура 2. Цели на Документа за размисъл „Към устойчива Европа“

Източник: Екип на Изпълнителя

Базирайки се на този основен документ, страните-членки, техните регионални и местни власти следва да формулират рамките си за планиране на стратегическото развитие.

Програма за развитие: България 2030

Националната програма за развитие „България 2030“ е програмен документ, поставящ рамката и насоките за подготовка на останалите стратегически документи в страната. С тази програма се адаптират приоритетите на документа „Към устойчива Европа до 2030 г.“ към националната специфика. Документът определя три стратегически цели: ускорено икономическо развитие, демографски подем и намаляване на неравенствата, за реализирането на които са предвидени целенасочени политики и интервенции, групирани в пет взаимосвързани и интегрирани оси на развитие – Иновативна и интелигентна България;

Зелена и устойчива България; Свързана и интегрирана България; Отзивчива и справедлива България; Духовна и жизнена България. За постигането на стратегическите цели са дефинирани 13 национални приоритета, като с решение на правителството са определени водещите ведомства по отделните приоритети.

Фигура 3. Стратегическа рамка на Програма за развитие: България 2030

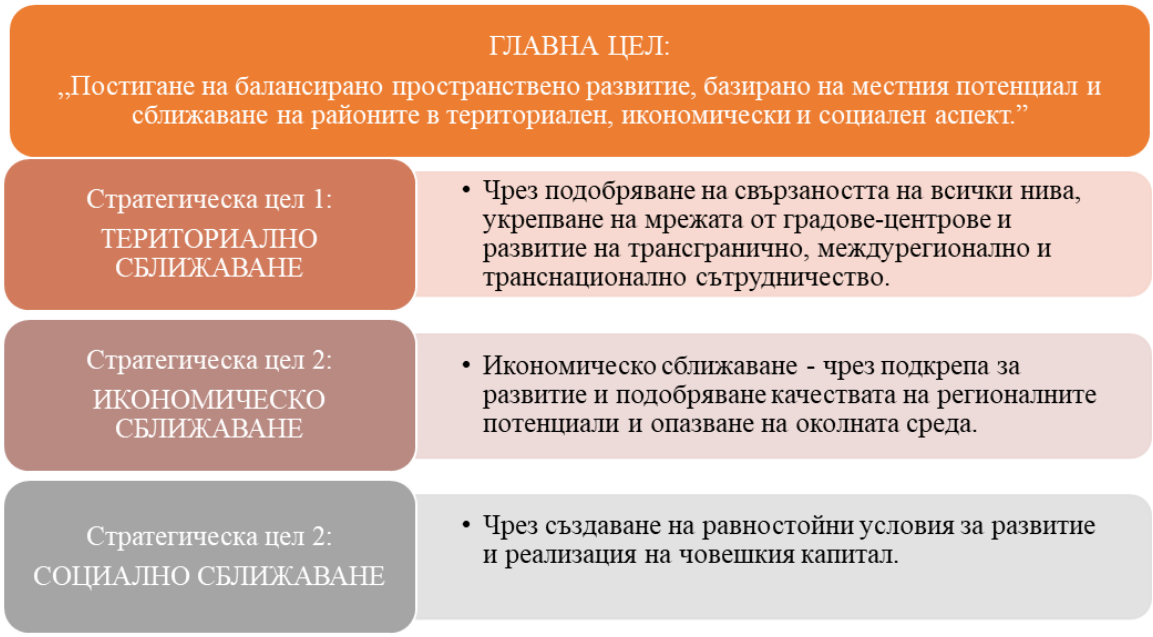
Източник: Екип на Изпълнителя

Актуализирана Национална концепция за пространствено развитие 2013-2025

Документът регламентира устройството и управлението на националната територия и с него се полагат основите за оперативна програма „Развитие на регионите“ 2021-2027. Актуализираната НКПР отделя по-голямо внимание на районите от ниво 2, на по-високата степен на управляемост на развитието им чрез целенасочени интегрирани инвестиции, реагирайки в унисон с тенденциите за засилване на регионалното и териториалното измерение на европейските политики. В АНКПР са обусловени няколко съществени промени: отразени са новите насоки на европейската кохезионна политика; засилена е стратегическата част, в която е интегрирана Националната стратегия за регионално развитие 2012-2022 (интегриране на регионалното и пространственото планиране); идентифицирани са конкретни територии със специфични характеристики, потребности и потенциали.

Концепцията съдържа средносрочни и дългосрочни насоки за устройствено планиране и опазване на териториалните ресурси и осигурява основа за териториална насоченост на секторните политики и стратегии, като се подчертава, че желаният модел за умерен полицентризъм (поддържане на мрежа от равномерно разпръснати градове, които са предпоставка за по-балансирано развитие и съживяване на селските и периферните райони) все още е актуален. В този модел Левски е определен като град от 4-то ниво (малки градове с микро регионално значение за територията на група общини).

Фигура 4. Стратегическа рамка на Актуализираната Национална концепция за пространствено развитие на Р България 2013-2025

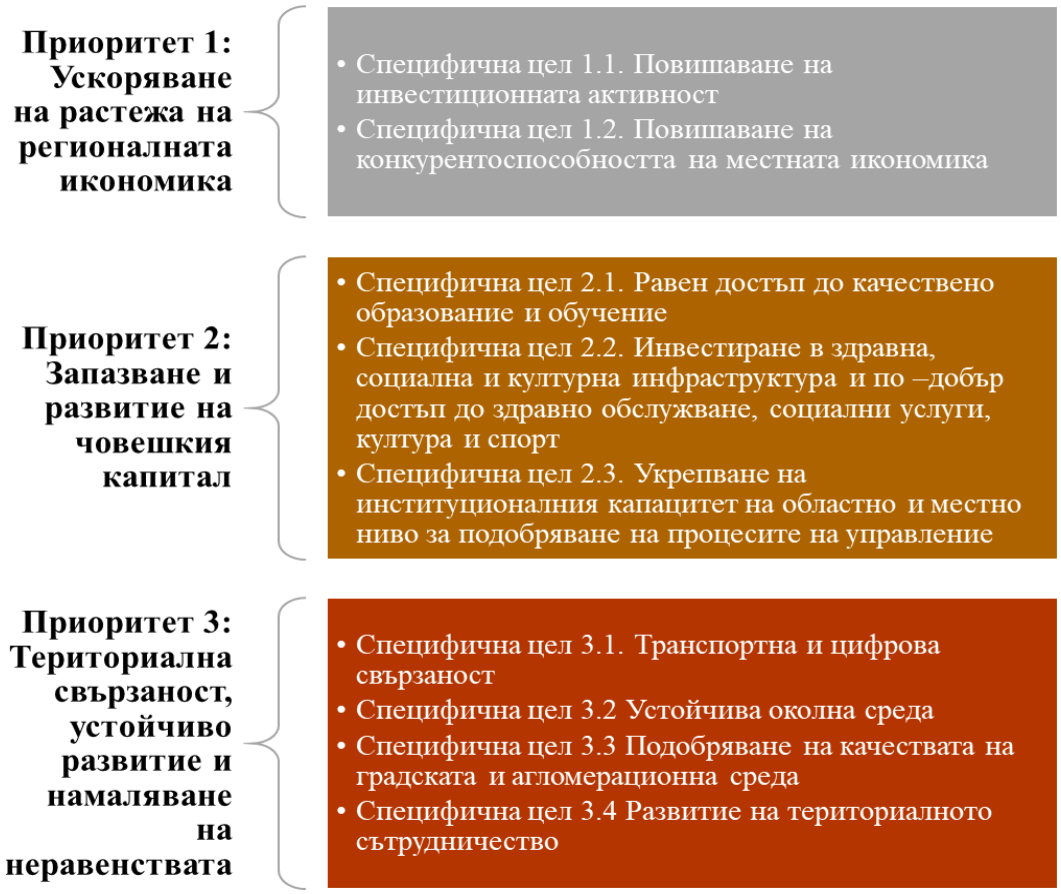
Източник: Актуализирана Национална концепция за пространствено развитие на Р България 2013-2025 (Актуализация 2019 г.)

Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северозападен район 2021-2027

Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северозападен район от ниво 2 е стратегически планов документ, определящ общата политическа, пространствена и икономическа рамка за развитието на региона през новия програмен период. ИТСР е разработена в съответствие с Актуализацията на Национална концепция за пространствено развитие и отчита предвижданията на регионално ниво на секторните стратегии в областта на икономическото развитие, здравеопазването, образованието, науката, социалните услуги, транспорта, водния сектор, енергетиката, широколентовите комуникации, туризма и околната среда. ИТСР на Северозападен район задава рамка за интегрирано пространствено развитие при отчитане на местния териториален потенциал и принципите

за балансирано устойчиво развитие и отразява съвременните тенденции в регионалната политика на Европейския съюз.

Фигура 5. Стратегическа рамка на Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападен район от ниво 2 2021-2027

Източник: Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северозападен район от ниво 2 2021-2027

1.4.Принципи и подходи, използвани при разработването на Плана за интегрирано развитие

Приложените подходи и следваните принципи при изготвянето на ПИРО съответстват с нормативните изисквания, целите и приоритетите на социално-икономическото и пространственото развитие на общината, като интегрална част от Северозападен район.

Основните подходи в разработването на ПИРО се основават на тези, използвани в документите за приоритетите в регионалната и кохезионната политика на ЕС в периода след 2020 г.:

- ✓ Научно обоснован подход - подходът е в основата на всички анализи и прогнози и особено на тези, свързани със социалното и икономическото развитие и с аналогични разработки за регионално и пространствено планиране;
- ✓ Подход, основан на местните характеристики и потенциал – този подход се възприема като обединяващ местните общности инструмент за решаване на съществуващи проблеми, свързани със заетост и безработица, жилищни условия, незадоволително ниво на публичните услуги и др., които ограничават икономическите възможности и са в основата на социалната изолация;
- ✓ Интегриран подход – подходът е основен и задължителен при изготвяне на стратегическите документи за регионално и пространствено планиране и има за цел в условията на свиващи се ресурси и ограничени финансови приоритети да обедини различни политики, приоритети, проекти, финансови ресурси, източници за финансиране, участници и заинтересовани страни, за постигане на положителна синергия и добавена стойност от реализираните програми;
- ✓ Подход „отдолу-нагоре“ – подходът подпомага цялостния процес на вземане на решения и тяхното изпълнение, отчитат се нуждите на малките населени места в общината за разработване на цялостната стратегия за развитие.

Разработването на Плана за интегрирано развитие на община Левски е съобразено със следните ***основни принципи***:

- ✓ Съответствие на плана с принципите и правилата за прилагане на структурните инструменти в областта на регионалната политика на ЕС;
- ✓ Координация и съгласуваност с европейските, националните и местните политики за конкуренция, опазване и подобряване на околната среда и равните възможности;
- ✓ Осигуряване на информация и публичност на процесите на планиране и програмиране, финансиране, изпълнение, наблюдение и оценка в областта на интегрираното регионално и местно развитие;
- ✓ Осигуряване на точност на анализите и на дефинираната система от индикатори за наблюдение, както и смислова и хронологична структурираност на документа
- ✓ Методологични работни документи на ЕК за използване на индикатори и извършване на оценки;

- ✓ Спазването на принципа на съфинансиране и допълняемост на местните собствени финансови ресурси за развитие със средства от държавния бюджет, фондовете на ЕС и други публични и частни източници.

1.5. Отговорности на институциите и партньорите в процеса на разработване, приемане, наблюдение и оценка на Плана за интегрирано развитие

Подготовка, съгласуване и приемане на ПИРО

Съгласно за законодателството за регионалното развитие, кметът на общината организира изработването, съгласуването и актуализирането на ПИРО и осъществява координацията и контрола върху процеса на неговото разработване и съгласуване.

Финансирането на процеса на изработване, съгласуване с партньорите и актуализиране на ПИРО се осъществява от бюджета на общината.

Със заповед на кмета се сформира работна група, която отговаря за подготовката, изготвянето и одобряването на ПИРО. В нея са представени заинтересовани страни, а за останалите заинтересовани лица се осигурява непрекъснат публичен достъп за информация и възможност за излагане на становища на всички етапи от разработването и реализацията на ПИРО. Кметът носи отговорност за цялостната организация и действията по изготвянето на ПИРО.

Кметът на общината определя начина за изработване на ПИРО - със собствен капацитет и/или с привличане на външни експерти или консултантски фирми, като в този случай организира провеждането на обществена поръчка, в съответствие с изискванията на Закона за обществените поръчки и съпътстващата го нормативна уредба.

ПИРО се обсъжда и съгласува със заинтересуваните органи и организации, с икономическите и социалните партньори, както и с физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината. Кметът е този, който чрез заповед организира обществено обсъждане на проекта за ПИРО и на ЕО по реда на чл. 20 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми в случаите, в които такава оценка е била изискана. Постъпилите предложения и препоръки се отразяват в проекта на ПИРО по преценка на Общинския съвет.

Общинският съвет е органът, който приема ПИРО по предложение на кмета на общината.

Цялата документация на ПИРО е публична, включително протоколите от обсъжданията и срещите на работните групи.

Одобреният план за интегрирано развитие на община се представя от кмета на общината пред съответния Областен съвет за развитие в срок до три месеца от неговото приемане от съответния общински съвет.

ПИРО и решението на Общинския съвет за неговото приемане се публикуват на страницата на общината в интернет, както и на портала за обществени консултации на Министерския съвет.

Изменение и актуализация на ПИРО

Изменение и актуализация на плана се допуска при условията, посочени в ППЗРР, в т.ч.:

- ✓ при съществени промени на икономическите и социалните условия в общината;
- ✓ в резултат на промени в свързаното национално законодателство или в законодателството на ЕС;
- ✓ при съществени промени в секторни стратегии и програми, влияещи върху изпълнението на плана;
- ✓ при приемане или изменение на бюджета на общината и утвърждаване на индикативните разчети за средствата от Европейския съюз се актуализира и Програмата за реализация на плана.

Същевременно, актуализация на Програмата за реализация на плана може да бъде извършвана периодично въз основа на:

- ✓ изводите и препоръките в годишните доклади за наблюдение с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на ПИРО и постигане на целите и приоритетите за развитие;
- ✓ с цел включване на нови мерки, дейности, проекти или източници на финансиране (напр., в случай на възникнала възможност за включването на допълнителни ресурси – средства от оперативните програми за периода 2021-2027 г. или от други национални или донорски проекти и програми). Допълнителни мерки, дейности и проекти/проектни идеи се включват в програмата или приложенията към нея само чрез обосновка на приноса им към постигането на целите и приоритетите на плана при спазване на принципа на интегриран подход.

Изготвеният актуализиран ПИРО се приема при условията и по реда за изработване и приемане на плана. Същото важи и за актуализацията на програмата за реализация на ПИРО: изменение и актуализация на програмата за реализация се извършва при стриктно спазване на принципа на партньорство. Актуализираният ПИРО и актуализацията на

програмата за реализация се одобрява от общинския съвет по предложение на кмета на общината.

Наблюдение и оценка на ПИРО

Наблюдението на изпълнението на плана се осъществява, в съответствие с разпоредбите на ППЗРР. Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на ПИРО чрез разработване годишен доклад за всяка година от действието на плана.

Съгласно изискванията на ЗРР, за изпълнението на ПИРО се извършват междинна и последваща оценки.

Междинната оценка се извършва в средата на периода на действие на плана и включва:

1. оценка на първоначалните резултати от изпълнението;
2. оценка на степента на постигане на съответните цели;
3. оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
4. изводи и препоръки за изпълнението на документа.

Последващата оценка се изготвя не по-късно от една година след изтичането на периода на действие на плана. Последващата оценка включва:

1. оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите;
2. оценка на общото въздействие;
3. оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
4. изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие.

Кметът на общината внася за обсъждане и одобряване от Общинския съвет Доклади за резултатите от междинната и последващата оценка на изпълнението на Плана за интегрирано развитие на общината. Докладите се публикуват на страницата на общината в интернет и на портала за обществени консултации на Министерския съвет.

Фигура 6. Функции на отговорните институции в процеса на разработване, изпълнение, наблюдение и оценка на ПИРО

Дейност по ПИРО	*Отговорност на кмета на община Левски*	*Отговорност на Общинския съвет на община Левски*
Разработване	• Организира изработването и съгласуването със заинтересованите страни • Осъществява координация и контрол върху процеса на разработване и съгласуване • Осигурява финансиране чрез бюджета на общината • Публикува плана и решението за приемането му от ОС на страницата на общината	
Приемане	• Внася за обсъждане и приемане плана в Общински съвет	• *Обсъжда и приема плана*
Наблюдение по изпълнението	• Организира изготвянето на Годишен доклад за наблюдение на изпълнението • Внася доклада за одобрение в ОС • Финансово и техническо обезпечаване на дейността по наблюдение чрез бюджета на общината	• *Орган по наблюдението* • *Приема Годишния доклад*
Актуализиране	• Организира изготвянето и внася пред ОС актуализиран план и/или актуализирана програма за реализация на плана • Осигурява финансиране чрез бюджета на общината	• *Обсъжда и приема актуализирания документ*

Източник: Закон за регионалното развитие, Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие, Екип на Изпълнителя

2. Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на община Левски

2.1.Обща характеристика на община Левски

Местоположение и граници

Община Левски се намира в Централна Северна България и е част от административна област Плевен (NUTS 3) и от Северозападен район от ниво 2 (NUTS 2). На север граничи с общините Белене и Никопол, на запад - с община Пордим, на юг - с община Летница и на изток - с общините Свищов и Павликени. Това местоположение дава възможност за осъществяване на външни връзки със съседни общини от три области – Плевен, Ловеч и Велико Търново.

Територия и селищна мрежа

Общата територия на община Левски е 414,6 кв. км (9% от територията на област Плевен), което я поставя на четвърто място по територия спрямо съседните общини.

При изготвянето на ОУП Левски са направени подробни анализи на територията и нейната функционална структура. Статистическите данни за териториите по начин на трайно ползване показват, че селското стопанство разполага с най-голяма ресурсна обезпеченост по показателя площ.

Таблица 1. Баланс по вид територия на община Левски

Вид	Площ (кв. км)	Площ (%)
Земеделски територии	358,4	86,4
- От тях обработваеми площи	316,3	88,3
- От тях поливни площи	93,7	26,1
Горски територии	25,9	6,2
Населени места и др. урбанизирани територии	16,7	4,1
Водни течения и водни площи	10,2	2,5

Територии за добив на полезни изкопаеми	0,9	0,2
Територии за транспорт и инфраструктура	2,6	0,6
Общо	**414,6**	**100%**

Източник: Общ устройствен план на община Левски

Териториалната и селищна система на община Левски се е формирала на основата на природогеографските дадености и като резултат на дългогодишната човешка дейност, която е изменяла природната среда и в положителен, и в отрицателен аспект.

Административният център на общината е град Левски. Селищната система на общината включва 13 населени места – общинският център гр. Левски и 12 села - Асеновци, Аспарухово, Божурлук, Българене, Варана, Градище, Изгрев, Козар Белене, Малчика, Обнова, Стежерово и Трънчовица. Най-близо до общинския център се намира с. Асеновци, а най-далече – селата Божурлук, Стежерово и Трънчовица.

Транспортна достъпност и свързаност

Средищното географско местоположение и преобладаващият равнинен релеф предопределят добрата свързаност на общината със съседни територии. На територията на община Левски се пресичат няколко главни транспортни артерии. На 8 км северно от гр. Левски, през селата Обнова, Българене и Козар Белене, преминава първокласният път Русе-Бяла Е-83 (част от първокласен път от републиканската пътна мрежа София – Варна). През територията на общината преминават и четири третокласни пътя III-301, III-303, III-304 и III-3002, два от които, много оживени, преминават през гр. Левски: Свищов - Левски - Ловеч - Троян и Никопол - Левски - Павликени - В. Търново. Трасето на бъдещата автомагистрала „Хемус” ще преминава на десетина километра южно от града.

Разположението на гр. Левски в Дунавската равнина е дало предпоставки за построяването на железопътна линия Роман – Каспичан /1899 г./, а по-късно Левски – Ловеч /1990г./, Левски – Троян /1949 г./, а днес първостепенните ж.п. линии в направления София-Варна и София-Русе с отклонение за градовете Ловеч, Троян и Свищов, определят града като важен железопътен транспортен кръстопът. Две от селата /Градище и Асеновци/ са осигурени с ж.п. транспорт.

Благоприятен факт за развитието на общината се явява близостта до големи градски центрове - Велико Търново, Плевен, Русе и Свищов, чиито транспортни връзки се пресичат на територията на общината.

Население и икономика

Броят на населението в общинаа Левски възлиза на 17 057 души към 31.12.2019 г., което определя четвъртото място на общината сред всички общини в област Плевен (след Плевен, Червен бряг и Долна Митрополия). За 10-годишен период (2010-2019 г.) местното население намалява с 19,3%. Естественият прираст в общината е силно отрицателен – 14,9% към 31.12.2019 г. спрямо минус 11,1% за област Плевен и минус 6,7% за страната.

Гъстотата на населението в община Левски за 2017 г. е 43,8 д./кв. км., по-ниска от средната за област Плевен (54,9 души/кв. км) и от тази за Р България (65,3 души/кв. км), което е пряк резултат от намалението на населението в общината.

Община Левски има дългогодишни традиции в развитието на селското стопанство, както и в някои отрасли от преработващата промишленост (машиностроене, хранително-вкусова промишленост). Въпреки това доминиращ дял в общинската икономика заема секторът на услугите.

Релеф

Община Левски е разположена в Централна Северна България, в Дунавската равнинно-хълмиста област. Заема средната част на Дунавската равнина между реките Вит и Янтра. Релефът е преобладаващо равнинен. Общият наклон на терена е от юг, югозапад към север, североизток. Средната надморска височина е 87 м.

Характеристиката на релефа в общината позволява безпроблемното развитие на техническата инфраструктура.

Климат

В климатично отношение общината попада в умерено-континенталната климатична област.

Средногодишната температура на въздуха в района възлиза на +13,3ºС, като всички зимни средномесечни температури са положителни, с изключение на месец януари, когато е възможна и отрицателна средномесечна температура. Зимата в общината е една от най-студените за условията на България, а лятото твърде горещо. Често срещани са и засушаванията в края на лятото и ранната есен, което налага изкуствено напояване на земеделските площи. Средната температура през юли е около 25°С, а през януари - около минус 2°С. Годишната амплитуда е 24º, което е критерий за силно изразения континентален характер на климата. Обобщените данни за средномесечните температури на въздуха показват запазване на тенденцията средногодишната температура да се увеличава с около 0,6ºС за десетгодишен период.

Режимът на валежите съответства на умереноконтиненталния характер на климата. Той показва максимум на валежните количества в периода май-юни и минимум през февруари. Годишната сума на валежите е между 550-650 мм. През пролетта и лятото се забелязват гръмотевични бури, придружени от поройни дъждове. Поради равнинния и низинен релеф снежната покривка се задържа за по-дълъг период от време. Средногодишният брой на дните със снежна покривка е до 50. Средномесечната относителна влажност на въздуха е средно 73%. Данните за средните месечни и общогодишните валежи през последните години показват намаляване на водния приток.

Въздушните маси през лятото са с посока северозапад и запад, а през зимата преобладават североизточни ветрове.

Равнинният релеф, в съчетание с умерено-континенталният климат и плодородните почви благоприятстват развитието на растениевъдството - зърнопроизводство, зеленчукопроизводство и лозарство.

Води

Териториалният обхват на общината спада към област с умерено-континентално климатично влияние върху оттока и с преобладаващо дъждовно подхранване на реките. Общината попада в Дунавска отточна област, чийто речни води се оттичат към акваторията на Черно море. Главна отводнителна артерия за региона е р. Осъм, в която се вливат протичащите на територията на общината реки.

Водното богатство на общината, освен р. Осъм, включва участъци от речните басейни на реките Ломя (десен приток на р. Осъм) и Шаварна (ляв приток на р. Осъм). Водите на реките се използват главно за напояване. В най-долните им течения част от водите се отклоняват в напоителни канали и реките достигат до устието си единствено през пролетта.

На територията на общината са разположени два язовира – „Лъженска бара“ при с. Малчика и „Дановски мост“ при с. Обнова, който по последни данни е пресъхнал и не се ползва. Разположени са и няколко рибарника край селата Обнова (2 бр.) и Градище (1бр.)

Територията на общината е богата на високи подпочвени води, като нивото се движи между 0,6 и 1 м.

Община Левски се нарежда в категорията общини с над средна обезпеченост с водни ресурси (с около 376,6 млн. м³/год.)

Почви

Територията на община Левски се отнася към Долнодунавска почвена подобласт. От основните почвени типове се срещат черноземни, сиви горски и алувиално-ливадни почви.

Геоморфоложки общината представлява льосово-глинеста еродирана и разчленена повърхнина, покрита с типични черноземни почви в централната и югозападната част, и карбонатни черноземи източно от основната водна артерия – р. Осъм. Край реката, която в недалечно минало е меандрирала и заливала големи участъци от низината си, има добре развит комплекс от алувиално-ливадни почви, които са подходящи за отглеждането на зеленчуци. Въпреки сравнителната сухост на климата поради изразената му континенталност меандрите на р. Осъм и нейните притоци Пордимска бара и Ломя са допринасяли за добрата запасеност с влага на почвения слой.

Голяма част от територията е заета със земеделски почви. Антропогенният фактор може да окаже върху тях положително и отрицателно влияние. Отрицателното въздействие се изразява чрез прекомерното използване на различни торове, както и следствие насищане с нитрати, което влияе неблагоприятно върху почвите. Положителните страни са свързани с повишаване почвеното плодородие, чрез изкуствено напояване и правилен сеитбооборот.

Подземни природни богатства

Териториите на общината са бедни на полезни изкопаеми. По поречието на река Осъм се срещат едрозърнести пясъци, а в землището на село Варана има малки количества на находища на глина. В едно от землищата на общината - с. Асеновци, е разработена кариера за снабдяване с материал за производство на керамични изделия. Останалите не са проучени.

Гори

Територията на община Левски се отличава с ниска степен на залесяване. Площта на районите, обхванати от горски масиви, в общината е много малка - 25,9 кв. км., или близо 6,2% от територията на общината. За оптимална, удовлетворяваща санитарно-хигиенните и социални изисквания се счита лесистост над 15% от дадена територия. Средната възраст на разпространените гори е 40-50 години.

Флора и фауна

Характерни представители на местната флора са липа, ясен, явор, акация, топола, дъб.

Широко разпространени за района са предимно храстовите и тревните съобщества, които са представени от смрадлика, люляк, ливадна власатка, четирилистно разковниче, ежова главица, горски вечерник и др.

Община Левски попада в Дунавски и Старопланински зоографски райони, на границата между Евросибирската и Средиземноморската подобласт. Специфичните физико-географски условия са довели до формирането на богата и многообразна фауна. Често

срещани представители на земноводните и влечугите са зелената кръстава жаба, водната жаба, стенният гущер, кримският гущер, водната змия, смокът стрелец. С голямо разнообразие се отличава светът на птиците - фазан, яребица, врабчета, гугутки и др. Редки сред бозайниците са пъстрият пор и чакалът. По-често се срещат гризачите, прилепите (в карстовите райони) и къртица, таралеж, заек, лисица, дива свиня.

Лечебни растения, характерни за общината са: хилядолистен (бял) равнец, метличина, синя жлъчка, бъз, гръмотрън, полска мента, обикновен риган, жълт кантарион, и много други.

Замърсяването на почвите, водите, както и намаляването на горските запаси и като цяло - урбанизацията, значително са повлияли върху популациите на дивеча, земноводни, насекоми, птици и редките видове лечебни растения. В миналото широко разпространени в общината, а сега застрашени от изчезване са такива растителни видове лечебни растения като Лечебна ружа, Момина сълза, Пролетен Горицвет, Дилянка, Пурпурен салеп, Блатно кокиче.

Природни забележителности

Общата площ на лесопарковете на територията на общината е 1000 дка. Лесопарк „Тараклъка" – вековна гора от летен дъб с площ от 340,194 дка в землището на с. Градище, е регистрирана като защитена местност. Възрастта на отделни екземпляри надхвърля 150 години. Лесопарк „Шаварна" се намира в непосредствена близост, южно от гр. Левски, по брега на р. Осъм.

Единични и групи вековни дървета са регистрирани в селищната система на общината като природни забележителности.

За защитена зона „Герена" е обявена обширна влажна зона от 8 000 дка в землищата на селата Обнова и Българене, с множество видове редки представители на флората и орнитофауната.

Интересни са зоните в селищната система около бреговете на р. Осъм - край коригираното ново корито на реката и около останалите участъци от старото течение. Бившата заливна низина на р. Осъм в района между Левски и Трънчовица, независимо от корекцията на р. Осъм и нейния силно променен режим, представлява интерес от екологична гледна точка.

В района на с. Българене и с. Обнова, с високите води пролетно време, и сега се образуват разливи около реката под формата на мочурища и блата. Мястото се отличава с голямо богатство на животински и растителен свят и като естествено местообитание на водолюбиви и мигриращи птици.

Природна даденост с особен потенциал за развитие са запазените участъци от старото корито на р. Осъм. Такива има в землищата на с. Асеновци, гр. Левски (местността „Шаварна”), и селата Малчика, Българене и Трънчовица. Най-запазени са старите корита в землището на с. Българене. Поради тази причина те от години са предпочитано място за риболовци и от съседни общини.

2.2.Състояние на местната икономика

Общи тенденции в икономическото развитие на страната и на Северозападен район

Икономическата ситуация в община Левски се намира в пряка зависимост от наличните местни ресурси, историческо развитие, местоположение, транспортни връзки, макроикономически условия, активност на местното население и администрация и др.

Икономиката на община Левски функционира като част от икономиката на страната, на Северозападен район от ниво 2 и на област Плевен, част от които е общината и неизменно общото състояние на националната и регионална икономика дава отражение върху местната. В сила е и обратната зависимост – местните икономически показатели оказват влияние върху тези на областно и регионално ниво.

Общото макроикономическо развитие на страната в последното десетилетие е белязано от световната икономическа криза и процеса по възстановяване от нея. През годините се отчита непрекъснат растеж на БВП, но в абсолютни стойности. Това не е достатъчно за реален ръст на българската икономика, реално БВП все още не е достигнал предкризисните си нива (от преди 2008 г.) Размерът на ПЧИ също се задържа на сравнително еднакви стойности, но отчитайки инфлацията и други макроикономически показатели, реално чуждестранните инвестиции намаляват. Последиците от изминалата финансова криза са видни и от нивото на безработица в страната, което в периода до 2015 г. е над 10%, след това плавно и устойчиво намалява и достига най-ниската си стойност през 2019 г. – 4,2%. Очаква се обаче рязко покачване на коефициента на безработица за 2020 г. вследствие на пандемията от коронавирус инфекцията.

Тези фактори – ниска безработица, намаляващи ПЧИ, растяща инфлация и намаляващ реално БВП – се отразяват и на местната икономика и население, чиято покупателна способност намалява.

Община Левски попада в границите на един от най-слабо развитите региони в ЕС. Предизвикателствата на глобализацията поставят ***Северозападен район*** между най-силно уязвимите европейски райони. В резултат на тези процеси делът на мигриралата трудова

сила е един от най-високите в България. От друга страна, районът бавно и недостатъчно се възползва от възможностите на икономическата глобализация, свързани с капиталови и инвестиционни потоци, разпространение на знания и технологии, аутсорсинг на дейности, свързани с различна степен на добавена стойност. Оценката на Индекса за регионална конкурентоспособност (RCI)6 определя една от последните позиции за Северозападен район в класацията от 268 района в ЕС[1].

Като общи тенденции и изводи за икономическото развитие на Северозападен район могат да бъдат посочени:

- ✓ Тенденция за силно намаляване и застаряване на населението, която се очаква да продължи и през следващите 10 години;
- ✓ Обезлюдяване на територии;
- ✓ Висока миграционна подвижност, която се дължи на неблагоприятната икономическа ситуация;
- ✓ Намаляване на трудоспособното население;
- ✓ Засилване на натиска върху здравеопазването, социалните дейности и пенсионната система, поради увеличения дял на жителите над 65 г.;
- ✓ Намаляване на населението на възраст до 14 г. ще наложи реформи в сферата на образованието;
- ✓ Районът е на първо място по безработица в страната.

Област Плевен като част от Северозападен район също отбелязва дълготрайна тенденция на изоставащо социално-икономическо развитие. Ниският потенциал за растеж, продължаващата рецесия, задълбочаваща се и от коронавирус пандемията, ниската производителност и конкурентоспособност на регионалната икономика, особено на МСП, и нейната възможност да създава нови работни места продължава да бъде основен проблем за област Плевен. Допълнителни фактори, които блокират развитието на областта, са влошеното демографско развитие и негативните процеси на пазара на труда.

Структура и динамика на общинската икономика

Определящи фактори за икономиката на община Левски са:

- ✓ наличните природни ресурси, които са предпоставка за развитието на земеделието
- ✓ екологичната чистота на района;

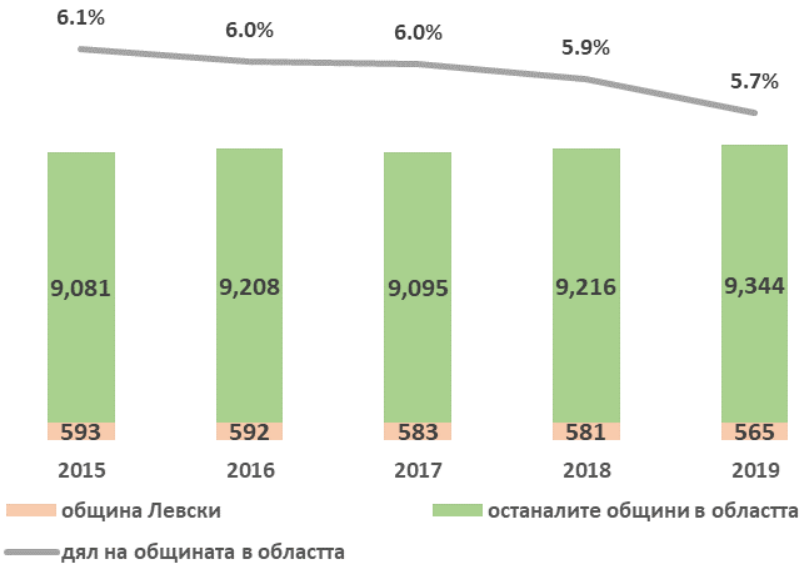
[1] Индексът се съставя на база 11 показателя, които измерват различни аспекти на конкурентоспособността и са разпределени в три групи: базови, ефективност и иновации. Базовите показатели са институциите, макроикономическата стабилност, инфраструктурата, здравеопазването и основното образование. Показателите, измерващи ефективността, са нивото на висшето образование и обучението през целия живот, големината на пазара и работната сила.

- ✓ близостта до столицата София и до международен воден път чрез р. Дунав (ферибот Никопол-Турну Мъгуреле), което осигурява възможности за пазар на произведената продукция и възможности за развитие на туризма.

Състоянието на местната икономика е проследено чрез основни икономически показатели на общинско ниво и тяхното сравнение със средните показатели за развитието на област Плевен.

В периода 2015-2019 г. ***броят на нефинансовите предприятия*** в община Левски отчита непрекъсната тенденция на спад - с 4,7% за целия период (от 593 бр. през 2015 г. до 565 бр. през 2019 г.) Приносът на местните икономически субекти към всички в област Плевен също се понижава, макар и плавно – с 0,4% (от 6,1% през 2015 г. на 5,7% през 2019 г.)

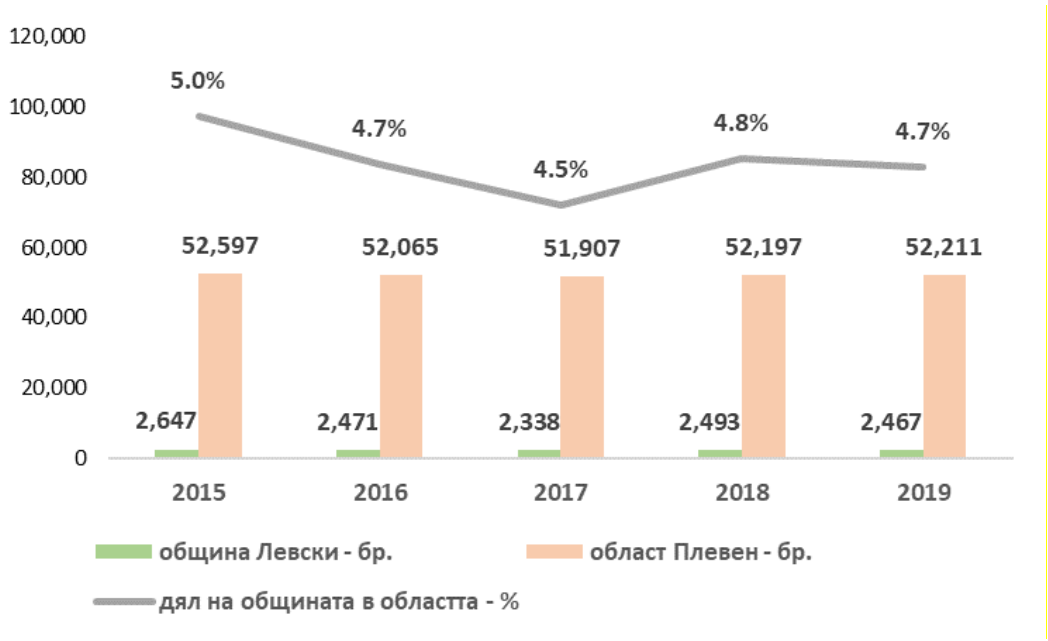
Фигура 7. Брой и динамика на нефинансовите предприятия в община Левски и в останалите общини в област Плевен в периода 2015-2019 г.

Източник: Национален статистически институт

Броят на ***заетите в предприятията*** в община Левски намалява с 6,8% в разглеждания период (2015-2019 г.) В областта заетите лица в предприятия се задържат на почти еднакво ниво, с незначителни колебания, като в 5-годишния период налице е намаление с 0,7%. Делът на всички заети в предприятията в общината съставлява около 4,5-5% от всички заети лица в предприятия в област Плевен, като бележи спад с 0,3% през 2019 г. спрямо базовата 2015 г.

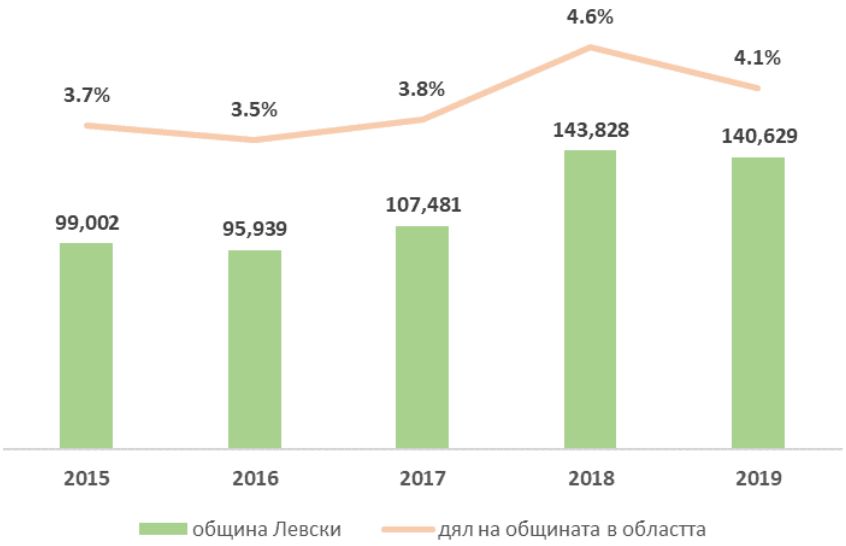
Фигура 8. Заети лица в нефинансовите предприятия в община Левски и в област Плевен в периода 2015-2019 г.

Източник: Национален статистически институт

От друга страна, в периода 2015-2019 г. се отчита тенденция на увеличаване на ***произведената продукция***, както в общината, така и на областно ниво, като темпът на нарастване на община Левски (42%) е по-висок от този на област Плевен (27,1%). Приносът на общинската икономика към областната е много нисък – около 4%. В периода 2015-2018 г. той нараства с 0,9%, но през 2019 г. спада с 0,5%.

Фигура 9. Произведена продукция (хил. лв.) от предприятията в община Левски и дял в продукцията на област Плевен (%) в периода 2015-2019 г.

Източник: Национален статистически институт

През 2019 г. ***на 1000 човека от общината се падат 33,1 предприятия***, като показателят нараства с 0,5 спрямо 2016 г. По този показател община Левски изостава, както от средното ниво за областта – 41,9, така и това за страната – 60,4. Предприемаческата активност в общината е на по-ниско ниво от тази в област Плевен и почти два пъти по-ниска от средната за страната.

Фигура 10. Брой предприятия на 1000 души в община Левски, област Плевен и средно за страната в периода 2016-2020 г.

Източник: Национален статистически институт

Произведената продукция от предприятията на 1000 души от населението на общината бележи нарастване от 56% в периода 2016-2019 г. спрямо 32% средно за областта. Това се дължи, както на намаляване броя на населението, така и на увеличаване на добавената стойност на произведената продукция.

Фигура 11. Произведена продукция (хил. лв.) на 1000 души в община Левски и област Плевен в периода 2016-2019 г.

Източник: Национален статистически институт

В ***структурата на предприятията според заетите лица*** в тях в община Левски, както е характерно и за областта, най-голям дял заемат микро предприятията с до 9 заети лица – 90,4% (2019 г.), следвани от малките предприятия с от 10 до 49 заети лица – 8,7% и от средните предприятия от 50 до 250 заети – 0,9% (5 бр. предприятия).

Общият брой на предприятията в община Левски в изследвания период 2015-2019 г. претърпява незначителни изменения. Същото се отнася и за ***структурата на общинската икономика*** – броят на предприятията в първичния сектор се колебае между 64 и 69, а в сектора на индустрията – между 82 и 87. Доминиращи са предприятията в сектора на услугите - 407 броя към 2019 г.

Таблица 2. Динамика и разпределение на предприятията по икономически сектори в периода 2015-2019 г.[2]

	2015		2016		2017		2018		2019	
Предприятия	**Брой**	**%**	**Брой**	**%**	**Брой**	**%**	**Брой**	**%**	**Брой**	**%**
Селско, горско и рибно стопанство	67	11.3	64	10.8	68	11.7	66	11.4	69	12.2
Индустрия	87	14.7	82	13.9	83	14.2	86	14.8	86	15.2
Услуги	435	73.4	441	74.5	427	73.2	424	73.0	407	72.0
Общ брой	593	100.0	592	100.0	583	100.0	581	100.0	565	100.0

Източник: Национален статистически институт

Първичният сектор допринася в общинската икономика с около 30% от произведената продукция. Той е представен предимно от селското стопанство, в което община Левски има дългогодишни традиции и подходящи природни и климатични условия. Броят на заетите в сектора спада през 2017 г., но през последните 2 разглеждани години (2018 г. и 2019 г.) нараства, въпреки че не може да достигне позициите си от 2015 г.

Община Левски разполага с плодородна и голяма по количество обработваема земя. Земеделската земя заема 35 508 хектара или 86% от територията на общината, като 88% от земеделската територия е обработваема. Селското стопанство е структуроопределящ отрасъл за жителите на община Левски. То е с много добра степен на механизация. Оптимални са климатичните условия за производство на всякаква селскостопанска продукция, както и плодове и зеленчуци.

За подпомагане развитието на конкурентоспособно селско стопанство община Левски отдава под наем общински земеделски земи - ниви, трайни насаждения, полски пътища на земеделски производители, земеделски кооперации, фирми.

Растениевъдството е главен селскостопански подотрасъл за общината. Природно-климатичните условия в региона благоприятстват производството главно на зърнено-житни, технически и фуражни култури. Приоритетно място в растениевъдството заемат пшеницата, царевицата и слънчогледа.

[2] Общият брой на предприятията се различава от сбора на предприятията в трите икономически сектора, тъй като в стойностите на показателите не са включени икономически дейности, за които данните са конфиденциални

Таблица 3. Отглеждани земеделски култури в периода 2018-2020 г.

Основни култури община Левски	Площ в ха		
	2018	**2019**	**2020**
Вишни	0.05	0.05	0.05
Грах	734.4226	230.0002	80.6
Дини	4.4988	0.48	0.48
Домати - градински	0.465	0.165	0.125
Домати - оранжерийни	0.95	0.75	0.008
Домати - полски	142.8362	122.7242	0.75
Други етерично-маслени и лекарствени	8.8213	3.1693	3.1589
Други зеленчуци	6.6891	5.7591	7.5841
Други овощни видове	0.128	0.02	0.02
Други фуражни	0	3.4513	2.0473
Естествени ливади	115.5547	166.2834	133.5111
Ечемик	715.8259	826.5846	757.5589
Зелен грах	0	16.7	0
Кайсии, зарзали	0.07	0.2698	0.2698
Картофи	2.235	1.32	1.21
Краставици - полски	1.1	0	0.5
Краставици -градински	3.9764	1.77	0.089
Круши	0.42	0.24	0.2
Култивирани гъби	0.02	0	0
Лавандула	0	13.8	16.2492
Лешници	1.0768	1.0768	1.0768
Леща	79.2	5.5057	2.86
Лозя - винени	136.9211	111.6753	42.6237
Лозя - десертни	0.39	0.2	0.7

Люцерна	255.5939	265.7523	257.2578
Малини	4.7769	2.5031	2.5031
Нахут	135.963	1.5	0
Обикн. (мека) пшеница	6930.735	7482.081	7354.0471
Овес	28.6769	55.5513	71.6251
Орехи	1.7822	1.1861	1.186
Пасища и мери	932.2881	926.4399	950.3316
Пипер - градински	0.035	0.085	0.075
Пипер - оранжериен	0	0	0.008
Пипер - полски	0.75	0.5	0.5
Праскови	0.27	0.455	0.17
Производство на семена и посадъчен материал	0.005	0.005	0.005
Пъпеши	0.25	0.05	0.05
Рапица	851.0216	265.62	0
Резене	39.351	39.229	0
Сливи	2.8675	3.4092	2.46
Слънчоглед	6194.011	5406.948	5128.0754
Сорго	0	11.8755	11.8731
Соя	6.5	2.3	0
Тикви	0.448	0	0.2
Угари	0	17.8293	148.999
Фасул	1.42	4.62	0.02
Царевица за зърно	3474.256	4825.732	5754.7332
Царевица за силаж	15.9423	24.4181	14.8759
Цветя - за рязан цвят	0.09	0.09	0
Цветя - оранжерийни	0.07	0.07	0

Череши	3.5456	3.7457	3.7457
Ябълки	1.07	2.5054	3.6054
Ягоди	0.06	0.06	0.06
Общо използвана земеделска площ	**20837.43**	**20856.56**	**20758.0782**
Обработваема земя	**19638**	**19636.44**	**19618.1281**

Източник: Областна Дирекция „Земеделие“ – Плевен

Животновъдството се развива предимно в стопанства с малко на брой животни, което възпрепятства въвеждане на високопроизводителна механизация в отглеждането. Във всички населени места на община Левски има ферми за отглеждане на едър и дребен рогат добитък. В с. Обнова са позиционирани общо четири птицезавода, където понастоящем в два от тях се отглеждат пилета-бройлери, съответно с капацитет 378 000 пилета и 383 500 пилета, а в другите два се извършват ремонтни дейности. В с. Варана се възстановява свинеугоителен комплекс с капацитет 100 000 глави. В град Левски има изградено месопреработвателно предприятие, което към днешна дата е затворено.

Таблица 4. Отглеждани животни в периода 2018-2020 г.

Основни животни в община Левски	**Брой**		
	2018	**2019**	**2020**
в т.ч телета и малачета до 1 г.*	221	169	203
в т.ч. кози – майки*	147	149	231
в т.ч. биволици*	69	105	129
в т.ч. бременни малакини*	6	3	0
в т.ч. бройлери	30240	30240	30190
в т.ч. зайкини – майки	5	5	0
в т.ч. кози – други*	10	18	5
в т.ч. кокошки - носачки	765	1020	1304
в т.ч. крави – месодайни*	2	2	24
в т.ч. крави – млечни*	708	664	548
в т.ч. овце - други*	0	189	197

в т.ч. овце – млечни*	4615	3432	3055
в т.ч. прасенца под 45 дни*	0	0	292
в т.ч. свине – други*	66	274	129
в т.ч. свине – майки*	79	55	116
в т.ч. телета и малачета над 1 г. за разплод и бременни юници*	123	117	112
в т.ч. телета и малачета над 1 г. и под 2 г. за угояване*	58	19	50
в т.ч. щрауси	5	0	0
Говеда и биволи – общо*	1222	1146	1108
Други	0	2	5
Зайци - общо	5	5	0
Калифорнийски червеи	650	750	750
Кози – общо	157	167	236
Коне*	45	46	56
Овце – общо	5138	3627	3254
Птици – общо	31010	31260	31494
Пчелни семейства	2844	2415	1958
Свине – общо	145	329	537

Източник: Областна Дирекция „Земеделие“ – Плевен

За подпомагане развитието на конкурентоспособно ***селско стопанство*** ообщина Левски отдава под наем пасища, мери и ливади на животновъди, отглеждащи пасищни селскостопански животни за срок от 5 години, като през 2020 г. са отдадени общо 6709.4 декара, по землища както следва:

Таблица 5. Общински пасища, мери и ливади отдадени под наем през 2020 г.

Землище	Бр. договори	Обща отдадена площ (дка)
с. Асеновци	1	873.187 дка
с. Аспарухово	1	628.987 дка
с. Българене	2	98.650 дка

с. Варана	2	539,090 дка
с. Градище	3	528,932 дка
с. Изгрев	3	187,470 дка
с. Козар Белене	4	311,422 дка
гр. Левски	1	218,068 дка
с. Малчика	2	460,000 дка
с. Обнова	4	1424,567 дка
с. Стежерово	5	1439,000 дка

Източник: отдел „Общинска собственост“ при община Левски, Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Общинския план за развитие на община Левски за 2020 г.

Към края на 2020 г. община Левски има сключени договори за наем на пасища, мери и ливади с 32 животновъди в 12 землища на общината (без с. Божурлук) за обща площ 11848,143 дка.

Всяка година Общински съвет Левски приема решение, с което определя пасища, мери и ливади за общо и индивидуално ползване от животновъди отглеждащи пасищни селскостопански животни. Контрол се извършва периодично или при постъпили сигнали или жалби. Всички ползватели са длъжни да поддържат пасищата, мерите и ливадите в добро земеделско и екологично състояние и да ги опазват съгласно сключените договори.

Индустриалният сектор в община Левски включва представители на следните икономически дейности: преработваща промишленост, производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива, доставяне на води и строителство.

Въпреки че икономиката на общината се е развивала на основата на селскостопанските суровини, с течение на времето преработващата промишленост също има своите позиции и към 2019 г. индустриалният сектор произвежда около 48% от продукцията в общината.

Индустриалният сектор е представен предимно от преработваща промишленост (машиностроене), хранително-вкусова промишленост (която има голям потенциал за развитие, особено с ускорено развитие на селското стопанство) и шивашка промишленост.

По-големи предприятия в община Левски, групирани по специализацията си:

- ✓ **Машиностроене**

- ✓ „Техсел” АД (производство на селскостопанска техника, резервни части и прикачен инвентар за селскостопанските машини);
- ✓ „ЕСМОС” АД (произвежда екструдери и екструдерни линии за пластмасово производство на фолио, тръби и PVC и полиетилен, за гранулиране на пластавтомат за бутилки от 1,5 литра, мелници за пластмаси и резервни части за тях);
- ✓ „БЕЛЛА“ ЕООД (производство на селскостопанска техника, резервни части и прикачен инвентар за селскостопанските машини);
- ✓ „Полипластик – 2001“ ООД (производство на полиетиленово фолио и опаковки тобри, чували, пликове).

- ✓ **Хранително-вкусова промишленост** – тя осъществява връзката между аграрния и индустриалния сектори
- ✓ „Мелница Левски 2004” ООД (производство и търговия със зърно, зърнени храни, зърнообработка, съхранение, производство на брашно);
- ✓ ЕТ „Дечков 60 - Детелин Дечков” (производство на хлебни изделия, брашна и трици);
- ✓ „Оранжерии Гимел II” ЕООД (био производство на оранжерийни краставици и домати);
- ✓ ЕТ „Еко Виста – Васко Цвятков” (зеленчукопроизводство);
- ✓ „Мандра” ООД с. Обнова (изкупуване и преработка на сурово мляко, специализирано в производството на кисело и прясно мляко);
- ✓ „Мандра I” ООД с. Трънчовица (изкупуване и преработка на сурово мляко, специализирано в производство на сирене, кашкавал и краве масло);
- ✓ Птицеферма с. Обнова (за интензивно отглеждане на птици – бройлери);
- ✓ Свинеугоителен комплекс до с. Варана;
- ✓ ЕТ „КИЦ – 90” (производство на безалкохолни напитки);
- ✓ „ТОБОС“ ООД гр. Левски (производство на нерафинирано слънчогледово масло).
- ✓ **Строителство**
- ✓ „ШАВАРНА – 97” ООД (произвежда варови и бетонови разтвори, промит филц и пясък. Извършва високо и ниско строителство)

Може да се обобщи, че индустриалният профил в община Левски е фокусиран върху преработващата промишленост, в който оперират и разпознаваеми в страната предприятия.

Предприятията са позиционирани в производствени територии на така наречената „индустриална зона“ в гр. Левски, като общината разполага със свободни терени за реализиране на инвестиционни проекти.

В Общия устройствен план са предвидени за изграждане и отредени имоти за още индустриални зони около град Левски на площ от 1800 дка. В град Левски с връзка с жп-линията се намира и един от най-големите промишлени парцели в Северна България с обща площ от 160 дка.

Индустриалните зони са локализирани на изток, запад и юг в непосредствена близост до железопътната линия, която ги обслужва. По-голяма част от индустриалните структури са от селскостопански характер като има също така няколко предприятия от леката промишленост. Производствените територии се отличават с добра комуникационна осигуреност, а непосредствената близост до обработваемите земи е предпоставка за затваряне на процеса от добив, лека преработка или съхранение до износ.

Произведената продукция от предприятията в ***сектора на услугите*** в периода 2015-2017 г. съставлява около 21-22% от икономиката на общината, като в последните две разглеждани години (2018 г. и 2019 г.) този дял спада до 17-18% . Въпреки че броят на предприятията в този сектор е най-голям, той също намалява в периода 2015-2019 г.

В сектора на услугите водеща роля има търговията, ремонтът на автомобили и мотоциклети. Предприятията, опериращи в тази икономическа дейност, съставляват над 44% от всички стопански субекти в общината и генерират 41% от приходите в местната икономика.

Други по-значими отрасли в сектора на услугите са транспортът и складирането, както и хотелиерството и ресторантьорството. При увеличаваща се продукция в селското стопанство и промишлеността, дейността транспорт и складиране има потенциал за допълнителен растеж. Бъдещото преминаване на автомагистрала „Хемус“ в близост до територията на общината е допълнителна сериозна предпоставка за увеличаване приноса на транспорта и складирането към местната икономика.

Дейността хотелиерство и ресторантьорство има пряко отражение върху развитието на туризма в общината. Отрасълът в представен много слабо в местната икономика, но има известен потенциал за развитие, който се дължи най-вече на природните дадености и богатото културно-историческо наследство.

Статистическата информация относно развитието на туристическата инфраструктура, приходите от нощувки и туристическите посещения в общината е конфиденциална. Единствено се отчита, че местата за настаняване в общината са 1 брой с 18 легла и 9 стаи. На практика тази настанителна инфраструктура е недостатъчна за посрещане на гости при

провеждането на по-големи събития, и е съсредоточена само в Левски. Последното е проблем, предвид вида туризъм, възможен, за община Левски – селски, екологичен, спортен (риболов), който изисква възможности за преспиване и по селата – къщи за настаняване или други малки бази.

Таблица 6. Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия по икономически дейности за 2019 г.

Икономически дейности	Предприятия		Произведена продукция		Нетни приходи от продажби		Заети лица	
	бр.	%	хил. лв.	%	хил. лв.	%	бр.	%
Общо	565	**100%**	140,629	**100%**	218,385	**100%**	2,467	**100%**
Селско, горско и рибно стопанство	69	**12.21%**	43,554	**30.97%**	39,447	**18.06%**	615	**24.93%**
Добивна промишленост	-	-	-	-	-	-	-	-
Преработваща промишленост	62	**10.97%**	67,322	**47.87%**	71,050	**32.53%**	572	**23.19%**
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и газообразни горива	3	**0.53%**	17	**0.01%**	17	**0.01%**	..	-
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	4	**0.71%**	36	**0.03%**	35	**0.02%**	5	**0.20%**
Строителство	17	**3.01%**	3,155	**2.24%**	3,149	**1.44%**	54	**2.19%**
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети	250	**44.25%**	14,006	**9.96%**	89,764	**41.10%**	718	**29.10%**
Транспорт, складиране и пощи	25	**4.42%**	5,001	**3.56%**	4,915	**2.25%**	64	**2.59%**
Хотелиерство и ресторантьорство	45	**7.96%**	1,226	**0.87%**	3,232	**1.48%**	126	**5.11%**

Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	4	**0.71%**	911	**0.65%**	947	**0.43%**	22	**0.89%**
Операции с недвижими имоти	12	**2.12%**	366	**0.26%**	403	**0.18%**	19	**0.77%**
Професионални дейности и научни изследвания	10	**1.77%**	346	**0.25%**	346	**0.16%**	21	**0.85%**
Административни и спомагателни дейности	7	**1.24%**	149	**0.11%**	158	**0.07%**	10	**0.41%**
Образование	..		..	-	..	-	..	-
Хуманно здравеопазване и социална работа	29	**5.13%**	4,163	**2.96%**	4,516	**2.07%**	200	**8.11%**
Култура спорт и развлечение	..		..	-	..	-	..	-
Други дейности	25	**4.42%**	298	**0.21%**	304	**0.14%**	31	**1.26%**

Източник: Национален статистически институт

Проблеми:

- Приносът на местната икономика на областно ниво е много нисък;
- Предприятията в общината изпитват затрудненията, характерни за голяма част от предприятията в страната;
- Амортизирани ДМА и липса на нови технологични продукти;
- Липсва приемственост на квалифицираните кадри, поради високата миграция на младите специалисти от общината;
- Влияние на коронавирус пандемията върху производството;
- Ниска степен на залесеност на територият.

Потенциали:

- Сравнително балансирана икономика по отношение на дела на първичния и вторичния сектор;

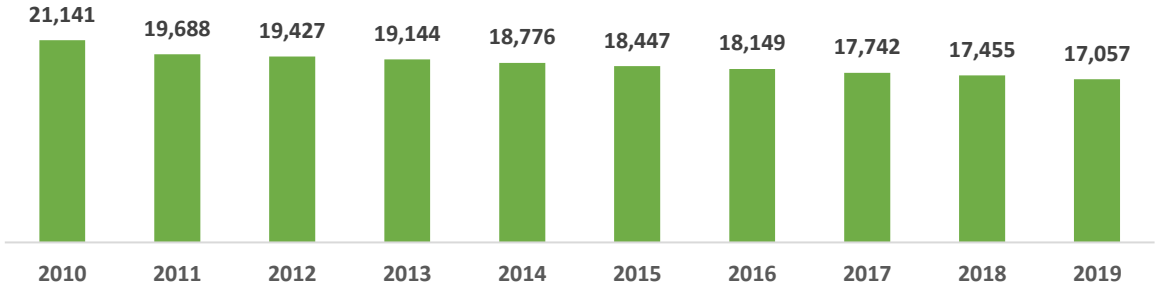
- Засилено развитие на селското стопанство и възстановяването на традиционни за общината земеделски производства, което ще създаде добри условия за развитие и на преработващата промишленост;
- Подобряване на транспортната инфраструктура с цел използване на транспортното географско положение и търсене на нови пазари на местната продукция в столицата и в Румъния;
- Модернизация на производството, диверсификация, въвеждане на иновативни технологии, насочване на производството към съвременните нужди на пазара, намиране на нови пазари за реализация на продукцията, насърчаване на местния бизнес и подобряване на квалификацията на работната сила;
- Развитие на алтернативни форми на туризъм и на туристически дейности.

2.3.Развитие на социалната сфера и човешките ресурси

Население

Населението на община Левски към 31.12.2019 г. наброява 17 057 души, което съставлява 7,2% от населението на област Плевен. Броят на населението в общината бележи тенденция на непрекъснато намаление през последните 10 години (2010-2019 г.), следвайки общата тенденция в страната, и спада с 19,3% за целия период. Намалява както градското, така и селското население. На областно ниво намалението е сходно – със 17,5%. Устойчивата тенденция на намаление в броя на населението в общината е характерна и за област Плевен. Причините са комплексни, като с водеща роля са процесите на естественото възпроизводство, както и механичният прираст, който е отрицателен през последните 10 години.

Фигура 12. Динамика на населението в периода 2010-2019 г. (брой)

Източник: Национален статистически институт

Населението на общината е разпределено в 13 населени места – гр. Левски и 12 села. С най-многобройно население в общината е общинският център гр. Левски – 8 623 души (към 31.12.2019 г.) – 50,6% от населението на общината. Причина за това е по-високата смъртност в селата, като резултат от струпване на по-възрастното население там. Като по-големи населени места в общината с население на 1000 души се открояват селата Обнова, Асеновци и Малчика, в които живее съответно 10%, 7,6% и 6,8% от местното население.

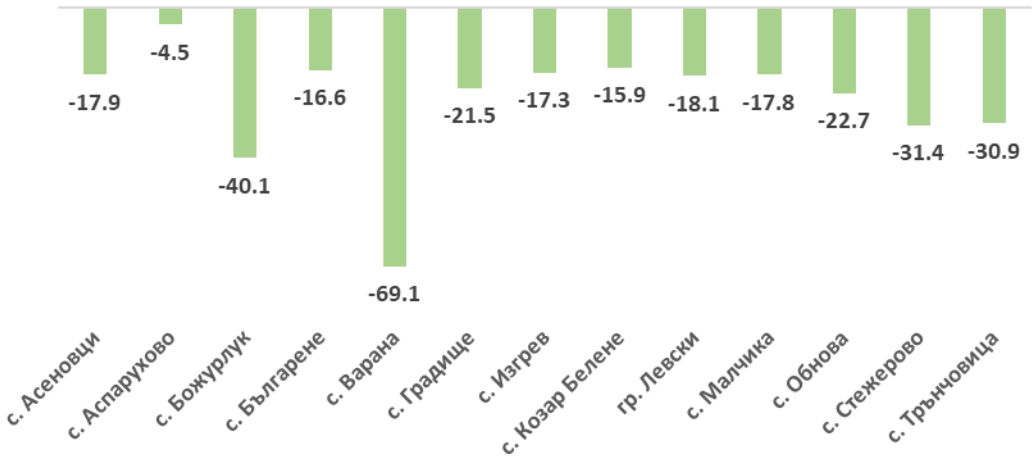
Таблица 7. Брой на населението в община Левски и в населените места в общината в периода 2010-2019 г.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
община Левски	**21141**	**19688**	**19427**	**19144**	**18776**	**18447**	**18149**	**17742**	**17455**	**17057**
с. Асеновци	1 568	1 328	1 318	1 317	1 303	1 295	1 310	1 298	1 300	1 288
с.Аспарухово	602	595	594	586	572	562	572	567	572	575
с. Божурлук	147	122	120	117	112	113	106	98	95	88
с. Българене	874	877	856	843	822	796	772	741	717	729
с. Варана	94	65	58	53	51	44	38	32	32	29
с. Градище	1 188	1 171	1 131	1 090	1 060	1 035	1 016	982	955	933
с. Изгрев	475	420	459	456	447	439	446	429	409	393
с.Козар Белене	812	789	776	759	738	745	708	686	687	683
гр. Левски	10 528	9 804	9 707	9 601	9 451	9 295	9 148	9 012	8 869	8 623
с. Малчика	1 415	1 389	1 361	1 336	1 311	1 276	1 241	1 209	1 189	1 163
с. Обнова	2 200	1 961	1 929	1 913	1 876	1 848	1 834	1 773	1 746	1 700
с. Стежерово	558	532	513	488	476	457	434	411	400	383
с.Трънчовица	680	635	605	585	557	542	524	504	484	470

Източник: Национален статистически институт

Във всички населени места в общината броят на населението намалява, като процентът на намаление е най-нисък в село Аспарухово (-4,49%), следвано от с. Козар Белене (-15,9%), с. Българене (-16,6%). Най-засегнати са с. Варана (намаление на броя на населението с 69,1%), с. Божурлук (-40,1%) и с. Трънчовица (-30,9%).

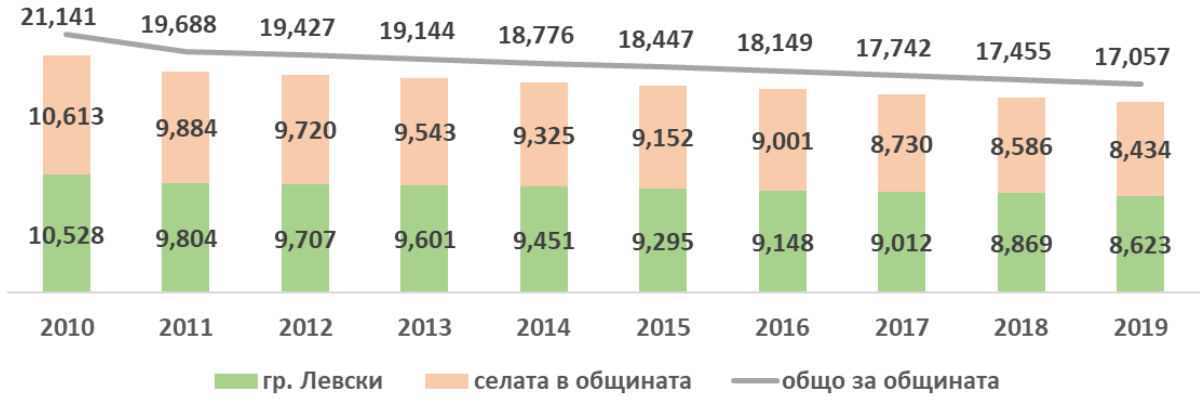
Фигура 13. Изменение на населението в гр. Левски и в селата от общината, 2019 г. спрямо 2010 г. (%)

Източник: Национален статистически институт

Темповете на намаление на населението в общинския център гр. Левски (-18,1%) и в селата на общината (-20,5%) са сходни. За 10-годишния период гр. Левски е загубил 1 905 жители, а селата в община Левски – 2 179 жители.

Фигура 14. Брой на населението в гр. Левски и в селата в община Левски в периода 2010-2019 г.

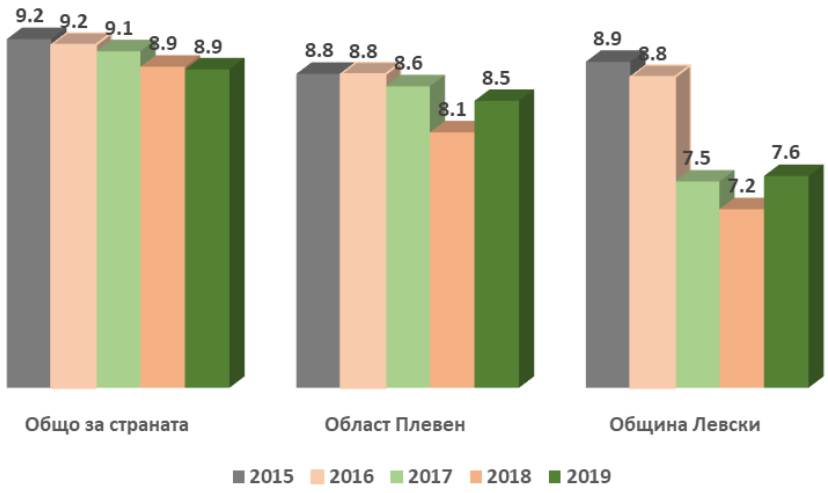
Източник: Национален статистически институт

Анализираните данни за броя на населението показват, че процесите на обезлюдяване в страната се проявяват и в община Левски, но в по-силна степен. С оглед намаляващото население се очаква част от населените места да усетят проблеми с качеството на публичните услуги и жителите им да бъдат принудени да ги търсят в общинския център.

Намалението на населението е един от основните лимитиращи фактори за бъдещото развитие на общината, които негативно ще се отразят най-вече върху работната сила и възпроизводствения му потенциал.

Коефициентът на раждаемост в община Левски в периода 2015-2019 г. е по-нисък от средния за област Плевен и за страната, макар и в малка степен. През 2019 г. броят на живородените деца възлиза на 129, което е по-малко с 36 деца от 2016 г. (165 деца), но е повече с 4 деца на годишна база спрямо 2018 г. През 2019 г. раждаемостта на 1000 души от населението в общината е 7,6%, като бележи спад от 1,3% спрямо 2015 г., но на годишна база спрямо 2018 г. се повишава с 0,4%. Подобна е тенденцията и за областта.

Фигура 15. Коефициент на раждаемост на 1000 души от населението в община Левски, област Плевен и средно за страната в периода 2015-2019 г.

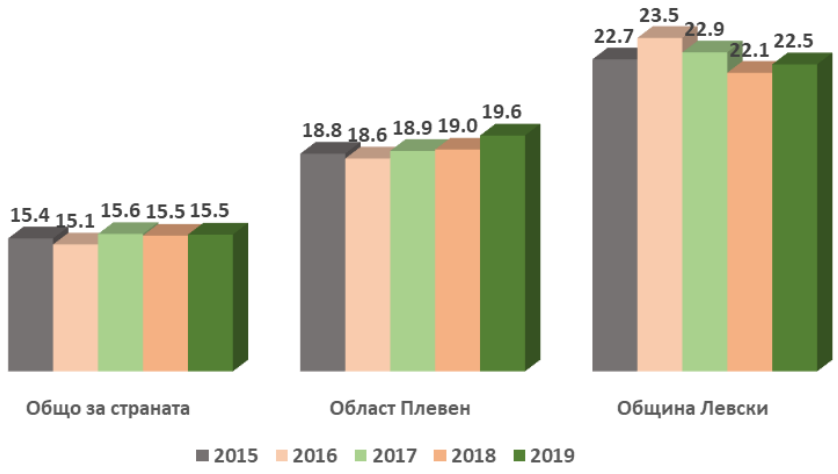

Източник: Национален статистически институт

Поддържането на тези стойности е резултат от застаряването на населението и промените в репродуктивните нагласи, които до голяма степен се дължат на ниския жизнен стандарт.

Основен фактор, обуславящ динамиката в ***общата смъртност*** е процесът на демографско остаряване, характерен както за страната и област Плевен, така и за община Левски. Броят на умрелите в община Левски в последните 4 години (2016-2019 г.) намалява – с 44 души общо и през 2019 г. е 383 души. Въпреки това коефициентът на смъртност в общината е по-висок от средния за областта и за страната. След нарастване през 2016 г. спрямо 2015 г., през 2017 г. и 2018 г. се регистрира спад, но през 2019 г. броят на умрелите на хиляда души от населението се покачва с 0,4% на годишна база и коефициентът на смъртност възлиза на 22,5%.

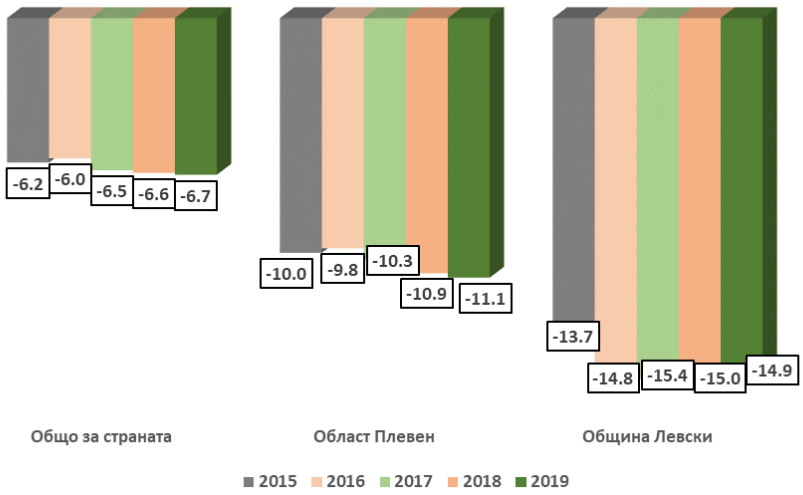
Фигура 16. Коефициент на смъртност на 1000 души от населението в община Левски, област Плевен и средно за страната в периода 2015-2019 г.

Източник: Национален статистически институт

Общата тенденция на намаляване броя на населението, включително чрез увеличаване на изселването на население във фертилна възраст, високото ниво на смъртност и ниското ниво на раждаемост (спрямо областта и страната) водят до силно отрицателни стойности на ***естествения прираст*** в община Левски. Въпреки че показателят се задържа на стабилно ниво, то е доста над средното за страната и за област Плевен. Поддържането на тези нива ще доведе до по-бързо обезлюдяване на общината (спрямо областта).

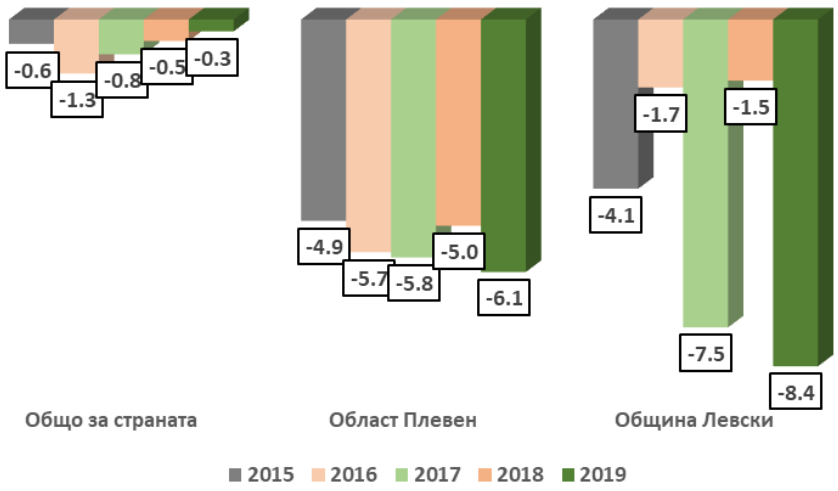
Фигура 17. Коефициент на естествен прираст на населението в община Левски, област Плевен и в страната в периода 2015-2019 г. (%)

Източник: Национален статистически институт

Неблагоприятна демографска тенденция в община Левски е силно отрицателният ***механичен прираст***, по-висок от средния за областта. Тенденцията за отрицателен механичен прираст е и на национално ниво, но с много по-ниски стойности. Най-високи отрицателни стойности на коефициента на механичен прираст в разглеждания период 2015-2019 г. се наблюдават през последната 2019 г. – минус 8,4%. През 2017 г. стойността също е много висока – минус 7,5%. По-ниски са стойностите единствено през 2018 г. и 2016 г. На областно ниво коефициентът на механичен прираст в годините 2015-2018 г. се движи в границите на минус 4,9% до минус 5,7%, като през 2019 г. нараства до 6,1%.

Фигура 18. Механичен прираст на населението в община Левски, област Плевен и в страната в периода 2015-2019 г. (%)

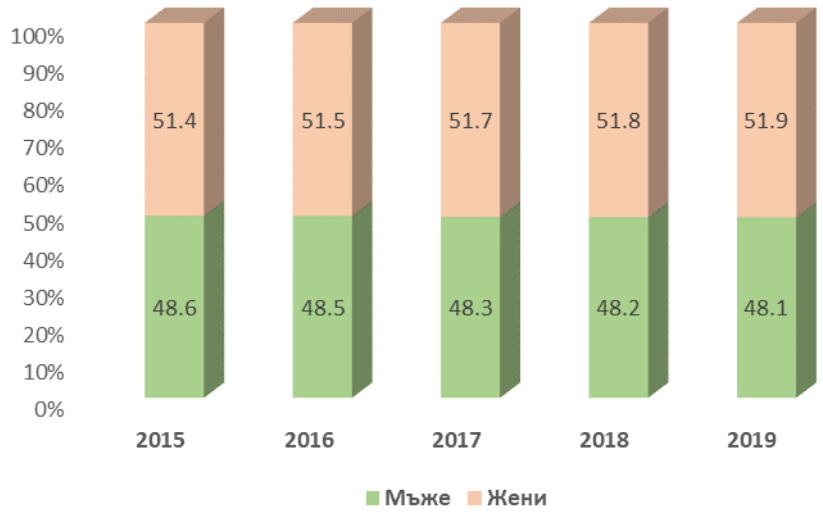
Източник: Национален статистически институт

Поради ограничените възможности за професионална реализация на територията на община Левски, част от населението в трудоспособна възраст се изселва извън града към по-големи населени места (Плевен, София и др.) и извън страната в търсене на работа. Изселванията на млади хора от общината водят до влошаване на структурата на населението и до обезлюдяване на територията. Налице е и ежедневна миграция – пътуване на населението извън границите на общината към някои други съседни общински центрове и областния център. Това механично движение е породено от по-добрите възможности за трудова реализация и по-високите доходи в тези места. То не се отразява трайно върху броя на населението в общината, като близостта до областния център има и благоприятен ефект

върху запазването на една част от постоянно живеещото на територията на общината население, като му осигурява доходи без необходимост от промяна на местоживеенето.

В ***разпределението на населението на община Левски по пол*** в периода 2015-2019 г. се забелязва постепенно намаляване броя на мъжете (с 0,5%) за сметка на увеличаване на броя на жените. Към 31.12.2019 г. броят на жените съставлява 51,9% от населението на общината, а броят на мъжете – 48,1%. Тенденцията за превес на броя на жените над броя на мъжете е характерна за цялата страна.

Фигура 19. Полова структура на населението в периода 2015-2019 г. (%)

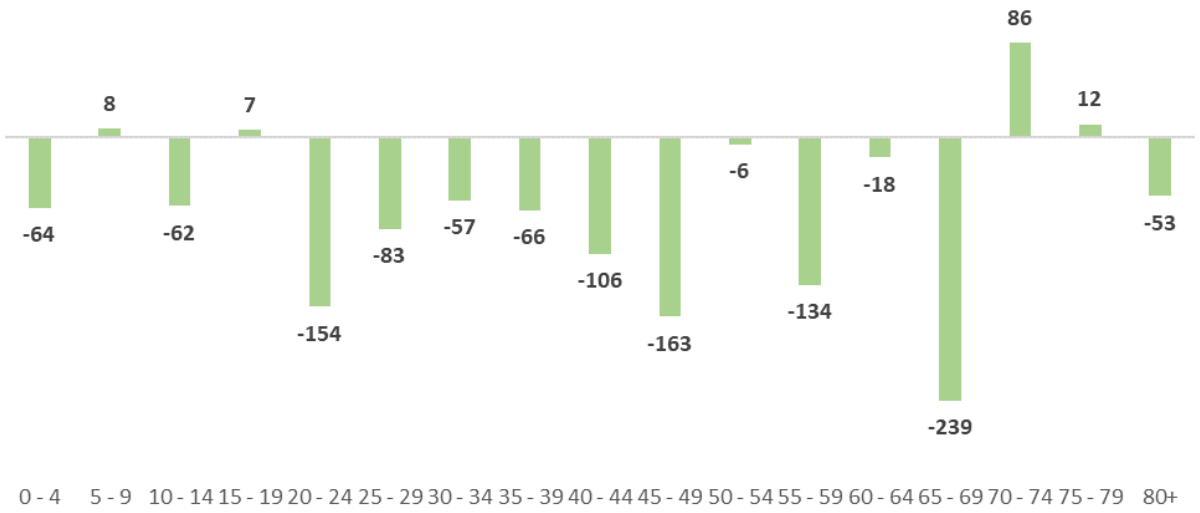

Източник: Национален статистически институт

За периода между 2016 г. и 2019 г. населението в почти всички ***възрастови групи*** в община Левски намалява. Най-силно е намалението на населението на възраст между 20 и 50 г., което всъщност е най-трудоспособното и активно население, което търси повишаване на своята образователна квалификация и трудова реализация извън общината. Намалява и населението във възрастовите групи на деца 0-4 г. и 10-14 г., а на децата на възраст 5-9 г. се увеличава слабо с 8 деца.

Прегледът на разпределеното по възрастови групи население в община Левски показва, че броят на населението на 50 и повече години значително превишава броя на населението във възрастовата група 0-14 години. 51,5% от населението на общината е на възраст над 50 г., 35,7% - на възраст 15-49 г. и 12,8% - на възраст под 15 г. Наблюдава се натрупване на население във възрастовата група 50 и повече години, което говори за процес на застаряване на населението в общината. Това, от една страна, ограничава възможностите за естествено възпроизводство на населението, а от друга – ограничава трудовия контингент.

Фигура 20. Възрастова структура на населението (разлика между 2016 г. и 2019 г., брой)

Източник: Национален статистически институт

Данните за възрастовата структура на населението обуславят намаления демографски потенциал на общината. Липсата на деца би оказало влияние както върху образователната система, така и върху трудовия пазар в дългосрочен план.

Към момента на изготвяне на ПИРО Левски преброяване 2021 все още не се е състояло, поради това е трудно да се изследва каква е ***етническата структура на населението*** в общината. Информацията следва да се допълни при бъдеща актуализация на ПИРО.

В настоящия документ е включена информация от Преброяване 2011, която е налична и в Общинския план за развитие на община Левски 2014-2020 г.

По отношение на етническата си структура населението на община Левски се характеризира с еднородност. 88% от населението на общината се самоопределя от българска етническа група, 7,1% - от турска етническа група и 4% - от ромска етническа група. На територията на община Левски живее по-голям процент население от турска етническа група в сравнение със средното за област Плевен, но по-малък в сравнение със средното за страната (8,8%). Делът на населението от ромска етническа група в община Левски е близък със средния за област Плевен и по-нисък от средния за страната (4,9%). Населението от турската етническа група е съсредоточено в гр. Левски и селата Обнова и Асеновци, а от ромската етническа група – в гр. Левски и селата Градище и Асеновци. В област Плевен 91,4% от населението е от българска етническа група, 3,6% - от турска и 4,1% - от ромска етническа група.

Таблица 8. Население по етническа принадлежност към 01.02.2011 г. (брой)

		Етническа група				
	Лица, отговорили на въпроса за етническа принадлежност	**българска**	**турска**	**ромска**	**друга**	**Не се самоопределят**
България	6 680 980	5 664 624	588 318	325 343	49 304	53 391
Област Плевен	240 265	219 612	8 666	9 961	826	1 200
Община Левски	16 984	14 934	1 199	683	69	99
гр. Левски	8 848	7 518	833	409	23	65
с. Асеновци	874	615	116	96	34	13
с. Аспарухово	353	302	22	29	-	-
с. Божурлук	128	128	-	-	-	-
с. Българене	867	851	12	3	..	..
с. Варана	65	64	..	-	..	-
с. Градище	948	770	69	105	..	..
с. Изгрев	285	261	5	16	-	3
с. Козар Белене	438	437	..	..	-	-
с. Малчика	1 355	1 345	-	..	..	7
с. Обнова	1 679	1 516	132	24	..	..
с. Стежерово	531	520	6	..	4	..
с. Трънчовица	613	607	3	-	-	3

Източник: Национален статистически институт, Общински план за развитие 2014-2020

В населените места на територията на общината, където делът на населението от турската и от ромската етническа група е по-голям, е необходимо да се обърне сериозно внимание на мерките за тяхното ефективно включване в обществените процеси, осигуряване на адекватен достъп до образование и др., чрез които да се създадат условия за ефективно решаване на социално-икономическите проблеми, породени от маргинализирането на тези етнически общности.

Що се отнася до ***образователната структура на населението*** в общината, наличните данни също са единствено от Преброяване 2011, които са включени и в Общинския план за развитие 2014-2020.

Прави впечатление, че делът на хората с висше образование в община Левски е под средните показатели за страната и област Плевен. Относителният дял на хората със средно образование също е по-нисък от показателите за страната и областта. Делът на хората със завършено основно, начално или незавършено образование съответно е по-висок (46,6% от населението на община Левски). Делът на лицата, никога не посещавали училище е близък до средния за област Плевен и за страната– 1,3%.

Таблица 9. Население на 7 и повече навършени години по степен на завършено образование към 01.02.2011 г. (брой и %)

	Образование					
	Общо	*Висше*	*Средно*	*Основно*	*Начално и незавършено начално*	*Никога не посещавали училище*
Общо за страната	6 891 177	1 348 650	2 990 424	1 591 348	865 489	80 963
брой/дял		***19,6***	***43,4***	***23,1***	***7,8***	***1,2***
Област Плевен	253 505	40 870	115 999	62 012	31 454	2 694
брой/дял		***16,1***	***45,8***	***24,5***	***12,4***	***1,1***
Община Левски	18 901	1 919	7 912	5 966	2 832	246
брой/дял		***10,2***	***41,9***	***31,6***	***15***	***1,3***
гр. Левски	9 290	1 373	4 141	2 345	1 297	122
с. Асеновци	1 223	25	333	491	326	44

с. Аспарухово	573	22	230	169	141	8
с. Божурлук	125	4	45	51	23	-
с. Българене	856	82	459	227	86	..
с. Варана	64	5	25	32	..	-
с. Градище	1 142	63	394	491	177	17
с. Изгрев	409	28	121	179	75	5
с. Козар Белене	786	38	354	334	58	..
с. Малчика	1 362	94	628	456	171	11
с. Обнова	1 892	133	754	642	317	33
с. Стежерово	532	30	170	243	87	..
с. Трънчовица	647	22	258	306	60	..

Източник: Национален статистически институт, Общински план за развитие 2014-2020

Образователна характеристика

За осигуряване на задължителното предучилищно образование на територията на Община Левски функционират 4 ***детски градини***, като две от тях са на територията на общинския център (ДГ „Слънце“ и ДГ „Локомотив“), а останалите две - съответно в селата Малчика (ДГ „Люляк“) и Обнова (ДГ „Теменуга“). Специфичното в случая е, че организацията на тази услуга се прилага чрез изнесени форми като филиали. Една от детските градини, които са на територията на гр. Левски (ДГ „Слънце“) има филиали в селата Асеновци и Градище, детската градина в с. Малчика (ДГ „Люляк“) има филиална група в с. Изгрев.

Мрежата от детски заведения е оптимизирана с цел намаляване на разходите, но и задоволяване на потребностите на родителите по отглеждането, възпитаването, социализацията и обучението на децата от най-ранна детска възраст и осигуряване на задължителното предучилищно образование на 5-6 годишните деца. Пространственото разпределение на заведенията с централни сгради и филиални групи в малките населени места отговаря на реалните потребности на населението и обхваща деца от 2 годишна възраст до постъпването им в първи клас. Детска градина „Слънце“ с филиални групи в с. Асеновци и в с. Градище и детска градина „Локомотив“ в град Левски са средищни детски градини за децата от с. Аспарухово и с. Козар Белене. Детска градина „Люляк“ в с. Малчика е средищна за децата от с. Българене и децата от с. Трънчовица, които пътуват до

филиалната група в с. Изгрев. За пътуващите деца е осигурен собствен транспорт от община Левски.

През учебната 2020/2021 г. в детските градини се обучават общо 400 деца, които са разпределени в 18 групи (по данни на община Левски).

Таблица 10. Основни характеристики на детските градини

	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Детски градини – бр.	4	4	4	4	4
Групи – бр.	20	21	18	19	19
Деца – бр.	471	462	420	423	427
Места – бр.	531	555	485	517	498
Места на 100 деца - бр.	113	120	115	122	117
Педагогически персонал – бр.	39	39	36	38	38

Източник: Национален статистически институт

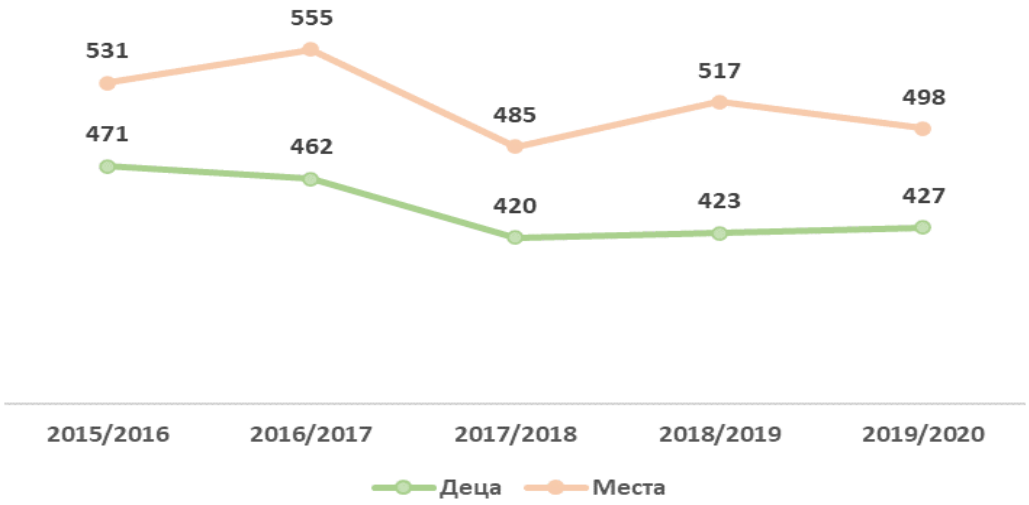
Таблица 11. Разпределение на децата по детски градини в община Левски (брой)

Детска градина	Учебна 2019/2020 г.			Учебна 2020/2021 г.		
	групи	деца	от тях на 5-6г.	групи	деца	от тях на 5-6г.
ДГ „Слънце“ гр. Левски	8	199	99	8	199	94
ДГ „Локомотив“ гр. Левски	5	113	41	5	113	46
ДГ „Люляк“ с. Малчика	3	56	30	3	50	25
ДГ „Теменуга“ с. Обнова	2	47	20	2	38	20
Общо	**18**	**415**	**190**	**18**	**400**	**185**

Източник: отдел „Образование, култура и спорт“ при община Левски

Налице е относителна устойчивост в развитието на детските градини. Въпреки това тенденцията децата да мигрират заедно с родителите си оказва влияние върху броя на децата, които посещават детска градина. Най-силно това се отразява върху детските градини и филиалните групи в малките населени места.

Фигура 21. Динамика на децата и местата в детските градини за учебните години 2015/2016-2019/2020

Източник: Национален статистически институт

Детските градини в общината са обезпечени кадрово и с необходимия брой места (през учебната 2019/2020 г. на 100 деца се падат 117 места), като с оглед тенденцията на намаляване броя на ражданията и населението в общината като цяло, към хоризонта на действие на стратегическия документ не се очертава остър недостиг на квалифицирани кадри.

Задължителното предучилищно образование се осъществява и в две полудневни групи към училищата СУ „Крум Попов“ гр. Левски и ОУ „Христо Ботев“ с. Асеновци“.

Анализът на данните сочи към относителна устойчивост в развитието на детските градини. Въпреки това тенденцията децата да мигрират заедно с родителите си оказва влияние върху броя на децата, които посещават детска градина. Най-силно това се отразява върху детските градини в селата и филиалните групи в малките населени места.

В изпълнение на ПМС №100 на МС от 08.06.2018 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, на територията на община Левски работят 5 екипа за обхват и задържане в образователната система на децата и учениците. През 2019/2020 учебна година посещенията на домашен адрес са значително по-малко от предходната година, поради създадената епидемична криза от COVID 19. Въпреки това съвместната работа на училищните екипи с представителите на общинска администрация, на Дирекция „Социално

подпомагане“ Левски – отдел „Закрила на детето“ и инспектори от РУП-Левски подпомага пълното обхващане и задържането в образователната система на децата и учениците, подлежащи на задължително училищно образование. В резултат на това не е обхванато 1 дете за задължително училищно образование и 2 деца (5-6 годишни) за задължителна предучилищна подготовка.

От посещенията на домашен адрес за обхват е видна тенденцията на миграция на деца/ученици в чужбина или в по-големи градове. Подлежащите на задължителна училищна подготовка през учебната 2021/2022 г., с настоящ адрес в община Левски, са 155 деца, от които 19 са мигрирали в чужбина, 5 са постъпили в първи клас през 2020 г., а 6 са в други населени места в България. Подобна е ситуацията за следващите две години, което е предпоставка за търсене на решения за оптимизиране на образователната система. За подпомагане на семействата и осигуряване пълния обхват на децата в предучилищна възраст община Левски е предприела промени в нормативната база, които ще позволят родителите на 5-6 годишните деца да бъдат освободени от такси за ползване на общинска детска градина.

Община Левски разполага с добра система от ***образователни институции***: основни и средни, вкл. професионална гимназия по селско стопанство и транспорт, която може да обучава кадри в цялата гама на техническите професии.

Образователната мрежа в община Левски обхваща ***5 неспециализирани училища и 1 професионална гимназия***, от които:

- ✓ в гр. Левски – Основно училище „Максим Горки“, Средно училище „Крум Попов“, Професионална гимназия по селско стопанство и транспорт „Н.Й.Вапцаров“;
- ✓ в селата – Основно училище „Христо Ботев“ в с. Българене, Основно училище „Христо Ботев“ в с. Асеновци, Основно училище „Неофит Рилски“ в с. Обнова.

Общинската образователна система е съобразена с реалните потребности на населението от образователни услуги – достатъчно на брой училища, пространствено разпределени на територията на общината, за осигуряване възможност за достъп до образование на всички деца и ученици.

Таблица 12. Деца в предучилищни групи и ученици в учебните заведения през учебните 2019/2020 г. и 2020/2021 г. (брой)

Училище	Учебна 2019/2020 г.	Учебна 2020/2021 г.

	групи в ПГ	деца в ПГ	ученици	групи в ПГ	деца в ПГ	ученици
СУ „Крум Попов“ гр. Левски	1	21	517	1	13	526
ОУ „Максим Горки“ гр. Левски	0	0	313	0	0	302
ПГССТ „Никола Вапцаров“ гр. Левски	0	0	131	0	0	126
ОУ „Христо Ботев“ с. Асеновци	1	13	91	1	12	91
ОУ „Христо Ботев“ с. Българене	0	0	53	0	0	50
ОУ „Неофит Рилски“ с. Обнова	0	0	85	0	0	80
Общо	**2**	**34**	**1 190**	**2**	**25**	**1 049**

Източник: отдел „Образование, култура и спорт“ при община Левски

Неспециализираните училища в общинския център СУ „Крум Попов” и ОУ „Максим Горки” са средищни, тъй като в тях се обучават ученици от град Левски и от най-близките населени места, в които няма училища - с. Аспарухово, с. Малчика, с. Градище, и с. Козар Белене. В периферията на общината образованието се осъществява в три основни училища: ОУ „Христо Ботев“ с. Асеновци, ОУ „Христо Ботев“ с. Българене – средищно училище за ученици от селата Изгрев, Стежерово и Трънчовица и ОУ „Неофит Рилски“ с. Обнова.

До средищните училища е осигурен транспорт за пътуващите ученици с училищни автобуси, предоставени на училищата за безвъзмездно ползване и стопанисване.

Наблюдава се относителна устойчивост в броя на учениците, които се обучават в общинските училища.

Посещаемостта в общообразователните училища до задължителната училищна възраст (16 години) е висока. Годишно отпадат около 0,01 % от подлежащите на задължително училищно обучение. Приблизително такъв е и броят на необхванатите деца, в задължителна предучилищна възраст. Причината е в миграционните процеси в страната и в чужбина.

Таблица 13. Показатели на образователната мрежа в община Левски в периода 2015-2020 г.

ОБРАЗОВАНИЕ	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Общообразователни училища - брой	7	7	5	5	5
Професионални гимназии - брой	2	1	1	1	1

Преподаватели в общообразователните училища - брой	129	122	120	118	121
Преподаватели в професионалните гимназии - брой	18	16	26	21	18
Учащи - брой	1342	1209	1399	1237	1216

Източник: отдел „Образование, култура и спорт“ при община Левски

Таблица 14. Паралелки, учители и учащи се в ОУ и СУ в община Левски по класове (брой)

Показател\ Уч. год.	**2013-14**	**2014-15**	**2015-16**	**2016-17**	**2017-18**	**2018-19**	**2019-20**
I - IV клас							
Учители	64	64	63	61	54	53	52
Учащи	580	563	552	533	546	522	482
V - VII*							
Учители	66	66	58	52	55	53	56
Учащи	620	600	510	457	385	372	407
VIII - XII[3]							
Учители	26	25	26	25	37	33	31
Учащи	310	305	280	219	327	343	327
Общо учители	156	155	147	138	146	139	139
Общо паралелки	81	81	76	73	73	72	72
Общо учащи	1510	1468	1342	1209	1399	1237	1216

Източник: отдел „Образование, култура и спорт“ при община Левски

[3] *Данните след 2017-18 г. не са съпоставими с предходните периоди – преди учебната 2017/18 г. разделението е V-VIII и IX-XII, а след това е изменено, както е представено в таблицата - V-VII и VIII-XII .*

През учебната 2019/20 година учащите в неспециализираните училища (ОУ и СУ) на територията на общината са 1065, а в Професионалната гимназия по селско стопанство и транспорт „Никола Йонков Вапцаров“ гр. Левски 151 ученици се обучават по професиите „Техник на селскостопанска техника“ от професионално направление „Механизация на селското стопанство“, „Монтьор на транспортна техника“ от професионално направление „Транспорт“, „Оператор икономическо информационно осигуряване“ и „Икономист информатик“ от професионално направление „Приложна информатика“. Професиите са наложени от необходимостта на пазара на труда за задоволяване на подготвени кадри в областта на селското стопанство и транспорта, които са една основна част от икономическото развитие не само на общината, но и на региона.

Интересът към професионалното образование не е висок. Причините са различни, но следва да се предприемат конкретни мерки за повишаване броя на учениците чрез добра рекламна кампания от страна на единствената професионална гимназия на територията на общината, за подобряване условията за обучение по съответните професии в училището и търсене на възможности за предлагане на професии или профили, които да са достатъчно атрактивни и съобразени с пазара на труда.

Професионалната гимназия дава възможност на младите за реализация на пазара на труда след завършване на образованието им и следва да се разглежда като възможност за задържане на младото население в общината и възможност за развитие на местната икономика.

През последните години се полагат усилия за осъвременяване на материалната база на училищата и създаване на условия за привлекателно и качествено образование.

Чрез реализирането на различни проекти се осъществиха енергоспестяващи мерки, основен ремонт, реконструкция и достъпна среда на сградите от училищната инфраструктура на територията на община Левски – СУ „Крум Попов“ гр. Левски и ОУ „Христо Ботев“ с. Българене.

Всички училища разполагат с интернет, персонални компютри за учителите, а в някои са изградени компютърни зали.

Най-голямото училище на територията на община Левски, СУ „Крум Попов“ се помещава в две основни сгради, две помощни сгради, един физкултурен салон и достатъчно на брой спортни площадки на открито. Обучението по информационни технологии се осъществява в четири компютърни кабинета, оборудвани със 64 персонални компютри. Училището разполага с кабинети по: изобразително изкуство, музика, химия и опазване на околната

среда, физика и астрономия, английски език, биология и здравно образование, география и икономика, училищна библиотека, актова зала, зъболекарски и лекарски кабинет.

За подпомагане на равния достъп до образование на всички деца и ученици в училището работи ресурсен кабинет, който подпомага обучението на ученици със специални образователни проблеми.

Организирано е столово хранене на учениците, не само за пътуващите, но и за всички желаещи, които са на целодневна организация на учебния ден. Храната се приготвя в собствена кухня, оборудвана с необходимите пособия и уреди.

Следващото по големина училище ОУ „Максим Горки“ в град Левски разполага с една основна сграда и две помощни сгради /олекотени конструкции/, физкултурен салон, спортни площадки, кабинети по информационни технологии, математика, биология и здравно образование, изобразително изкуство.

Училищата, които осигуряват необходимостта от образование в периферията на община Левски, са с минимална запълняемост на паралелките, а в ОУ „Христо Ботев“ с. Българене има слети паралелки от по два класа. Проблемът се корени в засилените миграционни процеси и застаряващо население. Липсата на привлекателна и доходна работа в малките населени места, принуждава все повече млади семейства да напускат общината.

Въпреки този факт се полагат усилия за осигуряване на привлекателна съвременна образователна среда. Остарялата материална база и сграден фонд на училищата в с. Асеновци и с. Обнова се нуждаят от ремонт и обновяване.

За обучение на учениците от разстояние в електронна среда, наложено поради пандемията от коронавирус, са осигурени, чрез държавни средства и от бюджета на училищата, електронни устройства, които да позволят на ученици от социално слаби семейства да участват в учебния процес.

Училища, детски градини, читалища, община и всички институции, с които работи общината осъществяват дейността си без да допускат дискриминация по какъвто и да било повод. Основно в детските градини и училищата ежедневната дейност е свързана с разяснителни и информационни действия, насочени към утвърждаване на толерантни междуетнически отношения, повишаване на чувствителността и нетърпимостта към прояви на дискриминация чрез всички форми, вкл. и спорт.

На територията на общината функционира ***една самостоятелна детска ясла*** „Еделвайс“ в гр. Левски с филиална група в с. Обнова и яслени групи към ДГ „Локомотив“ гр. Левски и ДГ „Люляк“ с. Малчика. През 2018 г. ясления група в детското заведение на с. Малчика

е закрита, поради липса на деца. Обхватът на деца в детски ясли в общината за 2020/2021 година е 16 на 100.

Таблица 15. Детски ясли, места и деца в тях и обхват на детските ясли в община Левски в периода 2014-2020 г.

Показател	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Детски ясли - общо	4	4	4	4	4	3	3
Места в детски ясли	155	155	155	155	155	130	130
Деца - общо	153	128	137	135	140	115	102
Момчета	73	57	63	68	64	50	50
Момичета	80	71	74	67	76	65	52
Обхват на децата в детските ясли[4]	21%	17%	18%	18%	19%	17%	16%

Източник: отдел „Образование, култура и спорт“ при Община Левски

Здравеопазване

Здравеопазването в община Левски е представено от болнична и извънболнична лечебна помощ.

Болничната помощ се предоставя от „МБАЛ Левски“ ЕООД изградена в края на 80-те години в мащаби да обслужва АЕЦ Белене. Болницата е разположена в гр. Левски, но районът й на обслужване надхвърля границите на общината. Болницата разполага с 5 отделения /детско, акушеро-генекологично, вътрешно, неврологично и психиатрично/, а също и с отделение по физиотерапия и рехабилитация и отделение по анистезиология и интензивно лечение, административно – стопански блок и клинична и микробиологична лаборатория. През 2020 г. е разкрито и Ковид отделение. Болницата разполага с достатъчно

[4] Показателят се изчислява като отношение на децата до 3-годишна възраст, посещаващи самостоятелни детски ясли или яслени групи, на 100 деца от населението в тази възрастова група

леглова база, лекари специалисти и медицински персонал, които осигуряват медицинска помощ на населението. Броят на леглата се увеличава от 75 през 2015 г. до 93 през 2019 г.

Извънболничната помощ е представена от Медико-диагностична лаборатория по рентгенология – гр. Левски и клинична лаборатория и микробиология в сградата на МБАЛ.

Всяко населено място от общината се обслужва от лични лекари. В град Левски функционира филиал на Медицински център „Екзакта Медика“ гр. Плевен за предоставяне на качествена и достъпна специализирана извънболнична медицинска помощ на населението. Във филиала функционира лекарски кабинет за прегледи от специалисти по график (Акушеро-гинекология; Гастроентерология; Кардиология; Ендокринология). Работи и приемна за вземане на биологичен материал, който се изследва в рамките на деня в клиничната, микробиологичната, вирусологичната и паразитологична лаборатории на медицинския център.

В града функционират и два хосписа „Свети Лазар” и „Медихелп”. Общият брой на леглата в здравните заведения е 60.

Спешната медицинска помощ се осъществява от филиал на ЦСМП, гр. Плевен, разположен в град Левски и обслужващ територията на общината. Близостта до гр. Плевен е благоприятна предпоставка за получаване на специализирана медицинска помощ.

Денталните кабинети на територията на общината са 6, от които 4 в гр. Левски, 1 в с. Малчика и 1 в с. Българене.

Към 2020 г. броят на аптеките в общината е достатъчен, за да бъдат задоволени потребностите на населението. Няма денонощна аптека.

Таблица 16. Показатели на здравната инфраструктура в периода 2015-2019 г.

Показател	2015	2016	2017	2018	2019
Лечебни заведения за болнична помощ-брой	1	1	1	1	1
Лечебни заведения за извънболнична помощ-брой	1	1	1	1	1
Легла в лечебните заведения за болнична помощ	75	72	88	93	93
Лекари – брой	56	56	51	51	50
Лекари по дентална медицина - брой	7	7	7	6	6

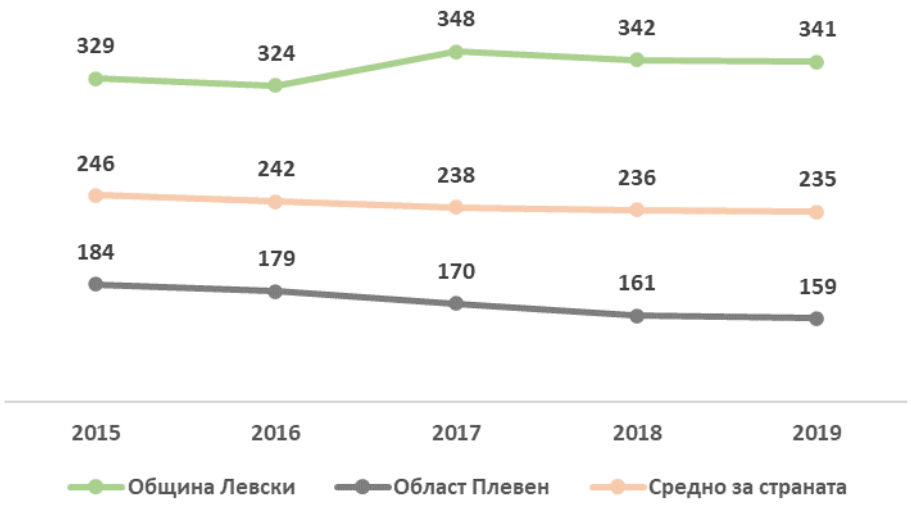
Медицински специалисти по здравни грижи - брой	76	78	91	88	81
Население на един лекар – брой	329	324	348	342	341
Население на един лекар по дентална медицина - брой	2635	2593	2535	2909	2843

Източник: Национален статистически институт

В периода 2015-2019 г. броят на лекарите в община Левски намалява с 6 броя и през 2019 г. в общината практикуват 50 лекари. Броят на лекарите по дентална медицина намалява с 1 (6 лекари по дентална медицина към 31.12.2019 г.)

На 1 лекар в общината се падат 341 жители през 2019 г. (увеличение с 12 в сравнение с 2015 г.) при средно за област Плевен – 159 души и за страната – 235 души.

Фигура 22. Население на 1 лекар в община Левски, област Плевен и средно за страната в периода 2015-2019 г. (брой)

Източник: Национален статистически институт

Поради намаление на броя на стоматолозите населението на 1 лекар по дентална медицина се увеличава от 2 635 души през 2015 г. до 2 843 души през 2019 г. За сравнение, в област Плевен на 1 стоматолог се падат 1 477 жители, а в страната – 942 души.

Обезпечеността от здравни услуги е добра, материално - техническата база също може да определи в сравнително добро състояние, но въпреки това сградата на МБАЛ – Левски и

здравните служби по селата се нуждаят от обновяване на сградния фонд, внедряване на мерки за енергийна ефективност и закупуване на медицинско оборудване.

Структурата на заболеваемостта на местното население е в посока завишаване на социално-значимите болести, като с най-висок процент са болестите на органите на кръвообращението, следвани от болести на ендокринните жлези, болести на дихателната система и новообразувания.

Социални услуги

Социалните услуги, предоставяни в общността, както и социалните услуги от резидентен тип в община Левски са представени в следващата таблица:

Таблица 17. Социални услуги в община Левски

ВИД УСЛУГА	ДЕЙНОСТ	ФИНАНСИРАНЕ		ИЗПЪЛНИТЕЛ	КРАТКА ИНФОРМАЦИЯ ЗА СОЦИАЛНАТА УСЛУГА	ЦЕЛЕВА ГРУПА
		заложено	изпълнено			
Социални услуги „Грижа за децата“						
Център за социална рехабилитация и интеграция за деца и възрастни хора с увреждания	Делегирана от държавата дейност	30 потребители	22 потребители	Община Левски, чрез Доставчик на СУ	Комплекс от социални услуги, извършвани почасово на място или в семейна среда, свързани с извършване на рехабилитация, социално-правни консултации, образователно и професионално обучение и ориентиране, изготвяне и осъществяване на индивидуални програми за социално включване	Деца от 3 до 18г., младежи и възрастни с хронични заболявания; лица с умствени/физически/множествени увреждания; със сетивни нарушения; преживели насилие и/или жертви на трафик; със специални образователни потребности; безработни; хората от кръга на социалните контакти на лицата в риск.
Център за настаняване от семеен тип	Делегирана от държавата дейност	12 +2 потребители	12 потребители	Община Левски, чрез Доставчик на СУ	Комплекс от социални услуги – резидентен тип, предоставяне на дългосрочна грижа в	Деца и младежи в риск от социална изолация, за които са изчерпани възможностите за осигуряване на семейна среда с

(деца без увреждания)					среда, близка до семейната, за изграждане на умения за самостоятелен живот, осигуряване на здравни и образователни услуги (вкл. извън мястото на живеене), за ограничен брой лица - не повече от 15	перспективи за продължително настаняване; лишени от родителска грижа; изведени от институции
Дневен център за деца и младежи с увреждания	Проект	20 потребители	0 потребители	Община Левски	Не е разкрит. Ще се разработи проект при възможност за външно финансиране.	
Център за обществена подкрепа	Делегирана от държавата дейност	30 потребители	25 потребители	Община Левски, чрез Доставчик на СУ	Комплекс от социални услуги, свързани с превенция на изоставянето, превенция на насилието и отпадане от училище, деинституционализация и реинтеграция на деца, обучение в умения на самостоятелен живот и социална интеграция на деца от институции, консултиране и	Деца в риск и техните семейства (деца, отглеждани от един родител, деца в многодетни семейства, деца на непълнолетни родители; деца в риск от отпадане от училище; деца с девиантно поведение; деца жертви на насилие и/ли трафик); бременни момичета и жени в риск за изоставяне на децата си

					подкрепа на семейства в риск, оценяване и обучение на бъдещи приемни родители и осиновители, консултиране и подкрепа на деца с противообществени прояви	
Приемна грижа	Проект по ОПРЧР „Приеми ме 2015“	5 потребители	8 семейства	АСП, Община Левски – партньор	Отглеждане на дете в семейна среда (отглеждане и възпитание на дете, настанено в семейство на роднини или близки или в приемно семейство) като алтернатива на настаняването му в специализирана институция по реда на Закона за закрила на детето.	Деца настанени в СИ, деца в риск, деца, лишени от родителска грижа
Социални услуги „Грижа за възрастни от уязвими групи“						

Дневен център за възрастни с увреждания	Проект	20 потребители	0 потребители	Община Левски	Не е разкрит. Ще се разработи проект при възможност за външно финансиране.	
Център за настаняване от семеен тип (възрастни хора с увреждания)	Проект	12 потребители	0 потребители	Община Левски	Не е разкрит. Ще се разработи проект при възможност за външно финансиране.	
Социални услуги „Грижа за старите хора“						
Дневен център за стари хора	Проект	20 потребители	0 потребители	Община Левски	Не е разкрит. Ще се разработи проект при възможност за външно финансиране.	
Център за настаняване от семеен тип (стари хора)	Проект	12 потребители	0 потребители	Община Левски	Не е разкрит. Ще се разработи проект при възможност за външно финансиране.	
Социални услуги „Грижа за възрастни от уязвими групи“ и „Грижа за старите хора“						
Личен асистент	Механизъм за лична помощ	50 потребители	328 потребители	Община Левски	Социална услуга, оказвана от лице в семейна среда, полагащо постоянни грижи за дете или	Деца, младежи, възрастни и стари хора - самотно живеещи; лица с увреждания; в тежко здравословно състояние; изведени от специализирана институция,

					възрастен с трайно увреждане, или за тежко болен, за задоволяване на ежедневните му потребности	които не могат да се обслужват сами
Социален асистент	Проект	44 потребители	0 потребители	Община Левски	Услугата не е предоставена.	
Домашен помощник	Национална програма „Предоставяне на грижи в домашна среда“	44 потребители	31 потребители	Община Левски	Социална услуга – грижа в семейна среда, оказвана от лице, предоставящо услуги в домашни условия, насочени към поддържане на хигиената на обитаваното жилище, пазаруване и приготвяне на храна, пране и други комунално-битови дейности	Възрастни лица и стари хора с различни видове увреждания; със силно нарушено здравословно състояние; самотно живеещи, които не могат или са затруднени да се обслужват сами и да организират бита си
Домашен социален патронаж гр. Левски	Местна дейност - доставка на	230 потребители	260 потребители	Община Левски	Комплекс от социални услуги – грижа в семейна среда, предоставяни по	Възрастни лица и стари хора с различни видове увреждания; със силно нарушено здравословно състояние; самотно живеещи,

	храна, битови услуги				домовете, свързани с доставка на храна; поддържане на личната хигиена и хигиената на жилищните помещения, обитавани от потребителя; съдействие за снабдяване с необходимите технически помощни средства при ползватели с увреждане; битови услуги и др.	които не могат или са затруднени да се обслужват сами и да организират бита си

Източник: Община Левски

Услуги в общността в деинституционализирани обекти се оказват на 414 жители на община Левски (Център за социална рехабилитация и интеграция за деца и възрастни хора с увреждания, Център за обществена подкрепа, Приемна грижа, Личен асистент, Домашен помощник). От социални услуги от резидентен тип (Център за настаняване от семеен тип за деца без увреждания) се възползват 12 души от населението на общината. В домашния социален патронаж са включени 260 от местните жители.

Таблица 18. Инфраструктура на социалните дейности към 31.12.2020 г.

Вид на обекта	Капацитет (Бр. места)	Брой настанени/ползващия лица
1. Специализирани институции		
1.1. Няма на територията на общината	-	-
2. Услуги в общността (деинституциализирани обекти)		
2.1. Център за социална рехабилитация и интеграция за деца и възрастни хора с увреждания	22	22
2.2. Център за обществена подкрепа	25	25
2.3. Приемна грижа	8	8
2.4. Личен асистент	328	328
2.5. Домашен помощник	31	31
3. Социални услуги от резидентен тип		
3.1. Център за настаняване от семеен тип (деца без увреждания)	12+2	12
4. Други социални услуги		
4.1. Домашен социален патронаж	260	260

Източник: Община Левски

Броят на лицата с увреждания на територията на община Левски непрекъснато нараства, което поставя под натиск социалната система на общината. Към 31.12.2020 г. лицата с увреждания са 2 718 души, което е нарастване с 2,8% спрямо предходната 2019 г. Данните показват, че само за 2019 г. официално са регистрирани 610 лица с увреждания. През 2020 г. броят на регистрираните е доста по-нисък – 73 души.

Местното население, което получава социални помощи през 2020 г. е 4 137 души. В периода 2016-2020 г. броят на жителите на общината, получаващи социални помощи, се движи в близки граници (около 4 200-4 300 души). По-висок е броят на населението на социални помощи през 2019 г. – 4 562 души.

Таблица 19. Лица с увреждания и лица, получаващи социална помощ в периода 2014-2020 г. (брой)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Лица с увреждания	2183	2193	2141	2012	2035	2645	2718
Лица, получаващи социална помощ	5679	6392	4258	4358	4211	4562	4137

Източник: Дирекция Социално подпомагане – град Левски

Застаряването на нацията и непрекъснато увеличаващия брой самотни възрастни хора, особено в селата поражда необходимостта от търсене на възможности и перспективи за разширяване обема и обхвата на социалните услуги, за тяхното предоставяне в населените места на цялата община.

Културно-историческо наследство

Районът на община Левски е населен от дълбока древност. Извършените досега проучвания показват многобройни останки от праисторически селища и археологически паметници от римската, раннохристиянската и средновековната култури. Надгробни могили, некрополи, селища, римски път, гробници и други артефакти са разпръснати по цялата територия на общината.

На територията на община Левски досега са открити и съществуват:

- ✓ Находки от Праисторическо време;
- ✓ Находки и обекти от Античността;
- ✓ Обекти от периода на турското робство;
- ✓ Религиозна архитектура от XIX и XX в. (църкви);
- ✓ Съвременна селищна архитектура.

В околностите на селата в общината лежат останки от праисторически и антични селища. Край селата Малчика, Изгрев и Стежерово са открити руини от антични некрополи и надгробни могили с древни надписи. Върху жертвеника на могилния некропол край с. Малчика е издълбан един от най-старите латински надписи (VI в. пр.Хр.) Античният некропол, надгробните могили в с. Изгрев и побитият камък в местността Света Троица

северозападно от с. Стежерово разкриват находки с национално значение. По-долу е представено подробно описание на културно-историческото наследство в община Левски от праисторическо и антично време.

Находки от праисторическо време:

- ✓ Праисторическо селище в м. Карамандол, на 5 км. източно от града, южно от жп спирка Червена;
- ✓ Праисторическо селище в м. Парчелъка, до помпената станция на левия бряг на р. Осъм, на 2 км. южно от града.

Находки и обекти от Античността:

- ✓ Антично селище в м. Парчелъка, до помпената станция, на 2 км южно от града, на левия бряг р. Осъм, на терен около 60-70 дка, при обработка на земята са намерени археологически материали от антично селище. В могилата са открити две зидани гробници и култов инвентар;
- ✓ Антично селище в м. Карамандол, на десния бряг на р. Осъм, до р. Ломя или Стари Осъм, на 5 км. източно от града, на лекото възвишение над речната низина, над праисторическото селище, на площ от около 80-90 дка е съществувало антично селище. Това селище Карел Шкорпил свързва с Римския път от Никополис ад Иструм (дн. село Никюп, Великотърновско) за Сердика и с пътя за Ескус (дн. село Гиген). Днес на терена съществуват незначителни керамични фрагменти;
- ✓ Римски път – на около 6 км. източно от град Левски. Римският път днес е заличен и затрупан, но над хоризонта ясно се откроява неговото трасе, което прерязва северния склон на възвишението;
- ✓ За римското присъствие в района на гр. Левски свидетелстват намерените в м. Суваткорусу монети. В м. Акерлата, където е открита монументална антична сграда, са намерени още: златен пръстен, мотика, бойни стрели, отломки от скулптурни фигури от мрамор, цигли за покрив на култов обект, каменни бази, колони, ломени плочи за настилка на римския път и др.;
- ✓ Антични паметници с национално значение са открити край селата Малчика, Изгрев и Стежерово: Могилният некропол на 3 км. от с. Малчика, с един от най-ранните латински надписи върху жертвеника, датиращ от 6 в. пр. н. е.; Античният некропол и надгробните могили в с. Изгрев.; Надгробният камък в местността “Света Троица”, северозападно от с. Стежерово.

Според справка предоставена от НАИМ-БАН в пространствената структура на община Левски са идентифицирани 49 обекта с археологически находки, като от тях 3 бр. попадат в други общини. Археологическите обекти представляват най-вече битова керамика, но и някои останки от градежи и тракийски надгробни могили.

По-значимото от намереното при официални разкопки се намира в Регионалния исторически музей – Плевен. В община Левски няма експонирани находки от тези периоди.

Обекти от периода на турското робство:

Каменният мост – „Римски мост" край с. Българене е единствен официално признат паметник на културата на територията на общината с национално значение. Изграждането му е датирано през XVI век. Той съчетава качествата си с природна забележителност - запазените стари корита при с. Българене. До 1968 г. мостът е бил част от редовна междуселищна връзка.

Религиозна архитектура от XIX и XX в. (църкви):

Във всяко село от общината има най-малко един храм на някоя от представените в общината религиозни общности – източноправославна, католическа, протестантска, мюсюлманска. Преобладаващо това са източноправославни и католически църкви по селата, градени основно през втората половина на XIX в. Някои от тях са от началото на XX в. Най-новите представители на религиозната архитектура в общината са изградените през 90-те години на XX в. протестантски храм и джамия в гр. Левски, втори протестантски в гр. Левски, завършен през 2008 г., а най-новият градеж е източноправославния параклис „Възнесение Господне" в с. Аспарухово, завършен през 2010 г.

Музеи, галерии, паметници, етнографски сбирки

- ✓ Паметникът на Васил Левски е издигнат в града през 1974 година. Авторът на проекта е роденият в гр. Левски скулптор Рилчо Илиев. В средите на изкуствоведи, естети и историци се смята, че това е една от най-сполучливите интерпретации на образа на Апостола. Национално честване на годишнини от рождението на великия българин, идеолог и ръководител на българската национална революция, Апостола на свободата Васил Левски – 18 юли. На тази дата се отбелязва празника на града;
- ✓ Войнишки и други паметници - на територията на общината, съгласно регистъра на военните паметници, поддържан от областна комисия „Военни паметници" на област Плевен, има девет военни паметника със статут на Национална културна ценност: с. Асеновци - Паметник на загиналите в Отечествената война; с. Божурлук - Паметник в чест на загиналите през 1912 – 1913 г. и 1915 – 1918 г.; с. Българене -

Паметник в чест на загиналите през 1885 г., 1912 – 1913 г. и 1915 – 1918 г.; с. Градище - Паметник в чест на загиналите през 1912 – 1913 г., 1915 – 1918 г. и 1941 – 1944 г.; с. Изгрев - Паметник на загиналите през 1912 – 1945 г.; с. Козар Белене - Паметник - пирамида на загиналите във войните 1885 г., 1912 – 1913 г., 1915 – 1918 г. и 1944 – 1945 г.; с. Малчика – Паметник - пирамида на загиналите католици през войните 1912 – 1913 г. и 1915 – 1918 г.; с. Стежерово - Паметник – колона на загиналите във войните 1885 г., 1912 – 1913 г., 1915 – 1918 г. и 1941 – 1945 г.; с. Трънчовица - Паметник на загиналите трънчовени през Балканската, Първата и Втората световни войни;

- ✓ Етнографски сбирки - разположени са в подходящи помещения в читалищните сгради, такива има в селата Обнова, Стежерово и Божурлук, както и в гр. Левски. В контекста на развитие на „селски и познавателен туризъм" тези сбирки имат важно място.

Природни атракции и забележителности

Територията на общината е оазис на девствена красива природа. Река Осъм пресича цялото общинско землище, налице са високи подпочвени води, а влажните зони са райски кътчета за запалени риболовци и любители на природата. Тук са разположени три защитени местности: лесопарк „Тараклъка" край с. Градище – вековна гора от летен дъб; „Герена", обширна влажна зона от 8000 дка край селата Обнова и Българене; гористата местност „Шаварна" разположена южно от гр. Левски, в която населението и от околните села намира възможност за отдих и риболов. Природен уникат са и старите корита на р. Осъм, около селата Малчика, Българене и Обнова. Архитектурно-историческа забележителност в общината е „Римският мост" – само на 250 метра от магистралата София – Русе, над старото корита на р.Осъм, край с.Българене.

От съществуващите в момента дадености, ролята на мотив за посещение на общината и на възможност за реализиране сравнително бързо на туристическия си потенциал са: ***риболов и наблюдение на птици***.

От гледна точка на туризма, ***риболовът*** е перспективна ниша за краткотраен отдих от 3-7 дни. На територията на община Левски съществуват разнообразни водоеми – стари корита на р. Осъм, течащата река, язовири и рибарници. Разнообразието се допълва от възможност за риболов по отстоящия на 30 км Дунав.

Наблюдението на птици, макар и не колкото риболова, също е широко разпространено и практикувано хоби в някои европейски страни. Територията на общината е изключително

богата на представители на орнитофауната. Районите на обитание са леснодостъпни и не е необходимо да се прави много, за да се устроят места за наблюдение.

Допълнителна атракция е и наличната ***писта за мотокрос край с. Козар Белене*** -една от най-добрите в България, където се провеждат състезания от 2007 г. Двата дни на състезанието са в състояние да привлекат хора отдалеч, а престоя им тук може да се обогати и удължи с някоя от другите атракции.

Интересна възможност съществува ***в с. Изгрев*** - като местоположение и атмосфера, селото е едно от тези в общината, които имат потенциал за селски туризъм с къщи за настаняване.

В община Левски подходящи за отдих площи съществуват, но не са приведени в състояние за ползване по едни или други причини.

Общата площ на лесопарковете на територията на общината е 1000 дка. ***Лесопарк "Шаварна"*** се намира в непосредствена близост, южно от гр. Левски, по брега на р. Осъм. Някога местността традиционно се е използвала от населението на града и околните селища като зона за седмичен отдих. Запазеното старо корито и изграденият вързен мост предполагат възвръщането на традициите.

Лесопарк "Тараклъка" е обявен за защитена местност, която се намира в землището на с. Градище, на разстояние около 12-15 км от гр. Левски.

Особен интерес представляват ***старите корита в землището на с. Българене.*** Те са едни от най–запазените на територията на общината, което от своя страна предполага и развитието на аквакултури. Поради тази причина те представляват и интерес за развитието на любителски риболов в района.

Недвижими културни ценности

В териториалната структура на община Левски се идентифицирани 40 недвижими културни ценности (по списъци на НИНКН). Концентрация на НКЦ се отчита в гр. Левски и в селата Българене, Стежерево, Обнова. Разпределението на ХКЦ по населени места е представено по-долу:

- ✓ Недвижими културни ценности в землището на град Левски: Кметство; Банкова сграда; Жилищна сграда, ул.9-ти септември №5; Жилищна сграда, ул.9-ти септември; Църква „Св. Параскева";
- ✓ Недвижими културни ценности в землището на село Аспарухово: Къща на Неделчо Христов; Къща на Али Блашиков в ансамбъл (със стопански сгради); Магазин на бай Иван, до съвета; Старото кметство;

- ✓ Недвижими културни ценности в землището на село Българене: Къща на Енчо Николов Куцов; Църква „Св .Възнесение Господне“; Църква „Св. Богородица“; Паметник в църковния двор; Паметник в училището; Каменен мост в селото;
- ✓ Недвижими културни ценности в землището на село Божурлук: Къща на Стефан Матеев Гатев; Църква „Св. Кирил и Методий“;
- ✓ Недвижими културни ценности в землището на село Градище: Църква „Св. Николай“; Лобно място на Генчо Хинчев;
- ✓ Недвижими културни ценности в землището на село Изгрев: Църква „Св. Прокопий“;
- ✓ Недвижими културни ценности в землището на село Козар Белене: Църква „Св. Атанасий“;
- ✓ Недвижими културни ценности в землището на село Малчика: Къща на Анна Коничева; Училището; Църква „Архангел Михаил“; Католическа църква „Св. Ана“;
- ✓ Недвижими културни ценности в землището на село Обнова: Къща на Велика Трифонова; Къща на Асен Попов Чепанов; Къща на Илия Петров Иванов; Къща на Илия Гешев Байчев; Църква „Св. Троица“; Църква „Св. Възнесение Христово“;
- ✓ Недвижими културни ценности в землището на село Стежерово: Мелници; Училище; Църква „Св. Димитър“; Къща на Дафина Беновока; Кръчма с къща на Димитър Копана; Къща на Симеон Симеонов (Борис Стаманов); Чешма от 1888 г.

Обликът на ***културния живот*** в община Левски се определя от културно-историческото наследство; наличието на професионални културни институти; читалища, както и от активната дейност на сдружения с идеална цел и творчески съюзи.

На територията на община Левски функционират 13 ***народни читалища*** - НЧ „Георги Парцалев 1901” гр. Левски (в читалището се намират дарени от майката на Георги Парцалев сценични костюми, книги, мебели от XIX век, икони и други вещи), НЧ „Васил Левски 2005” гр. Левски, НЧ „Съзнание 1894” с. Асеновци, НЧ „Просвета 1927” с. Аспарухово, НЧ „Гео Милев 1895” с. Българене, НЧ „Н. Й. Вапцаров 1919” с. Божурлук, НЧ „Осъм 1894” с. Градище, НЧ „Г. С. Раковски 1901” с. Изгрев, НЧ „Надежда 1902” с. Козар Белене, НЧ „Пробуда 1928” с. Малчика, НЧ „Светлоструй 1903” с. Обнова, НЧ „Съгласие 1895” с. Стежерово, НЧ „Григор Вачков 1911” с. Трънчовица.

Всички читалища са регистрирани по Закона за народните читалища. Към тях са сформирани и библиотеки, певчески и танцови самодейни състави. Клубовете на пенсионера развиват активна дейност. Общината разполага и с етнографски сбирки -

разположени са в подходящи помещения в читалищните сгради (в селата Обнова, Стежерово и Божурлук, както и в гр. Левски).

В общината празниците са всенародни, традицията се тачи, а фолклорни групи и читалищните общества я поддържат в зали, салони, по площади и мегдани, не само на територията на общината, но и като гости на фестивали и сборове из цялата страна.

Читалищата имат изключително значение за съществуващото културно многообразие и заедно с учебните заведения са решаващ фактор за интелигентния растеж, преследван от ЕС, чрез инвестиции в образованието, творчеството и иновациите.

Община Левски поддържа един от богатите ***културни календари*** в страната, ориентиран към всички възрастови групи и различните вкусове – от камерни изяви и местни културни инициативи до мащабни няколкодневни фестивали. Културният календар е обезпечен информационно и е обвързан с нуждите на културния и събитиен туризъм. Независимо от ограничения финансов ресурс за неговото поддържане, няма отстъпление от качеството на културния продукт, което е традиционно високо.

Специфични за общината културни събития и празници с национално значение:

- ✓ Национален фестивал на кратките литературно-сценични форми и драматургия „Георги Парцалев" – 14, 15 и 16 юни (16 юни 1925 г. – рожденатa дата на Георги Парцалев). „Празници на изкуствата „Парцалев" са централното културно събитие за общината - с гостуващи професионални театрални състави от цялата страна, изложби и други прояви;
- ✓ Национално честване на годишнини от рождението на великия българин, идеолог и ръководител на българската национална революция, Апостола на свободата Васил Левски – 18 юли. На тази дата се отбелязва празника на града;
- ✓ Празници на хумора и сатирата „Григор Вачков" – 26 май (рожденатa дата на Григор Вачков) в с. Трънчовица (родното място на актьора), с гостуващи състави от цялата страна. Първоначално той се провежда на три години, после на две, а от 2005 г. е ежегоден.

Културни прояви с местно и регионално значение и годишнини на институции:

- ✓ Пролетен Фолклорен фестивал „Гергьовски люлки" – Левски (1-6 май);
- ✓ Общински фестивал на художествената самодейност – (7-8 юни). Всяка година домакин на този преглед е различно село. Нивото на организация и на представянето на трупите видимо нараства с всеки нов преглед;

- ✓ Събор на българското фолклорно богатство „Тараклъка пее и танцува“ с. Градище (юли);
- ✓ Фестивал на мажоретния танц (1-2 юни);
- ✓ Празник на гр. Левски (18 юли);
- ✓ 120 години от основаването на НЧ „Осъм 1894” с. Градище (10 май);
- ✓ 120 години от основаването на НЧ „Съзнание 1894” с. Асеновци (4-5 септември);
- ✓ 60 години от основаването на Обединена школа по изкуствата „Добри Христов” към НЧ „Георги Парцалев 1901” гр. Левски (22 май).

Богатият културен календар осигурява разнообразие в културния живот на местното население. Културната идентичност на региона дава възможност за развитие на познавателен и селски туризъм.

Таблица 20. Исторически и природни забележителности в община Левски по населени места

Населено място	Забележителности
гр. Левски	1. Паметник на Васил Левски 2. Църква „Св. Параскева” 3. Лесопарк „Шаварна” 4. Паметник на Крум Попов 5. Паметник на Христо Ботев 6. Паметна плоча на Георги Парцалев 7. Паметна плоча на народните будители 8. Алея на българските ханове - паметни плочи на Хан Аспарух и Хан Кубрат 9. Паметник на загиналите във воините 10. Западен градски парк с басейн 11. Евангелска петдесятна църква 12. Джамия
с. Аспарухово	1. Осветена селска чешма 1925г. 2. Параклис „Возкресение Христово 2010”

	3. Паметник на участвалите войници от с. Аспарухово в Първата световна война
с. Асеновци	1. Паметник на Пирогов 2. Паметник на ятака и убитите в Отечествената война 3. Паметна плоча на Пеньо Йончев – участник в четата на Христо Ботев 4. Костница на убитите ятаци през 1944 год. с осем паметни плочи 5. Паметник на загиналите в Балканската, Междусъюзническата и Първата световна война от село Асеновци 6. Църква „Св. св. Апостоли Петър и Павел”
с. Божурлук	1. Военен паметник 2. Каменна чешма от 1938г. 3. Църква „Св. св. Кирил и Методий”
с. Българене	1. Римски мост от VI век 2. Стари корита на р. Осъм 3. Паметник на българския войн – в памет на загиналите в Сръбско – българската, I и II световна война 4. Църква „Св. Вознесение Господне” 5. Паметник на Георги Баджин – руски капитан от Втора артилерийска бригада 6. Паметник на Владимир Романович - Хоменки – мл. лейтенант от 19-ти пехотен Комстраманси полк
с. Варана	-----
с. Градище	1. Защитена територия „Тараклъка” 2. Паметник на падналите градищенци във войните 1912-1913г, 1915-1918г и 1944-1945г. 3. Бакалова чешма 4. Църква „Св. Николай”

с. Изгрев	1. Паметник на загиналите във войните изгревчани 2. Кърски чешми 3. Надгробни могили
с. Козар Белене	1. Паметник на загиналите във войните за национално освобождение и паметна плоча на двама участници в боевете на Шипка от селото - Атанас Костов и Тодор Чарданов. 2. Православен храм "Св. Атанасий" 3. Местностите „Царева могила“ и „ Бели бряг“
с. Малчика	1. Дом - паметник на Адалберт Антонов Малчика 2. Паметник на руските войни 3. Дом на Ангел Събев 4. Надгробни могили 5. Католическа църква „Св. Анна” 6. Църква „Св. Архангел Михаил”
с. Обнова	1. Местност „Герена” 2. Църква „Света Троица” 3. Църква „Свето Вознесение Господне” 4. Къщата на Асен Лещов – деец на БЗНС, виден български журналист и радетел на българско-чехословашкото сближаване
с. Стежерово	1. Местност „Елията” 2. Паметник на загиналите стежеровчани във войните 3. Местност „Света Троица” 4. Църква „Св. Димитър”
с. Трънчовица	1. Парк - музей „Григор Вачков” (родно място) 2. Местност „Капитанска могила” 3. Местност „Калинкин дол” 4. Църква „Св. Архангел Михаил” 5. Паметник на загиналите летци

	6. Паметник на загиналите трънчовени във войните след Освобождението

Източник: Община Левски

Спорт

В общината е изградена добра спортно-материална база, позволяваща развитието на различни видове спорт. На територията на гр. Левски са разположени плувен басейн, спортна зала, спортен комплекс с тенис корт и площадки за баскетбол, волейбол, тенис, и футбол на малки врати, салон за борба, футболен стадион. Спортната зала в с. Българене е с олимпийски размери.

Таблица 21. Спортни обекти, вкл. в училища, капацитет и състояние

Вид на обекта (стадион, спортна площадка и др.)	**Населено място**	**Капацитет (площ, бр. места)**	**Физическо състояние (отлично, добро, лошо, незадоволително)**
Плувен басейн	гр. Левски	голям басейн с олимпийски размери и малък басейн (детски)	добро
Спортен комплекс включва:	гр. Левски	12450 кв.м.	отлично
Спортна площадка за баскетбол	гр. Левски	-	отлично
Спортна площадка за баскетбол	гр. Левски	-	отлично
Спортна площадка за волейбол /хандбал	гр. Левски	-	отлично
Спортна площадка за футбол на малки врати/хандбал и тенис	гр. Левски	-	отлично
Салон за борба	гр. Левски	288 кв.м.	лошо
Спортна зала	гр. Левски		лошо
Спортна зала за хандбал	с. Българене	13900 кв.м.	добро

Футболен стадион	гр. Левски	26407 кв.м.	незадоволително
Футболен стадион	с. Асеновци	48822 кв.м.	незадоволително
Футболен стадион	с. Аспарухово	-	незадоволително
Футболен стадион	с. Българене	-	незадоволително
Футболен стадион	с. Варана	-	незадоволително
Футболен стадион	с. Градище	26794 кв.м.	незадоволително
Футболен стадион	с. Изгрев		незадоволително
Футболен стадион	с. Козар Белене		незадоволително
Футболен стадион	с. Малчика	40000 кв.м.	незадоволително
Футболен стадион	с. Обнова		незадоволително
Футболен стадион	с. Стежерово		незадоволително
Футболен стадион	с. Трънчовица	35500 кв.м.	незадоволително
Физкултурен салон - СУ „Крум Попов“	гр. Левски		отлично
Игрище - СУ „Крум Попов“	гр. Левски	-	отлично
Физкултурен салон - НУ „Христо Ботев“	гр. Левски	-	незадоволително
Спортна площадка към Физкултурен салон - НУ „Христо Ботев“	гр. Левски	-	незадоволително
Физкултурен салон - ОУ „Максим Горки“	гр. Левски	-	добро
Спортна площадка към Физкултурен салон - ОУ „Максим Горки“	гр. Левски	-	добро
Физкултурен салон - ПГССТ „Никола Вапцаров“	гр. Левски	460 кв.м.	незадоволително

Физкултурен салон - ОУ „Христо Ботев“	с. Асеновци	-	незадоволително
Стартова площадка	с. Асеновци	-	незадоволително
Физкултурен салон - ОУ „Христо Ботев“	с. Българене	-	незадоволително
Игрище за хандбал - ОУ „Христо Ботев“	с. Българене	-	незадоволително
Физкултурен салон - ОУ „Неофит Рилски“	с. Обнова	-	незадоволително
Спортна площадка - ОУ „Неофит Рилски“	с. Обнова	-	незадоволително
Волейболно игрище	с. Градище	-	незадоволително
Баскетболно игрище	с. Козар Белене	-	незадоволително

Източник: Община Левски

На територията на общината са регистрирани 12 спортни клуба и организации в тематични видове спорт - футбол, авиомоделизъм, мотоциклетизъм, йога, карате, хандбал и др. С традиции в спорта са хандбалните клубове в с. Българене и гр. Левски.

Таблица 22. Брой регистрирани спортни клубове на територията на община Левски по вид спорт и местоположение

Спортен клуб	Населено място	Вид спорт	Системно занимаващи се
Спортен клуб по авиомоделизъм	гр. Левски	авиомоделизъм	15
Общински ФК Левски 2007	гр. Левски	футбол	240
Сдружение Левски МХ Груп	гр. Левски	мотоциклетизъм	6
Сдружение Лакшми	гр. Левски	йога	7
Спортен карате клуб Киокушин	гр. Левски	карате киокушин	8

Автомоделен клуб - Левски	гр. Левски	автомоделни спортове	10
Хадбален спортен клуб Левски	гр. Левски	хандбал	93
ФК „Победа-1932“	с. Градище	футбол	20
ФК „Динамо“	с. Изгрев	футбол	20
ФК „Ювентус“	с. Малчика	футбол	20
ФК „Обнова-1934“	с. Обнова	футбол	20
ФК „Ботев“	с. Трънчовица	футбол	20

Източник: Община Левски

Пазар на труда и безработица

Състоянието и тенденциите в развитието на човешките ресурси в община Левски оказват пряко влияние върху трудовия пазар. Трудово активното население във възрастовите групи между 20 и 60 години в общината постоянно намалява. Положителен факт е, че намалението на населението 0-19 г. е с по-ниски темпове, но като цяло това население е по-малобройно.

Икономически активните лица са съвкупност от заетите на 15 и повече години и регистрираните в бюрата по труда безработни лица.

Общият брой на заетите лица в община Левски е 2 467 души и се запазва на относително постоянно ниво в периода 2016-2019, но в сравнение с 2015 г. намалява с 6,8%.

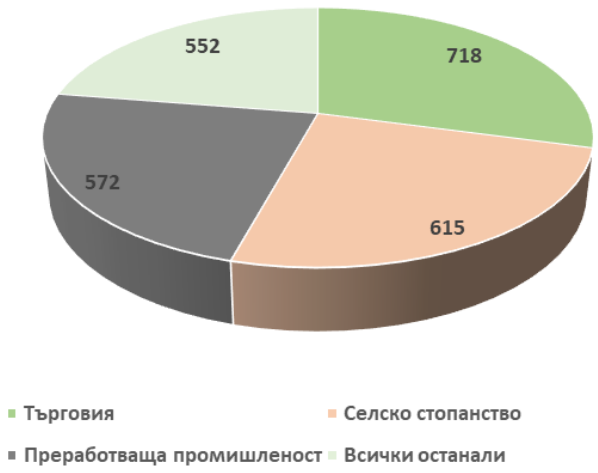
Таблица 23. Брой заети лица по икономически дейности в периода 2015-2019 г.

	2015	2016	2017	2018	2019
Общо	2 647	2 471	2 338	2 493	2 467
Търговия	718	725	750	757	718
Селско стопанство	694	649	597	616	615
Преработваща промишленост	636	552	430	541	572

Източник: Национален статистически институт

Най-голям е броят на заетите лица в сектора на търговията (718 души през 2019 г.), следвани от сектора на селското стопанство (615 души) и в преработващата промишленост (572 души).

Фигура 23. Брой заети лица по икономически дейности през 2019 г.

Източник: Национален статистически институт

Броят на ***регистрираните безработни лица*** в бюрото по труда през 2020 г. възлиза на 792 лица и намалява с 41,5% спрямо 2015 г. (1 354 лица). Силно намаление на безработицата в община Левски се наблюдава през 2018 г. и 2019 г., но през 2020 г. отново е налице нарастване – с 23,4% на годишна база – като безспорно част от причините за това е пандемията от коронавирус в света.

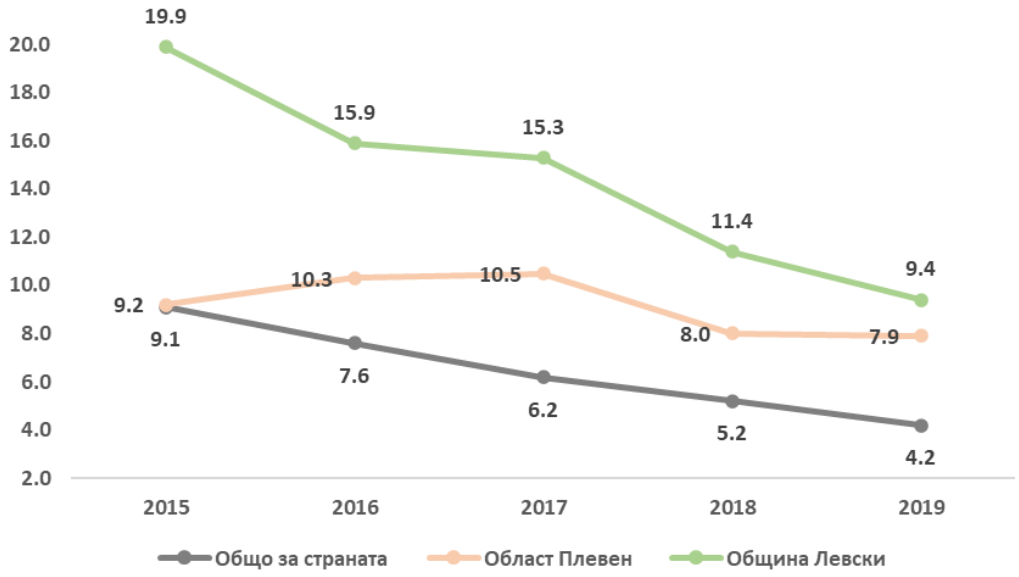
Таблица 24. Динамика на регистрираните в бюрото по труда безработни лица в периода 2015-2019 г.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Брой регистрирани лица	1 354	1 082	1 336	775	642	792
Изменение спрямо предходната година		-20.1	23.5	-42.0	-17.2	23.4

Източник: Дирекция „Бюро по труда“, гр. Левски

В синхрон с нивата на безработица в област Плевен и средно за страната, коефициентът на безработица в община Левски в периода 2015-2019 г. следва тенденция на непрекъснато намаление – намалява с 10,5% за разглеждания период. Но въпреки това показателят за община Левски се запазва над 2 пъти по-висок от средния за страната и с около 1-2% по-висок от средното за областта ниво. Отчетеният прогрес на нивото на безработица в общината е добро и са предприети успешни действия в тази посока.

Фигура 24. Коефициент на безработица в община Левски, област Плевен и средно за страната в периода 2015-2019 г.

Източник: Национален статистически институт, Дирекция „Бюро по труда“, гр. Левски

В Дирекция „Бюро по труда“ гр. Левски през 2020 г. са регистрирани 71 безработни лица, специфицирали се от ромски етнос - 9% от всички регистрирани безработни лица и 90 безработни младежи до 29 г. – 11,4% от всички регистрирани безработни лица през годината. Голям брой от младите безработни са с нисък образователен ценз – около 30% (с основно и по-ниско образование). С висше образование от възрастовата група на младежите до 29 г. през 2020 г. са регистрирани 12 лица – 13,3%.

Община Левски е предприела активно насърчаване за обучение и преквалификация на безработните лица. Броят на регистрираните в бюрото по труда безработни лица, включени в обучения и различни мерки и програми по заетост в общината в периода 2015-2020 г. възлиза на 1 461 души, което съставлява 25,5% от всички регистрирани безработни лица в този период. През 2020 г. 10,8% от безработните лица са участвали в обучения и заетост съгласно Закона за насърчаване на заетостта и 7% са участвали в мерки по оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“.

Таблица 25. Брой безработни лица, включени в обучения, мерки и програми за заетост в периода 2015-2020 г.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Общо за период а 2015-2020
Брой безработни лица, включени в мерки за заетост и обучение от Закона за насърчаване на заетостта	8	30	28	11	15	11	103
Брой безработни лица, включени в програми за заетост и обучение от Закона за насърчаване на заетостта	40	78	113	87	108	74	500
Брой безработни лица, наети по мерки от оперативна програма "Развитие на човешките ресурси"	90	166	47	114	29	55	501
Брой безработни лица, включени в обучения	23	10	133	78	82	31	357
Общ брой безработни лица, включени в обучения, мерки и програми за заетост	161	284	321	290	234	171	1461

Източник: Бюро по труда, гр. Левски

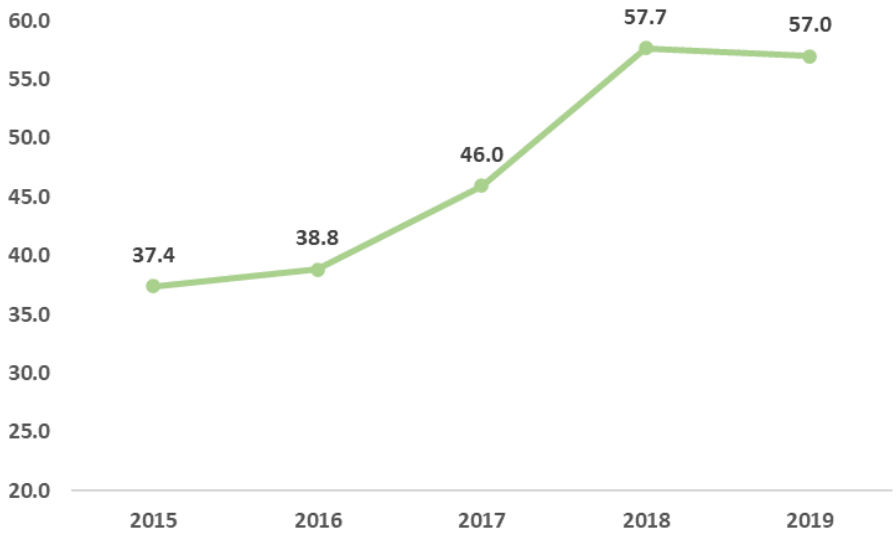
От 2015 г. по НП „Активиране на неактивните лица” в общината е назначен младежки медиатор с основни задължения: идентифициране, достигане до и активиране на млади хора до 29 г., които не работят, не учат и не са регистрирани в дирекция „Бюро по труда”. Изпълнява функциите на посредник между неактивните младежи и институции, предоставящи подходящи социални, здравни, образователни и др. услуги.

От 2009 г. работи трудов медиатор към Дирекция „Бюро по труда” гр. Левски, с основни задължения: достигане до неактивните и необразовани лица от уязвими малцинствени социални групи (вкл. и ромите) с цел информирани и запознаване с възможностите за активно включване на пазара на труда.

Образователни медиатори работят в ОУ „Христо Ботев” с. Българене, в ОУ „Неофит Рилски” с. Обнова и с. Асеновци, община Левски.

Производителността на труда в община Левски, измерена чрез съотношението на обема на произведена продукция на 1 зает в икономиката на общината в периода 2015-2019 г. нараства близо 20 хил. лв. и към 31.12.2019 г. 1 зает произвежда продукция на стойност 57 хил. лв. годишно.

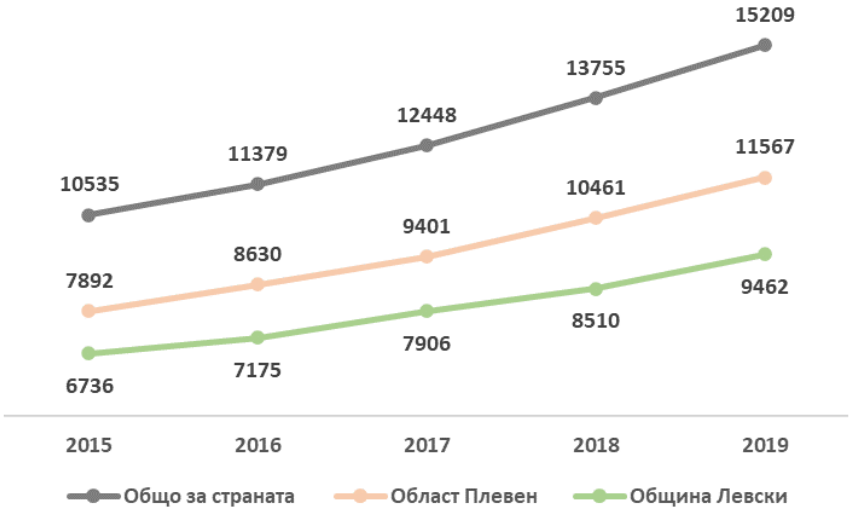
Фигура 25. Произведена продукция на 1 зает в общината в периода 2015-2019 г. (хил. лв.)

Източник: Национален статистически институт

Намаляването на безработицата, подобрената икономическа обстановка в страната, административното повишение на възнагражденията, както и повишената производителност на труда в периода 2015-2019 г. дава възможност ***доходите на населението*** също да растат. За 5-годишния разглеждан период средната годишна заплата в общината се е повишила с 40,5% или с 2 726 лв. и достига 9 462 лв. през 2019 г. Нарастването е по-малко от средното за областта (с 46,6% или 3 675 лв.) и за страната (44,4% или 4 674 лв.) Освен че нараства в по-малка степен, средното възнаграждение в община Левски като левово изражение не се доближава до средната заплата на областно ниво – 11 567 лв. и е с 62,2% по-ниска от средната за страната.

Фигура 26. Средна годишна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение в община Левски, област Плевен и общо за страната в периода 2015-2019 г.

Източник: Национален статистически институт

Прегледът на възнагражденията по основните сектори в икономиката показва, че най-големи възнаграждения се получават в сектора на услугите. В секторите на селското стопанство и на индустрията годишните възнаграждения на работещите са на близки нива.

Проблеми:

- Застаряване на населението;
- Силно негативни стойности на естествения и механичния прираст;
- Трудности при задържане на младото и активно местно население в общината;
- Тенденция към намаляване броя на децата и учениците;
- Увеличаване дела на отпадналите от образователната система (I-VIII клас) ;
- Намаляване на хората в трудоспособна възраст;
- Трудности при осигуряване на здравна помощ и социални услуги в по-отдалечените села от общинския център;
- Натиск върху здравната и социалната системи поради все по-застаряващото население;
- По-ниско ниво и по-нисък ръст на средната годишна работна заплата спрямо областта и страната;

- Разкриване на работни места основно по програми за временна заетост, като не е осигурена устойчивост във времето;
- Нужда от ремонт на читалищата като центрове за осигуряване на достъп до културно съдържание.

Потенциали:

- Наличие на свободни места в яслите и детските градини;
- Наличие на професионално училище, което може да подготвя кадри за местната икономика;
- Изграждане на училищна STEM среда, изграждане и оборудване на центрове в училищата, които да развиват иновации в областта на природните науки, дигиталните технологии, инженерното мислене и математиката;
- Увеличаваща се производителност на труда;
- Наличие на болница за активно лечение;
- Предоставят се социални услуги само в общността;
- Наличие на спортни обекти с потенциал за развитие на различни спортове;
- Наличие на културно-исторически дадености;
- Активна и богата мрежа от читалища в населените места.

2.4.Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията

Транспортна инфраструктура

По своето географско положение община Левски и нейният център имат важна роля в транспортно-комуникационната система в северозападната част на страната. Това обуславя добрите връзки с останалата част на страната и в частност – със съседните общини.

Равнинният релеф и средищното местоположение на общината благоприятстват развитието на гъста пътна мрежа. Гъстотата на пътната мрежа в общината е 0,533 км/км^2 при 0,332 км/км^2 средна за страната.

На територията на община Левски се пресичат ***няколко главни транспортни артерии*** - главен републикански път (първокласен) I-83 София-Плевен-Русе-Бяла, който е основна транспортна ос за Северна България – част от основната и разширена система на

европейската пътна мрежа TEN-T, както и второстепенни републикански пътища (третокласни), свързващи град Левски с градовете Троян, Ловеч, Свищов и Велико Търново.

Бъдещото трасе на автомагистрала „Хемус“ ще преминава е непосредствена близост до южната граница на общината, което ще осигури свързаност на община Левски с град Варна (с пристанищен център и международно летище).

Към ***републиканската пътна мрежа*** на територията на община Левски, принадлежат един първокласен и четири третокласни пътища, липсват второкласни пътища.

Републиканската пътна мрежа на територията на община Левски заема 81,663 км и е представена от:

- ✓ Първокласен път I-3, Гара Бяла–о.п.Плевен–Луковит–Коритна–Ябланица–Ботевград с дължина на територията на общината 20,800 км (от км 38+800 до км 59+600), като около 1 км от пътя е в лошо състояние, а останалите около 19-20 км – в средно състояние;
- ✓ Третокласен път III-301, Гара Бяла–о.п.Плевен–Козар Белене–Левски–Летница–Умаревци–Ловеч с дължина на територията на общината 14,743 км (от км 0^{+000} до км $14^{+743),}$ като около 9 км от пътя са в лошо състояние, около 3 км - в средно и около 3 км – в добро състояние; пътят осигурява връзката на общината с гр. Ловеч и с гр. Русе;
- ✓ Третокласен път III-303, Гара Бяла–о.п.Плевен-Българене–Левски–Бутово–о.п.Павликени–Мусина–Пушево–Керека–(Дряново–Гостилница) с дължина на територията на общината 19,260 км (от км 0+000 до км 19+260), като около 10 км са в добро състояние, 4,5 км – в средно и около 2,5-3 км – в лошо състояние; пътят осигурява най-бързата връзка на град Левски с град Велико Търново;
- ✓ Третокласен път III-304, Гара Бяла–о.п.Плевен–Изгрев–Трънцовица–Бацова махала–Новачене–Дебово с дължина на територията на общината 8,760 км (от км 0+000 до км 8+760), като около 3,5 км са в добро състояние, 1,3 км – в средно и около 3,8 км – в лошо състояние; осигурява връзката на община Левски с град Никопол;
- ✓ Третокласен път III-3002, Гара Бяла–о.п.Плевен-Българене–Стежерово–Божурлук–(Свищов–Деков) с дължина на територията на общината 18,100 км (от км 0+000 до км 18+1000 – в добро състояние; свързва община Левски с град Свищов;

Делът на третокласните пътища в пътната мрежа на общината е 55,8%, а на общинските пътища – 25%.

Общинската пътна мрежа в общината е определена на 27,400 км. Тя осигурява основната връзка между населените места в общината.

Общата дължина на уличната мрежа в общината е 254,500 км, като от тях 64,500 км са в гр. Левски и останалите 190 км – в селата. В гр. Левски уличните настилки са изградени почти на 100% и са с асфалтово покритие. В селата пътните настилки са изградени в различна степен – средно 30 – 50%, а тротоарите по едната страна на улицата – на 100%.

Няма изградени обходни пътища за селищата, а пътищата от републиканската пътна мрежа преминават направо през тях.

Град Левски също е повлиян в значителна степен от автомобилния трафик. Налице са 4 входни-изходни артерии, които влизат в градската комуникационна мрежа. Режимът на движение на автомобилите е прекъснат, непостоянен със случаен характер.

Състоянието на настилките и тротоарите е лошо вследствие на износване, многократно разкопаване и некачествено възстановяване и неравности по пътните и тротоарни платна. Пътните настилки имат нужда от подмяна, особено тези, които са част от общинската пътна инфраструктура.

Достъпът до населените места не е затруднен и придвижването става относително бързо. Рехабилитация на пътните настилки по общинските пътища, която тече поетапно, би улеснила допълнително и би съкратила времето за пътуване.

Редовни автобусни линии свързват град Левски с градовете Плевен, Габрово, Свищов, Белене и останалите общински и областни центрове в региона.

Анализът на ***транспортната достъпност*** показва, че средното отстояние на населените места до общинския център град Левски е 12.6 км, а времето за достъп между 5 и 25 мин. В северната част на общината са разположени най-отдалечените населени места - с. Божурлук (25,8 км) и с. Стежерово (21,2 км) и с. Трънчовица (20,8 км). Най-добра транспортна достъпност имат гравитиращите населени места около град Левски - до 7 км (с. Малчика, с. Козар Белене, с. Аспарухово и с. Асеновци, с. Варана).

Най-близко разположените съседни общински центрове са Павликени и Летница. Разстоянието до областните центрове Ловеч и Велико Търново е съответно 46.4 км и 60.1 км. Най-близко разположените ГКПП са Свищов и Русе.

Таблица 26. Населени места в община Левски и тяхното разстояние до общинския център

Населено място	Разстояние до общинския център
гр. Левски	-
с. Асеновци	1,95 км
с. Аспарухово	4,01 км
с. Божурлук	26,02 км
с. Българене	11,09 км
с. Варана	7,02 км
с. Градище	6,79 км
с. Изгрев	16,01 км
с. Козар Белене	5,45 км
с. Малчика	6,87 км
с. Обнова	18,02 км
с. Стежерово	21,12 км
с. Трънчовица	21,02 км

Източник: Национален статистически институт, МРРБ

Основните ***трудови пътувания*** на жителите на община Левски се осъществяват най-често до общинския център и до близкия голям областен център – град Плевен на разстояние 50 км. Времетраенето на пътя до областния център от населените места в общината не надхвърля един час и позволява извършването на ежедневни трудови пътувания.

Обществен автобусен транспорт се изпълнява ежедневно, целогодишно от общината до областния център и до град София. Поради благоприятното транспортно-географско положение на общината, през нея преминават автобусни линии, обслужващи голяма част от Северна България в направленията Северозападна-Североизточна България и Югозападна-Североизточна България. В село Обнова ежечасно спират поне 10 автобуса в различни направления, а от него към общинския център има редовна ежедневна автобусна линия.

Организиран транспорт има и между населените места в община Левски, със съобразен според необходимостта брой и честота на курсовете. От гр. Левски до с. Бацова махала се извършват три курса – сутрин, на обяд и следобед, като те преминават през селата Аспарухово, Малчика, Българене, Изгрев и Трънчовица. Един от курсовете преминава през с. Обнова. За с. Червена, общ. Свищов пътуват два автобуса – сутрин и на обяд, като те преминават през селата Варана и Градище. Село Асеновци се обслужва от линиите Летница – Левски и Троян – Свищов (тази линия обхваща и селата Българене, Стежерово и Божурлук). Общо шест курса на ден, ежедневно, целогодишно се изпълняват в двете направления.

От направения анализ е видно, че гъстотата на пътната мрежа е напълно достатъчна, за да обслужва адекватно населението и бизнеса в общината. Населените места се обслужват ежедневно с необходимия брой курсове автобусен транспорт и по данни от общинска администрация към момента на изготвяне на ОУПО Левски, не е необходимо да бъдат увеличавани или съкращавани курсове на обществения транспорт.

С оглед прогнозата на АПИ за среднодеионощната годишна интензивност, следва да се отбележи, че с предстоящото изграждане на автомагистрала „Хемус“, която ще минава южно от гр. Левски, ще бъде облекчен трафикът по отношение на тежкотоварни превозни средства на територията на общината.

Община Левски е също така много добре снабдена и с ***ж. п. транспорт***. Град Левски е ключов възел по отношение на железопътния транспорт в Северна България. Разположението му е предпоставка за изграждане на една от първите железопътни линии в съвременна България.

През територията на общината преминава основна железопътна за страната линия – № 2: София-Варна, с отклонение за Свищов (№ 24). Това определя града като важен железопътен транспортен кръстопът. Две от селата са осигурени с ж.п. транспорт.

През 1949 г. е изграден участък за връзка с Троян, а през 1990 г. - за Ловеч. Общата дължина на железния път, преминаващ през територията на общината, е 37,809 км, от км 232+037 до км 247+609 по 2-ра жп линия София-Варна; от км 31+152 до км 39+657, от км 40+028 до км 40+094 и от км 41+062 до км 54+728 - по 24- та жп линия Свищов-Троян.

Действащата жп гара Левски е с дъжина на гаровите коловози 11,871 км.

Според данни, предоставени от НКЖИ, прогнозното и диагнозно натоварване на железопътната мрежа на територията на общината е както следва:

- Прогнозно натоварване – 71 броя влакове и жп возила за денонощие;

- Диагнозно натоварване – 83 броя влакове и жп возила за денонощие.

Водоснабдителна и канализационна инфраструктура

Всички населени места на територията на община Левски са водоснабдени. ***Водоснабдяването*** се извършва чрез водоизточници, които са разположени на територията на общината.

100% от населението ползва вода за питейни нужди от системата на ВиК Плевен (район Левски), което от своя страна задоволява нуждите изцяло за сметка на подпочвените води.

Фигура 27. Загуби на вода средно за общината в периода 2015-2020 г. (%)

Източник: Водоснабдяване и канализация ЕООД - Плевен

Основен проблем са големите загуби на питейна вода (проблем, характерен за почти цялата страна), които варират между 47% и 53%, поради силно амортизираните изградени от етернитови тръби системи. Необходима е тяхната пълна реконструкция със съвременни тръби тип ПЕВП, с което, освен че ще се намали стойността на значително високите настоящи загуби на вода, ще се намалят и разходите на електроенергия за добиване на питейна вода (основен разход).

Общата дължина на водопроводната мрежа в общината е 322,490 км, в това число вътрешна водопроводна мрежа от 240,525 км и външна водопроводна мрежа от 81,965 км.

В периода 2016-2019 г. са рехабилитирани и/или изградени нови близо 6,5 км водопроводи в населените места в общината, но стойностите на загубите във водопроводната мрежа се повишават.

Проблем представлява намаляващият дебит на водоизточниците през годините с 30% до 50%. Най-големи проблеми с водоснабдяването и с недостиг на питейна вода има в следните населени места:

- ✓ с. Обнова - с периодичен режим на питейната вода поради недостиг;
- ✓ с. Българене - гравитачен водоизточник се намира в непосредствена близост до гробищния парк на селото на по-малко от 100 м. Каптиран е друг водоизточник, който е одобрен от РЗИ, но не е доизграден и свързан с мрежата;
- ✓ с. Козар Белене - едно от най-проблематичните на територията на общината. Чест режим, поради намалелия дебит на водата от 22 л/с до 6 л/с. Причината е в голямата разлика между нивата на територията на населеното място - 15 м. Предложението е да се проучи и проектира нов водоизточник с обем поне още 4 л./с., и поетапно подновяване на мрежата, с което ще се намалят загубите. Поставянето на водопроводни кранове на улиците в ниската част на селото ще създаде налягане на улиците от високата част.

Необходима е и реконструкция на всички водоизточници на територията на община Левски с цел подобряване на количеството и качеството на питейните води. Необходимият дебит за водоизточниците е 55 l/s. Плитките почвени води, които се използват за питейна вода са доста динамични през годината, поради което дебита на водоизточниците трябва да се определя всеки месец. Меродавен е дебитът на водоизточниците през летните месеци, когато консумацията е най-голяма, а спадът на дебита на водоизточниците е сравнително висок.

С изключение на гр. Левски ***канализационна мрежа*** няма изградена в нито едно населено място в общината. Делът на обслуженото население от канализационна инфраструктура в селата на община Левски е 0%. В гр. Левски е изградена канализационна мрежа 44 183 м, степента на изграденост е 69%, като 97% от населението на града е включено в канализационната мрежа.

В момента концентрацията на замърсености от канализацията на град Левски се зауства в река Осъм без никакво пречистване.

Делът на населнието, обслужено от ***ПСОВ*** на територията на общината е 0%. Общината има проектна готовност с проект „Изграждане на ПСОВ за над 10 000 екв.ж., реконструкция и доизграждане на канализационна система в гр. Левски", който се очаква да бъде финансиран по Оперативна програма „Околна среда", с основна цел – реконструиране и доизграждане на канализационната система и изградена пречиствателна станция за отпадни води на гр. Левски.

Идеята е с изграждането на ПСОВ Левски да се премахнат всички сега действащи заустявания в река Осъм, а отпадните води на предприятията също да се включат директно или след локално пречистване в канализационната мрежа на гр. Левски.

Енергийна инфраструктура и ВЕИ

Община Левски се захранва с ***енергийна система***, която е част от републиканската електроенергийна мрежа.

Електропреносната и разпределителна мрежа е съставена от електропроводи с различно напрежение - 400 kV, 220 kV и 110 kV. На територията на община Левски преминават следните транзитни електропроводи: „Родина" – 400 kV и „Вит" - 220 kV. Захранващите електропроводи са: ВЕЛ „Пордим", 110 kV; ВЕЛ „Драгомиров" 110 kV; ВЕЛ „Градище" 110 kV. Основните захранващи и магистрални електропроводи са в много добро състояние. Чрез тях се осъществява връзката с подстанциите и електроразпределителните мрежи на съседните общини.

За ел. захранване на територията на община Левски се използва подстанция „Левски" 110/20 kV, която едновременно е разпределителна на 20 kV. Подстанцията има възможност за развитие на мрежа средно напрежение с използване на кабелни или въздушни линии.

В близост до подстанцията е изградена и тягова подстанция, собственост на БДЖ, която се захранва от същите електропроводи 110 kV.

Електропроводите (въздушни и кабелни) 20 kV за захранване на селищата в община Левски, около и в гр. Левски са изградени така, че да се реализират пръстени с цел резервираност, както на битовите потребители, така също и на промишлените. В по-голямата си част електропроводите са собственост на електроразпределителното дружество, като всички се управляват от градската диспечерска служба. 20 kV кабели са подходящи за развитието на мрежа средно напрежение. Като цяло електроразпределителната мрежа 20 kV е в добро състояние.

На територията на гр. Левски и околностите са изградени трафопостове, които в по-голямата си част са собственост на електроразпределителното дружество и се управляват от градската диспечерска служба. Една част от трафопостовете в промишлените зони и крайградските вилни зони са частна собственост, което затруднява тяхното управление и не дава възможност за пълното им натоварване за присъединяване на нови консуматори. Голяма част от трансформаторните постове са с остаряла морално и технически апаратура, което води до смущения в електроснабдяването на общината.

Електрическата мрежа ниско напрежение в населените места в по-голямата си част е въздушна. За разлика от останалите нива на мрежите, мрежа 0,4 kV е с най-голям обем като дължини и брой съоръжения. Това е и причината тя да бъде изключително морално и физически остаряла и изисква огромни инвестиции за реконструкции, подмяна и рехабилитация. Недоброто състояние на мрежа ниско напрежение води до влошаване качеството на доставената ел. енергия.

Възобновяеми източници на енергия

Община Левски попада във втора слънчева зона (на територията на страната има три зони) съгласно потенциала на слънчева радиация. Падащата слънчева радиация в общините от тази зона е от 1 450 до 1 500 kWh/m^2 дневно. Общината разполага с благоприятни условия за производство на електроенергия от фотоволтаични електроцентрали. Ресурсът на ***слънчевата енергия*** в общината е 1 660 Kw/h/m^2 годишно при оптимално наклонен монтаж на фотоволтаичните панели. Енергията може да се преобразува в електрическа чрез фотоволтаични системи или да се използва за подпомагане на отоплението и битова гореща вода чрез термосистемни колектори.

Към момента фотоволтаичният потенциал на ообщината се използва от едно съоръжение, изградено при с. Обнова, което е с обща мощност 96 Kw. Липсват заявени други инвестиционни намерения в това направление, въпреки наличието на подходящи условия. Допълнителна предпоставка за усвояване на соларния потенциал е сравнително равнинният характер на релефа, както и наличието на терени с ниска продуктивност, които биха могли да се използват за изграждане на соларни инсталации. Налице са също така все още неоползотворени възможности за усвояване на соларния потенциал на общината чрез изграждане на индивидуални съоръжения, разположени върху обществени и частни сгради.

Физико-географските условия на община Левски предопределят сравнително нисък потенциал за усвояване на ***ветро-енергийните ресурси***, като в повече от 50% от времето се наблюдава почти пълно безветрие. Доминиращи са ветровете до 4 м/с, което е недостатъчно за постигане на високо ниво на ефективност на инвестициите.

Хидроенергийният потенциал на община Левски може да се определи като сравнително малък, макар водната обезпеченост да е над средното ниво за страната – 376 млн. $м^3$/год. Недостатъчният хидроенергиен потенциал се определя най-вече от равнинния характер на територията и липсата на сериозни наклони, които са в състояние да генерират сериозен пад на водните маси.

Топлинната енергия от земята (геотермална енергия) се извлича чрез сондажи, които могат да се разделят на два основни типа според температурата им и област на приложение:

С ниска температура: този вид енергия се употребява директно или индиректно, като поради температурната амплитуда от 20 до 100 градуса е подходяща за употреба в бита и в индустриалното производство

С висока температура: всички води с по-висока температура, от 90 до 180 градуса.

Територията на общината не е подробно изследвана, но като цяло в региона има достъпен потенциал и предстои да се развие.

Биомасата е един от най-достъпните и лесни за използване източници на енергия и може да се използва като алтернатива на изкопаемите горива. Под понятието биомаса следва да се имат предвид суровини, получени от дървесни отпадъци, отпадъци от селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост, както и растения и дървета, отглеждани с цел използването им като суровина при производството на енергия. Към биомасата се включват също и утайките, получени при пречиставането на отпадни води, както и оборският тор.

Поради изявения аграрен профил на община Левски, може да се направи изводът, че в общината е налице потенциал за производство на енергия от биомаса, най-вече при производството на пелети и екобрикети с отпадъци от растениевъдството, както и производство на биогаз. Производството на биогаз може да се осъществи по няколко възможни начина, като биогазовите инсталации за преработка на отпадъците се обвържат с:

- ✓ Отпадъци от големи ферми;
- ✓ Отпадъци от малки ферми или общини;
- ✓ Битови и индустриални отпадъци;
- ✓ Извличане на сметищен газ;
- ✓ Към промишлени предприятия и други.

С оглед характера на земеделското производство в общината най-подходящо е производството на биогаз първични и вторични селскостопански отпадъци или от селското стопанство и животновъдството.

Телекомуникационните мрежи са добре изградени и обхващат всички населени места в общината, като има 100% телефонизация с цифрови апарати и покритие от мобилните оператори. Мобилните телефонни услуги са представени от трите национални мобилни оператора (“А1“ ЕАД, „Теленор България“ ЕАД и „Виваком“ ЕАД).

Осигуреността на компютър и достъп до интернет в общината показва, че 2 433 обитавани жилища имат компютър, а от тях 2 338 достъп до интернет. Броят на компютрите в градовете е почти два пъти по-голям от този на селата.

Газопреносна мрежа

Магистралният газопровод преминава близо до гр. Левски и това е било предпоставка за газифицирането на общинския център. Няколко промишлени предприятия, всички общински сгради и учебни заведения са газифицирани.

Предстои изграждането на отклонение от магистралната газопреносна мрежа на „Булгартрансгаз“ ЕАД. Вече изградена е газоразпределителна станция, която се намира южно от територията на община Левски. Това позволява общината да бъде свързана с националната газопреносна мрежа.

Двупосочният интерконектор Румъния-България е разположен в близост до община Левски. Планира се съоръжението да бъде свързано с магистрална връзка към националната газопреносна мрежа на България през компресорната станция до гр. Велико Търново. Това представлява възможност за увеличаване на обемите на доставките на газ в региона (1,5 млрд. м3 /годишно).

Общинският център град Левски разполага с изградена вътрешноградска газова разпределителна инфраструктура, която се поддържа от „Овергаз Север“ ЕАД.

Фигура 28. Газопреносна мрежа в град Левски

Източник: „Овергаз Мрежи“ ЕАД

Проблеми:

- Част от пътната мрежа е в лошо/незадоволително състояние;
- Улиците в населените места имат нужда от ремонт;
- Силно амортизирана водоснабдителна система, с нужда от рехабилитация;
- Високи загуби на вода при нейния пренос;
- Липса на канализационна мрежа в селата в общината, което води до директно заустване на отпадъчни води в реките;
- Липса на ПСОВ в общината.

Потенциали:

- Добра транспортна свързаност и достъпност до областни, общински центрове и столицата;
- Добре изградена транспортна мрежа с висока гъстота, бърз достъп от населените места до общинския център;
- Преминаване на бъдещото трасе на автомагистрала „Хемус“ в непосредствена близост;
- Осигурени регулярни транспортни връзки (автобусни) на селата с центъра на общината, а също и с центровете на съседните общини и области, и столицата;
- Гр. Левски е свързан с жп линии по направленията „север-юг“ и „изток-запад“ и се определя като важен жп кръстопът;
- Рехабилитация и доизграждане на водопроводната и канализационната мрежа в общината;
- Изграждане на пречиствателна станция за отпадни води;
- Потенциал за използване на ВЕИ – предимно слънчева енергия и биомаса;
- Продължаване процеса на газификация на общината.

2.5.Екологично състояние и рискове

Атмосферен въздух

Мониторинг за замърсяването на въздуха в община Левски се извършва от РИОСВ - Плевен, направление „Контрол на чистотата на атмосферния въздух”.

Община Левски е част от Северен/Дунавски Район за оценка и управление на КАВ, съгласно утвърдена със Заповед на Министъра на околната среда и водите, актуализирана класификация на РОУКАВ, в сила от 01.01.2014 г. По данни от РИОСВ - гр. Плевен районът е класифициран по смисъла на чл.30, ал.1, точка 4 от Наредба №7 като район, в който нивата на един или няколко замърсители превишават установените норми – в случая нормите за фини прахови частици ФПЧ10. Концентрацията на основните замърсители – серен двуокис, азотен окис, азотен двуокис и др., е в пределите на допустимите норми (нивата на замърсителите не превишават долните оценъчни прагове и са значително под установените за страната норми). За общините, класифицирани в тези райони, не се извършват замервания от стационарни пунктове за контрол качеството на атмосферния въздух. Това е свидетелство за сравнително добрите качества на атмосферния въздух.

Качеството на атмосферния въздух във въздушния басейн на община Левски е функция от въздействието на климатичните фактори и емисиите на вредни вещества главно от местни източници.

Най-общо казано, качеството на атмосферния въздух в общината може да се характеризира като добро, главно поради липсата на големи промишлени предприятия. Замърсяванията са предимно с ФПЧ10 от отоплението през зимния период, от автомобилният транспорт и от лошата пътна инфраструктура. Концентрацията на основните замърсители – серен двуокис, азотен окис, азотен двуокис и др., са в пределите на допустимите норми.

На територията на общината няма големи неподвижни източници на емисии, които да оказват значително влияние и да водят до замърсяване или влошаване на показателите за качество на атмосферния въздух. От действащите предприятия (осъществяващи дейности с източници на емисии), на територията на община Левски няма такива с наложени санкции за замърсяване на атмосферния въздух. На територията на общината няма действащи големи горивни инсталации. След като през 2000 г. стартира газификацията на града, понастоящем по-голяма част от търговските дружества са преустроили наличните си съоръжения за работа с газ, вместо мазут или нафта. Разширяването на обхвата на газификацията и за жилищни нужди ще повлияе още по-благоприятно върху качеството на атмосферния въздух.

Автомобилният транспорт като цяло представя голямата група на подвижни източници, които чрез отработените газове замърсяват атмосферния въздух. Към момента на територията на общината няма данни за замърсяване на въздуха над допустимите норми от

отработените газове от автомобилния транспорт. Това е следствие от характерните за общината сравнително висока гъстота на пътната мрежа, предполагаща по-къси и оптимални маршрути за пътуване и превоз от точка до точка и съответно по-кратко вредно въздействие на автомобилите, както и ниската интензивност на трафика. Гъстотата на пътната мрежа, наличието на пътища от висок клас и съответно интензивността на трафика са важни предпоставки за нивото на замърсяване от МПС. На територията на общината се движат около 3 800 транспортни средства, спрямо 40 000 за град Плевен. Като правило, няма изградени обходни пътища за селищата, а пътищата от републиканската пътна мрежа преминават направо през тях. Преброявания за интензивността на движение на МПС на Главен път I-3 на територията на общината до този момент не са правени. Въпреки че няма точни данни за интензивността на транспортния поток, може да се твърди, че за селищата в общината основен източник на вредни вещества в атмосферния въздух са именно МПС.

Високо е нивото на замърсяване на въздуха с прахови частици, основно поради ниското ниво на благоустройство и незадоволителното ниво на поддържане на чистота на уличната мрежа и обществените пространства в населените места.

В рамките на община Левски не се депонират битови отпадъци, които са източник на емисии на различни отпадъчни газове. Общинското депо за отпадъци е закрито и към момента е в процес биологична рекултивация.

Възникналите пожари в населените места също допринасят за замърсяване на въздуха. В общината най-честите случаи на пожар са битови или запалени земеделски земи, с цел унищожаване на останалата от посевите растителност. Горските пожари са рядкост, предвид и ниските нива на горски територии.

Наблюдава се трайно обезлесяване на района на община Левски, което възпрепятства естествения процес на пречистване на въздуха.

Автомобилният транспорт, индивидуалното отопление на жилищните сгради на твърдо гориво и на обществените сгради, са основните фактори за замърсяване на атмосферния въздух, действащи на общинската територия.

Води

Мониторингът на водите в общината е под контрола на Басейнова дирекция Дунавски район с център гр. Плевен (Дунавският район включва водосборните области на реките Искър, Ерма, Нишава, Огоста и западно от Огоста, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом и Дунавски Добруджански реки).

Количеството на повърхностните води на общината се изчислява като сума от повърхностните води, които се генерират на територията и - от валежи и количеството води, влизащи в общината, чрез р. Осъм. След 1977 г. режимът на реките е силно променен. На р. Осъм е изпълнена корекция, вследствие на което е изменен естественият режим на водното течение. Дъното на реката силно се е понижило след изграждане на корекцията, бреговете са ерозирали. Целесъобразно е изграждането на прагове в района на селата Българене и Козар Белене.

Състоянието на речното легло и на защитните диги на много места е в лошо състояние, а дигите след наводненията през 2005 г. - компрометирани. Необходимо е и прочистване на речното легло в много участъци по поречието на р. Осъм, протичаща през населените места на общината. През 2020 г. и към момента на изготвяне на ПИРО община Левски изпълнява проект за ремонтни дейности по отводнителни канали (Изгрев, Градище и Трънчовица), с цел почистване на коритата от растителността, разширяването им, където е необходимо, за осигуряване проводимостта на водата.

Водните тела в района на община Левски са в умерено екологично състояние и добро химично, а потенциалът им се оценява на среден. Въз основа на изготвена екологична и химична оценка на повърхностните водни тела по отделни елементи на качество, и трите реки (Осъм, Ломя и Бара) са в „добро“ и „умерено“ състояние, а по отношение на Ph и електропроводимост – в „отлично“. Основното замърсяване е с нитрати и фосфати. Повишено внимание следва да бъде обърнато и към съдържанието и биологичното потребление на кислород в р. Осъм.

Натоварването на водите съответства на условията в община със земеделски функции и свръхконцентрация на населението и на промишлената дейност в едно селище – гр. Левски.

В обхвата на общината са установени три подземни тела (съгласно Плана за управление на речните басейни в Дунавски район 2016-2021):

- ✓ BG1G0000Qpl025 Порови води в Кватернера – между реките Вит и Осъм;
- ✓ BG1G0000Qal019 Порови води в Кватернета – р. Вит;
- ✓ BG1G0000QPL026 Порови води в Кватернера между реките Осъм и Янтра;

Химичното състояние на трите подземни водни тела е лошо. Същото се отнася и за качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване. Това се дължи основно на замърсителите, които попадат в подземните водни тела посредством инфилтрация в почвата. Водните количества се оценяват като „добри“.

На основание издадени заповеди на Директора на Басейнова дирекция „Дунавски район“ и министъра на околната среда и водите от 2013 г. са определени райони със значителен

потенциален риск от наводнения, като съгласно изработени карти, община Левски попада в район със значителен риск от наводнения (който обхваща землищата на с. Александрово, гр. Летница и с. Асеновци и има дължина 22,5 км). В долния участък на разглеждания РЗПРН започва зона за защита по НАТУРА, което, предвид наличието на промишлените предприятия в риск нагоре по течението, поставя зоната в заплаха. По останалите критерии този РЗПРН няма риск. За района има само две регистрирани минали наводнения, които попадат извън регулацията на населените места. Това би могло да се счита за показател, че речното корито има необходимата хидравлична проводимост и не създава сериозна заплаха от наводнение за населението.

С цел предотвратяване на риска от неблагоприятни природни явления община Левски има създадено доброволческо формирование за превантивни мерки за евентуални бедствия при наводнение, което е обучено да реагира своевременно.

За община Левски значим източник на замърсяване се явява градската канализация. Постоянни замърсявания се причиняват от отпадъчните води от колекторите на градската канализационна мрежа, които се заустват без пречистване в р. Осъм. Промишлените предприятия също допринасят за замърсяването, тъй като са включени в градската канализационна мрежа.

С изключение на гр. Левски, канализационна мрежа няма изградена в нито едно населено място в общината. Канализацията за отпадни води в града е с дължина ~36 км. и ~ 190 бр. канализационни отклонения с дължина ~ 12 км., степента на изграденост е 69%, а 97% от населението на града е включено в канализация. Каналните води се събират в два главни колектора, след което чрез отвеждащ колектор се вливат в р. Осъм. Около 25-30% от уличните оттоци са затлачени. Липсата на канализационна мрежа в селищната система на общината има отрицателно въздействие върху подпочвените води. Предвидено е изграждане на ПСОВ за над 10 000 екв.ж., като има изготвен проект. Изграждането на канализационна мрежа и ПСОВ се явява едно от най-необходимите и сигурни мероприятия за подобряване на екологията на града и населените места в общината.

В община Левски 100% от населението ползва вода за питейни нужди от системата на ВиК - Левски. От своя страна ВиК - Левски задоволява нуждите изцяло от подпочвените води. Фактори, оказващи влияние върху качеството и вкусовите характеристики на питейната вода са вида и състоянието на водопреносната мрежа. В момента то е незадоволително - тръбите са стари, етернитови. Загубите във водопреносната мрежа са все още високи, независимо от частичната подмяна на тръбопроводите за питейна вода. Амортизираните азбестоциментови тръби създават предпоставки за непрекъснати аварии, както в

междуселищните водопроводи, така и в селищните водопроводни мрежи, изградени основно през 60-те и 70-те години на миналия век.

Основни проблеми с водоснабдяването има в следните населени места:

- ✓ с. Обнова с периодичния режим на питейната вода поради недостиг;
- ✓ с. Българене – мрежата е от преди 40-50 г. и често аварира, поради което е необходима поетапна подмяна;
- ✓ с. Козар Белене – едно от най-проблематичните на територията на общината; вътрешната водопроводна мрежа не е изградена с цел да се зонира на ниска и висока, при което режимът на водата да е ефективен; необходимо е подмяна на старите спирателни кранове, за постигане на ефективност при режимното разпределение на водата.

Качеството на питейните води се следи както от ВиК – Левски, така и от РЗИ - Плевен. По данни на ВиК – Левски, питейните води се изследват ежемесечно в селищата на общината по физикохимични и микробиологични показатели. Природните качества на основните питейни водоизточници се характеризират с обща твърдост в оптимален диапазон, балансирано съдържание на калций и магнезий, ниско съдържание на желязо и шестивалентен хром. Съдържанието на флуор е в нормативните граници, а наличие на манган, кадмий и олово не е установено.

Земи и почви

Мониторингът на почвите в община Левски се осъществява от Изпълнителна агенция по околна среда.

Химизацията, напояването и влиянието на интензивния автомобилен поток са идентифицирани като основни причини за замърсяването на земеделските земи.

Няма данни за замърсяване на почвите в района на община Левски с тежки и токсични метали. Замервания и почвен анализ не са правени. Може само да се предположи, че дългогодишното използване на мед и цинк съдържащи препарати за растителна защита, е допринесло за повишаване съдържанието на тези вредни вещества в почвите със засадени стари лозови и овощни насаждения. В последните години в частните земеделски стопанства се употребяват пестициди, които са бързо разграждащи се и без остатъчни ефекти.

Човешката дейност силно е повлияла върху почвообразуването и почвеното плодородие в този район на страната.

На територията на Плевенска област няма сериозни проблеми по отношение на почвената ерозия. В общината се среща единствено водна и ветрова ерозия, по хълмистите части, което налага противоерозионни мероприятия.

Наблюдават се и антропогенни замърсявания на почви, формирани от сметища, недозастроени строителни площадки и разрушени бивши обекти. Значителен брой от замърсяванията се дължат на изхвърлени отпадъци от растениевъдството и животновъдството в общината.

По данни на РИОСВ-Плевен, на територията на община Левски няма вкислени и засолени почви.

Геодинамични процеси

Според картата на сеизмичното райониране в България територията на община Левски попада в две сеизмични зони с интензивност I = VII – за общината земетресенията са характеризирани като слаборазрушителни (VII) и разрушителни (VIII). Най-близкото до община Левски и най-силно регистрирано земетресение е в района на Стражица на 21 февруари 1986 г., с магнитуд 5.1 по скалата на Рихтер. На 4 март 1977 г. е регистрирано земетресение в района на Източни Карпати, окръг Вранча в Румъния. То е с магнитуд 7,4 по скалата на Рихтер и нанася значителни щети в редица български населени места.

Като цяло, най-опасни последствия на територията на общината могат да се предизвикат от земетресение в Горнооряховската сеизмична зона и от Врачански сеизмичен район – Румъния.

На територията на общината има данни за три съществуващи свлачища – в землищата на селата Козар Белене (1 свлачище – периодично активно) и Трънчовица (2 свлачища – потенциални).

Ландшафт

Взаимодействието в течение на времето на територията на общината между природо-географските условия и дадености – климат, релеф, вода, почви, растителност, в тяхното естествено развитие и човешката дейност, е формирало ландшафти, които в пространствено отношение са средно големи по площ. Елементите, които конкретно са ги обусловили на територия на община Левски са: горите, естествените формации, нивите, ливадите, реките, деретата, населените места, производствените съсредоточия и другите урбанизиращи се територии, селищни формации и др. Човешката намеса общо взето не е изменила облика на природната среда, поради което ландшафтите могат да бъдат определени преимуществено като слабо променени – естествени ландшафти.

Комбинацията от естествени и създадени условия на територията на общината е позволила идентифицирането на следните типове ландшафти:

Селищен тип със средни възможности за естествено развитие - представен е в 13-те населени места в общината. Благоприятно въздействащ елемент тук е дворищното озеленяване и преобладаване на овощните дървета, лозниците, плодните и декоративните храсти и цветните градинки пред домовете

Селскостопански вид с ниски възможности за естествено развитие - това са нивите, мерите, ливадите в общината. Разположени са сравнително равномерно между горски площи, които им оказват постоянно благоприятно влияние. Селскостопански тип със средни възможности за естествено развитие - състои се от трайни култури – овощни градини и лозя и е представен върху значително малка площ в сравнение с предходните. Трайните култури са защитено средство срещу суховеите и зимните ветрове, влияят благоприятно върху микроклимата. Горски тип с висока възможност за естествено развитие - горските площи са с голямо значение за здравословната структура на ландшафта, като играят важна роля със своя освежаващ, разкрасяващ и обогатяващ елемент в ландшафта.

Горски тип със средни възможности за естествено развитие - в тази категория влизат специалните защитени гори и стопанските гори, които също са с благоприятно влияние върху микроклимата и опазват съседните селскостопански площи. Ефикасността на защитната им роля се повишава, когато са разположени по вододелите, височините, стръмните скатове и бреговете.

Промишлени ландшафти - с много ниска степен на естествено развитие се включват бившите кооперативни стопански дворове и площадки, складови зони и др.

Шум и радиация

Съгласно Закона за защита на шума в околната среда, РИОСВ-Плевен контролира промишлени обекти, източници на шум в околната среда, с цел спазване на граничните стойности за нива на шум в съответните зони и територии, както и в най-близките места за въздействие.

Задължение за провеждане на собствен мониторинг на шум в околната среда и представяне на резултатите от тях, имат единствено предприятията с издадени комплексни разрешителни по смисъла на Закона за опазване на околната среда. На територията на община Левски няма обекти с издадени комплексни разрешителни, както и промишлени източници с дейности, създаващи риск от наднормени нива на шум в околната среда.

Община Левски не е обременена с голямо шумово натоварване. Промишлените предприятия са изнесени извън населените места.

По-голямата част от комунално-битовия шум в община Левски се дължи на транспортния трафик. Той създава здравен риск, особено в някои пунктове със значително натоварване и висок интензитет на МПС.

Съществува известно пренатоварване в централния жилищен район, и близостта на сградите до пътните платна, което се явява предпоставка за шумово натоварване.

От санитарно-хигиенна точка няма шумно работещи предприятия и силно развита инфраструктура. Акустичното състояние на околната среда е в границите на допустимите норми. Шумът от производствените дейности в промишлената зона в града не създава екологични и здравни проблеми на жителите, дори и на тези от най-близките сгради. С едно изключение - жп-гарата за близкия до нея район. Интензивността на движението е голяма и със значителен процент товарно движение.

Съществен проблем от екологична гледна точка, в т.ч. и шумово замърсяване, създава преминаването на пътната мрежа през населените места. Най-засегнати от негативното шумово влияние са гр. Левски и населените места, пресичани от първокласния републикански път I-3 - с. Обнова и с. Българене, отчасти и с. Козар Белене.

В общината не се наблюдават източници на шумово замърсяване и като цяло обстановката е спокойна.

Радиационният фон отговаря на средните стойности за страната. Източници на радиационно замърсяване не са установени.

Защитени територии и зони

В община Левски по смисъла на чл.5 от Закона за защитените територии (ЗЗТ) е обявена една защитена територия "Тараклъка" – вековна дъбова гора в землището на с. Градище.

Със Заповед № РД – 718 / 10.06.2003г. на МОСВ е прекатегоризирана природна забележителност "Тараклъка"(Заповед за обявяване № 468 / 30.12.1977г.) в защитена местност, с площ 340,194 дка.

Защитена местност „Тараклъка“ е с площ 34,02 ха. Тя заема части от община Левски в землището на село Градище. Защитената местност е разположена югоизточно в териториалните граници на община Левски и отстои на разстояние от около 4,5 км по въздушна линия от гр. Левски.

Защитената местност е обявена с цел опазване на уязвими растителни съобщества - вековна дъбова гора. Регламентираният режим на защита включва забрана на всякакви дейности, свързани с късането, кастренето и повреждането на дърветата и растителността, забранява се пашата на домашни животни, преследването на диви животни и вземане на техните малки или яйцата им, както и разрушаване на гнездата и леговищата им, забранява се разкриването на кариери, провеждането на минно-геоложки и други дейности, с които се повреждат или изменят, както естествения облик на местността, така и на водния и режим, забранява се извършването на каквото и да е строителство, освен в случаите, когато такова е предвидено в устройствения проект на защитената територия, забрана за водене на сечи, освен санитарната.

На територията на община Левски са разположени 2 бр. защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие Зона под специална защита „Обнова" BG0002096 за опазване на дивите птици, обявена със Заповед №РД-555 от 5 септември 2008 г. Обща площ 54 222,112 дка. Землища, които обхваща защитената зона от територията на Община Левски: с. Малчика, с. Козар Белене, с. Българене, с. Обнова, с. Трънчовица, с. Изгрев и с. Стежерово, община Левски, област Плевен. BG0002096 „Обнова" е защитена зона по директивата за опазване на дивите птици (Директива 2009/147/ЕЕС).

Защитена Зона „Обнова-Карамандол" BG 0000239 за опазване на природните местообитания на дивата флора и фауна (Директива 92/43/ЕЕС).Обхваща следните землища на територията на Община Левски, както следва: с. Асеновци, с. Аспарухово, с. Варана, с. Градище, с. Изгрев, с. Козар Белене, град Левски, с. Малчика, с. Българене, с. Трънчовица, с. Стежерово и с. Обнова. За зоната е изготвен проект на Заповед за обявяване.

При стопанисването, управлението и планирането на земите, попадащи в екологичната мрежа Натура 2000, трябва да се осигурят благоприятни условия за тяхното екологично, икономическо и социално устойчиво управление, съвместимо с консервационните цели на защитените зони.

В резултат на прилагане на ОУП на община Левски и мерките за предотвратяване, намаляване или където е възможно – прекратяване на възможните отрицателни въздействия, не се очаква значително въздействие, върху биологичното разнообразие, растителния и животински свят.

Защитена зона „Обнова" е с код BG 0002096 в Регистъра на защитените зони и е от тип А – Защитена зона по Директива за птиците, която припокрива защитена зона по Директива за местообитанията, като това е защитена зона „Обнова – Караман дол".

ЗЗ „Обнова” има площ от 54 222,112 дка и представлява местност от водни райони, влажни и солни ливади, блата, рибарници, широколистни гори, разпростиращи се от левия бряг на р. Осъм в Дунавската равнина, на север до главния път Е83. Зоната включва землищата на селата Тотлебен, Обнова, Българене, Малчика, Деляновци, Изгрев и Трънчовица. На север граничи с пътя Славяново - Бацова Махала. Територията включва гористи възвишения от десния бряг на реката, също така ниви, пасища и други тревисти и храстови насаждения. Рибарниците са обрасли с хидрофобни и хидрофилни растения представени от Phragmites australis, Typha angustifolia, и Schoenoplectus sp. и други редки растителни видове от Национално и Европейско значение, като четирилистно разковниче (Marsilea quadrifolia) и храстовидна карагана (Caragana frutex).

Видове по чл. 6, ал.1, т.3 от Закона за биологичното разнообразие:

Къдроглав пеликан /Pelecanus crispus/, Малък корморан /Phalacrocorax pygmeus/, Голям воден бик /Botaurus stellaris/, Малък воден бик /Ixobrychus minutus/, Нощна чапла /Nycticorax nycticorax/, Гривеста чапла /Ardeola ralloides/, Малка бяла чапла /Egretta garzetta/, Голяма бяла чапла /Egretta alba/, Червена чапла /Ardea purpurea/, Черен щъркел /Ciconia nigra/, Бял щъркел /Ciconia ciconia/, Блестящ ибис /Plegadis falcinellus/, Лопатарка /Platalea leucorodia/, Белоока потапница /Aythya nyroca/, Орел змияр /Circaetus gallicus/, Тръстиков блатар /Circus aeruginosus/, Полски блатар /Circus cyaneus/, Малък креслив орел /Aquila pomarina/, Белоопашат мишелов /Buteo rufinus/, Вечерна ветрушка /Falco vespertinus/, Малък сокол /Falco columbarius/, Сив жерав /Grus grus/, Голяма пъструшка /Porzana porzana/, Средна пъструшка /Porzana parva/, Малка пъструшка /Porzana pusilla/, Ливаден дърдавец /Crex crex/, Кокилобегач /Himantopus himantopus/, Саблеклюн /Recurvirostra avosetta/, Турилик /Burhinus oedicnemus/, Златиста булка /Pluvialis apricaria/, Бойник /Philomachus pugnax/, Голяма бекасина /Gallinago media/, Малък горски водобегач /Tringa glareola/, Малка чайка /Larus minutus/, Речна рибарка /Sterna hirundo/, Белобуза рибарка /Chlidonias hybridus/, Черна рибарка /Chlidonias niger/, Бухал /Bubo bubo/, Земеродно рибарче /Alcedo atthis/, Синявица /Coracias garrulus/, Сирийски пъстър кълвач /Dendrocopos syriacus/, Горска чучулига /Lullula arborea/, Полска бъбрица /Anthus campestris/, Червеногърба сврачка /Lanius collurio/, Черночела сврачка /Lanius minor/, Ястребогушо коприварче /Sylvia nisoria/, Градинска овесарка /Emberiza hortulana/.

Видове по чл.6, ал.1, т.4 от Закона за биологичното разнообразие:

Малък гмурец /Tachybaptus ruficollis/, Голям гмурец /Podiceps cristatus/, Черногуш гмурец /Podiceps nigricollis/, Голям корморан /Phalacrocorax carbo/, Сива чапла /Ardea cinerea/, Голяма белочела гъска /Anser albifrons/, Бял ангъч /Tadorna tadorna/, Фиш /Anas penelope/, Сива патица /Anas strepera/, Зимно бърне /Anas crecca/, Зеленоглава патица /Anas

platyrhynchos/, Шилоопашата патица /Anas acuta/, Лятно бърне /Anas querquedula/, Клопач /Anas clypeata/, Кафявоглава потапница /Aythya ferina/, Качулата потапница /Aythya fuligula/, Сокол орко /Falco subbuteo/, Воден дърдавец /Rallus aquaticus/, Зеленоножка /Gallinula chloropus/, Лиска /Fulica atra/, Речен дъждосвирец /Charadrius dubius/, Обикновена калугерица /Vanellus vanellus/, Малък брегобегач /Calidris minuta/, Средна бекасина /Gallinago gallinago/, Черноопашат крайбрежен бекас /Limosa limosa/, Малък свирец /Numenius phaeopus/, Голям свирец /Numenius arquata/, Голям червеноног водобегач /Tringa erythropus/, Малък червеноног водобегач /Tringa totanus/, Малък зеленоног водобегач /Tringa stagnatilis/, Голям зеленоног водобегач /Tringa nebularia/, Голям горски водобегач /Tringa ochropus/, Късокрил кюкавец /Actitis hypoleucos/, Речна чайка /Larus ridibundus/, Белокрила рибарка /Chlidonias leucopterus/, Пчелояд /Merops apiaster/.

Защитената зона е обявявена с цел:

- Опазване и поддържане на местообитанията на посочените видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;

- Възстановяване на местообитания на видовете птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние;

В границите на защитената зона се забранява:

- Разораването и залесяването на ливади, пасища и мери

- Премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) в земеделските земи;

- Нарушаването на естественото състояние на влажните зони и техните брегове, вкл. пресушаване на влажни зони;

- Косенето на тръстика и папур в периода март-септември.

Най-неблагоприятното въздействие върху водните местообитания има пресушаването на крайречните блата. Използването на пестициди и минерални торове в околните обработваеми земи предизвиква промяна на химичния състав и качеството на водата. Ловът през зимния сезон, предизвиква безпокойство за някои водолюбиви птици.

Защитена зона „Обнова – Караман дол“ е с код BG0000239 в Регистъра на защитените зони и е от тип В – Защитена зона по Директива за местообитанията, която припокрива защитена зона по Директива за птиците. Има обща площ 107 508,10 дка и заема части от областите Плевен и Велико Търново, като в обхвата на община Левски се включва в землищата на селата Асеновци, Аспарухово, Българене, Варана, Градище, Изгрев, Козар

Белене, Малчика, Обнова, Стежерово и Трънчовица. Защитената зона попада в територии, контролирани от РИОСВ – Плевен и РИОСВ – Велико Търново.

Защитената зона е представена от стари широколистни гори със заливни площи от река Осъм. Това е бивша заливна територия на р. Осъм със заобикалящите я сухи склонове, покрити със степна растителност и ксерофилни дъбови гори. Заливната гора е много променена от човешкото влияние, но има добри възможности за възстановяване.

Зоната е много важна за съхранението на смесените крайречни гори, степни местообитания, видове риби и влечуги. Срещат се много редки видове от дивата флора и фауна. Зоната е миграционна точка за птиците и най-важното място в България за четирилистно разковниче (Marsilea quadrifolia). Тук се намират едни от последните оцелели гори от обикновен дъб (Quercus robur).

Цели на опазване

• опазване и поддържане на типовете природни местообитания, местообитанията на видове, техните популации и разпространение в границите на зоната, за постигане и поддържане на благоприятното им природозащитно състояние в Континенталния биогеографски регион;

• увеличаване на приноса на защитената зона по отношение на площта на природни местообитания с кодове 6210 (* важни местообитания на орхидеи), 6240 * и 6430;

• подобряване на структурата и функциите на природни местообитания с кодове 1530 *, 3150, 40C0 *, 6210 (* важни местообитания на орхидеи), 6250 *, 6430, 6510, 91E0 *, 91F0, 91G0 *, 91I0 * и 91M0;

• подобряване на местообитанията на видовете Шипоопашата костенурка (Testudo hermanni) и Шипобедрена костенурка (Testudo graeca);

• при необходимост подобряване на състоянието или възстановяване на типове природни местообитания, местообитания на видове и техни популации.

Предмет на опазване:

ПРИРОДНИ МЕСТООБИТАНИЯ:

1530 *Панонски солени степи и солени блата (Pannonic salt steppes and salt marshes);

3150 Естествени еутрофни езера с растителност от типа Magnopotamion или Hydrocharition;

3270 Реки с кални брегове с Chenopodion rubri и Bidention p.p.;

40C0 *Понто-сарматски широколистни храстчета (Ponto-Sarmatic deciduous thickets);

6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco-Brometalia) (*важни местообитания на орхидеи);

6240 *Субпанонски степни тревни съобщества (Sub-continental steppic grasslands);

6250 *Панонски льосови степни тревни съобщества (Pannonic loess steppic grasslands);

6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс;

6510 Низинни сенокосни ливади;

91F0 Крайречни смесени гори от Quercus robur, Ulmus laevis и Fraxinus excelsior или Fraxinus angustifolia покрай големи реки (Ulmenion minoris);
91G0 * Панонски гори с Quercus petraea и Carpinus betulus;
91I0 *Евро-сибирски степни гори с Quercus spp. (Euro-Siberian steppic woods with Quercus spp);
91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори;
91E0 *Алувиални гори с Alnus glutinosa и Fraxinus excelsior (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae)
БОЗАЙНИЦИ: *Европейски вълк (Canis lupus), Степен пор (Mustela eversmanii), Пъстър пор (Vormela peregusna), Видра (Lutra lutra), Лалугер (Spermophilus citellus), Добруджански (среден) хомяк (Mesocricetus newtoni), Голям подковонос (Rhinolophus ferrumequinum), Южен подковонос (Rhinolophus euryale), Дългокрил прилеп (Miniopterus schreibersii); Дългопръст нощник (M. capaccinii); Средиземноморски подковонос (Rh. blasii); ЗЕМНОВОДНИ И ВЛЕЧУГИ - Червенокоремна бумка (Bombina bombina), Пъстър смок (Elaphe sauromates), Обикновена блатна костенурка (Emys orbicularis), Шипоопашата костенурка (Testudo hermanni), Шипобедрена костенурка (Testudo graeca); Жълтокоремна бумка (B. variegata); РИБИ - Распер (Aspius aspius), Черна (балканска) мряна (Barbus meridionalis), Европейска горчивка (Rhodeus amarus), Обикновен щипок (Cobitis taenia); БЕЗГРЪБНАЧНИ – Алпийска розалия (R. alpina); Обикновен сечко (Cerambyx cerdo), Буков сечко (Morimus funereus), Бръмбар рогач (Lucanus cervus), Ивичест теодоксус (Theodoxus transversalis), Бисерна мида (Unio crassus); РАСТЕНИЯ: Четирилистно разковниче - Marsilea quadrifolia.

Управление на отпадъците

Община Левски е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците Левски (Никопол) заедно с общините Никопол, Белене, Павликени, Свищов. Битовите отпадъци се извозват в Регионалното депо в с. Санадиново, община Никопол, като в община Левски не се извършват дейности по третиране на отпадъци. До Регионалната система за управление на отпадъците – Санадиново се транспортират предимно смесени битови отпадъци и биоразградими отпадъци, като площадката на депото е почти 174 дка. Проблемът по отношение на законосъобразното третиране в общината е решен и по този начин е осигурено опазването на околната среда от отпадъци, както и опазване здравето на местните жители.

Старото депо за твърди битови отпадъци е закрито, приключена е техническата му рекултивация, като към момента е в ход биологичната му рекултивация.

Към 2020 г., всички населени места в община Левски са включени в системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване. Сметоизвозването и обезвреждането на битовите отпадъци се извършва от „БКС – Левски” – гр. Левски. Около 80% от битовите отпадъци се генерират от населението на общината, а останалите 20% - от търговски, административни, социални, фирмени и други подобни обекти.

През 2020 г. са закупени и предоставени 313 бр. еднофамилни пластмасови кофи на домакинства в гр. Левски (още 400 бр. закупени през 2019 г.). Установено е, че

пластмасовите кофи са по-удобни, привлекателни и по-функционални от металните, поради което община Левски предвижда и за 2021г. закупуване само на пластмасови съдове за смесени битови отпадъци. През 2019-2020 г. общо са закупени и 35 бр. съдове за битови отпадъци, тип Бобър. Съдовете се използват предимно за подмяна и в краен случай допълване на съществуващите схеми за организирано сметосъбиране. Всяко увеличаване на съдовете без съответните аргументи, респективно увеличава разходите за обслужване на системата.

В общината е въведена и система за разделно събиране на битови отпадъци, в това число отпадъци от опаковки на принципа „отговорност на производителя“. Използват се контейнери, тип Иглу. В системата са включени населените места Левски, Обнова, Асеновци, Малчика и Българене. Около 80% от населението на общината е обслужено от система за разделно събиране, транспортиране, сортиране и преработка на битови отпадъци.

През 2020 г. са предоставени 45 бр. компостери на домакинства от община Левски (общо предоставени от 2013 г. до 2020 г. 598 бр. на домакинства и фирми). На лице е постоянен интерес към компостирането в домашни условия. Изработен е компостер от Общинско предприятие „БКС-Левски“, гр. Левски за събиране на биоразградими отпадъци от повече домакинства, на квартален принцип. Същият е разположен на терен общинска собственост в квартал Запад. Предоставени са информационни брошури за видовете опасни битови отпадъци, подлежащи на разделно събиране.

През 2020 г. на територията на общината извършва дейността си „Център за събиране и временно съхраняване на опасни битови отпадъци в община Левски“ по проект на ПУДООС, финансиран по Българо-Швейцарската програма за сътрудничество. По утвърдени графици, публикувани на сайта на общината, мобилните пунктове към центъра, събират опасни битови отпадъци във всички населени места на община Левски. Общо събраното количество в Центъра и с мобилни пунктове за 2020г. възлиза на 9,0414 тона.

В началото на 2021г. са сключени Договори с общините Никопол, Белене, Пордим и Павликени за организиране на система за събиране с мобилни пунктове на опасни битови отпадъци от населението на тяхна територия, отправено е така също и предложение до общините Свищов и Плевен. Към този момент отказ от договаряне са представили само Община Летница.

Образуваните строителни отпадъци на територията на община Левски са предимно от юридически лица от строителна дейност. Малка част от тях са формирани от физически лица вследствие на ремонтни дейности. Много често, населението събира смесено

строителните отпадъци с битовите. Приблизително, при преизчисляване на количествата отпадъци, строителните са около 15 % от общият поток формирани отпадъци.

Последващото третиране на строителните отпадъци е изключително голям проблем пред местните власти, поради липсващи възможности както за крайно обезвреждане, така и рециклиране, както на територията на самата община, така и в други райони, близки до

През 2020г. Община Левски е изготвила ПИП за изграждане на площадка за събиране и третиране на битови и строителни отпадъци в Община Левски в ПИ№43236-262.500, в землището на гр. Левски"". Предвиждат се следните дейности: Мобилна претоварна за смесени битови отпадъци, преди транспортиране на отпадъците до РД-Санадиново. Зона за третиране на строителни и едрогабаритни отпадъци и зона за сортиране, шредиране и временно съхраняване на зелени и биоразградими отпадъци.

В общината ежегодно се прилагат различни мерки във връзка с провеждането на разяснителни кампании сред населението, вкл. учениците, относно дейностите по управление на отпадъците.

Проблеми:

- Директно заустване (без предварително пречистване) на отпадъчните води в реките;
- Основни замърсители на въздуха са битовото отопление през зимните месеци, автомобилният транспорт и лошата пътна инфраструктура;
- Липсва инфраструктура за управлението на строителни отпадъци (СО) и Едрогабаритни/обемни отпадъци (ЕГО), както и за ефективно оползотворяване на биоразградимите отпадъци. Липсват центрове за поправка и повторно използване на отпадъците.

Потенциали:

- Добро качество на атмосферния въздух в общината;
- Общината е с над средна обезпеченост с водни ресурси от средното за страната ниво;
- Плодородни почви без замърсявания;
- Малък дял на защитените територии, което не ограничава предприемаческата инициатива;
- Ниско общо ниво на шумово замърсяване;
- Намаляване количеството на депонираните от населението отпадъци и увеличаване на делът на оползотворените.

2.6.Административен капацитет и управление

Структура и организация на работа на общинската администрация

Общинската администрация осигурява изпълнението на законите, подзаконовите нормативни актове, решенията на Общинския съвет, подпомага кмета на общината при осъществяване на правомощията му, осигурява технически дейността му, подпомага Общинския съвет и осигурява дейността му, извършва дейност по административно обслужване на гражданите, физическите и юридическите лица.

Устройственият правилник определя структурата, организацията на дейност и функционалните задължения на административните звена в общинската администрация на община Левски, които осигуряват изпълнение на законите, като се ръководят от принципите на законност, равнопоставеност, прозрачност, достъпност, отговорност, целесъобразност и ефективност.

Устройственият правилник е приет от Общинския съвет и е разработен съгласно принципите и изискванията, произтичащи пряко от разпоредбите на: Конституцията на Р България; правата и задълженията, произтичащи за общината от членството на Р България в Европейския съюз; Европейската харта за местно самоуправление; Закона за местното самоуправление и местната администрация; специализираната нормативна уредба, която има отношение към организацията и дейността на общинската администрация, както и правилници, наредби, вътрешни правила за дейността, действащи в рамките на административната структура и на територията на община Левски.

За осигуряване на добра основа за ефективното и ефикасно осъществяване на ежедневната дейност на общинската администрация, са разработени и се прилагат ***вътрешни правилници и инструкции***, както следва:

- ✓ Правилник за организацията и дейността на ОбС, неговите комисии и взаимодействието му с Общинска администрация - *Правилникът урежда основните дейности, функции, правата, задълженията и организацията на работа на Общинския съвет и неговите органи и взаимодействието му с общинска администрация;*
- ✓ Правилник за вътрешния трудов и служебен ред в общината - *Правилникът за вътрешния трудов ред се прилага по отношение на всички лица, които се намират на територията на общинска администрация Левски и нейните помощни звена;*

- ✓ Вътрешни правила за функциониране на СФУК в Община Левски и второстепенните разпоредители към нея - *Настоящите правила се прилагат във всички структури, дейности и процеси на община Левски. Съществуват ясни насоки и процедури за служителите и изборните представители във всички процеси на взимане на решения;*
- ✓ Вътрешни правила за организация и управление на бюджетния процес на Община Левски - *община Левски прилага целенасочена политика за постигане на максимална полза при съществуващите ресурси;*
- ✓ Вътрешни правила за реда и организацията на административната дейност в общината - *Вътрешните правила за организиране на административното обслужване в община Левски служат за регулиране на взаимодействието на дирекциите и звената при реализирането на административното обслужване, както и на последователността на извършваните в тях и от тях действия;*
- ✓ Инструкция за документационната и деловодната дейности в общинската администрация - *Инструкцията за деловодната дейност и документооборота в община Левски урежда организацията и технологията за осъществяване на управление на деловодната дейност и използване на електронната система за регистрация и контрол на документооборота в общинската администрация;*
- ✓ Етичен кодекс за поведението на служителите в общинската администрация - *Вътрешните правила регламентиращи личната почтеност и професионална етика на служителите, залегнали в системите за управление и контрол на община Левски включват: Етичен кодекс за поведение на служителите в общинска администрация; Работа на комисията по етика и Правилник за работа на комисията по етика. Всички служители са запознати с правилата и ги спазват;*
- ✓ Харта на клиента - *общинска администрация Левски, при осъществяване на своята дейност, се ръководи от принципите на законност, бързина, достъпност, икономичност и качество на услугите и водена от желанието да предоставя възможно най-доброто административно обслужване на клиентите си, както и да печели тяхното доверие. Хартата на клиента следва тези принципи и стандарти и очертава основните правила за административно обслужване в общината;*
- ✓ Вътрешни правила за приемане, издаване и съхраняване на електронни документи, подписани с универсален електронен подпис в община Левски - *С Вътрешните правила са определени срокове, ред и отговорности за обработване на*

електронните документи, регистрирани в системата на общината, включително и подадени сигнали и предложения, жалби и протести, заявления и искания;

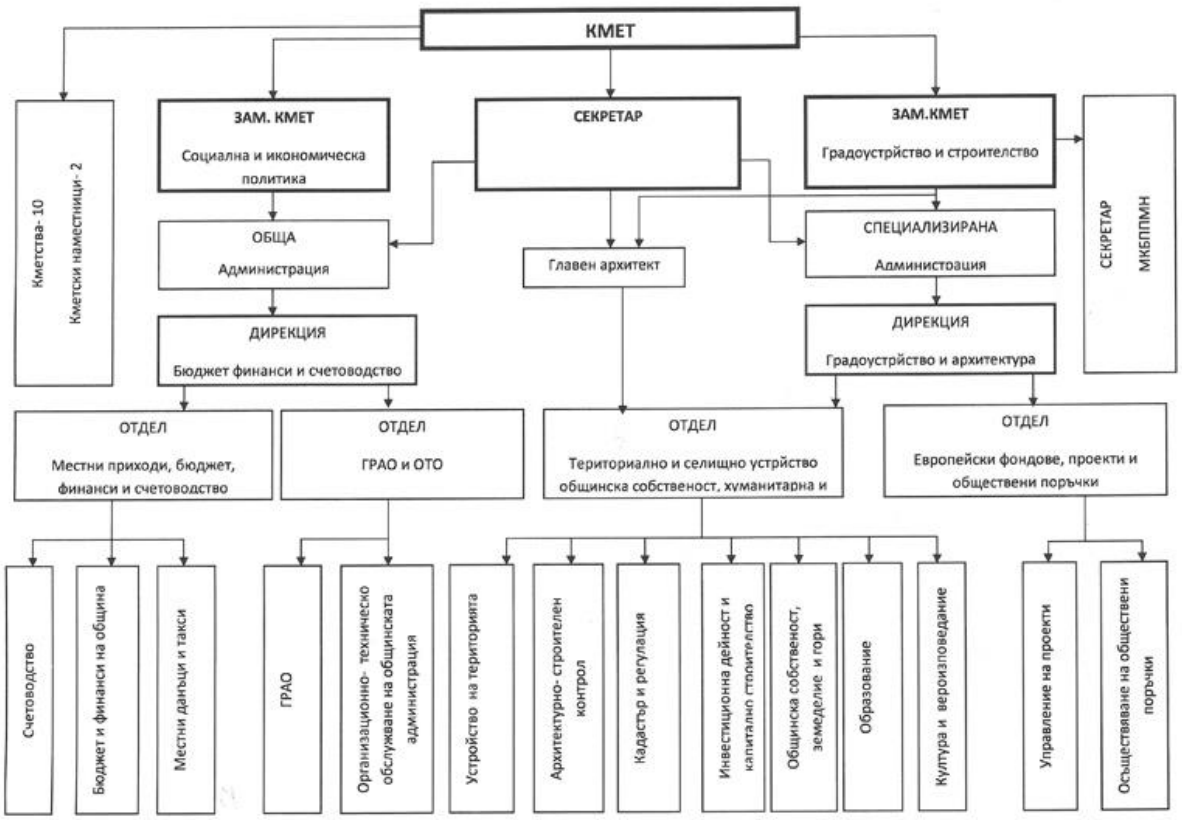
- ✓ Правила за достъп до обществена информация в общинска администрация Левски - *Правилата регламентират условията и реда за предоставяне на достъп до обществена информация на община Левски;*
- ✓ Процедура за регистрация, съхранение и архивиране на документи по проекти, изпълнявани по оперативните програми - *Процедурата определя условията и реда за съхранение на документи по оперативните програми и цели осигуряване на адекватна одитна пътека на всички нива на управление и изпълнение на проектите, включително при извършването на оценка на проектите и в процеса на докладване;*
- ✓ Номенклатура на делата със срокове за съхраняване на община Левски - *Номенклатурата на делата е систематизиран списък на наименованията на делата, които се образуват от дейността на общинска администрация Левски с регламентиран срок за съхраняване. С Номенклатурата на делата се цели усъвършенстване на документационната дейност, спазване на единен ред при организиране на документите в делата, съобразно съдържанието и сроковете на запазването им, текущо прогнозиране на тяхната ценност, осигуряване на експедитивно документационно обслужване и попълване на НАФ с добре запазени документи с историческо, обществено-политическо и справочно значение;*
- ✓ Вътрешни правила за провеждане на процедури за възлагане на обществени поръчки - *Вътрешните правила за управление на цикъла на обществените поръчки в община Левски определят условията и реда за възлагане на обществени поръчки и за провеждане на конкурси, и целят осигуряване на ефективност при разходването на публични средства и средствата, предоставени от европейските фондове и програми;*
- ✓ Вътрешните правила за организацията и реда за проверка на декларации и за установяване на конфликт на интереси в община Левски – *С Правилата се уреждат организацията и реда за извършване на проверка на декларациите по чл.35, ал.1, т.1-4 от Закона за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобитото имущество и за установяване на конфликт на интереси в община Левски;*
- ✓ Вътрешни правила за заплатите в общинска администрация - *В община Левски стриктно се спазват процедурите за подбор, назначаване, повишаване, възнаграждение на служителите, съобразно приетите и утвърдени Вътрешни*

правила за работната заплата в община Левски. Регламентирани са случаите за материално и допълнително възнаграждение на общински служители. Назначаването и подбора на служители се извършва в съответствие с нормативните изисквания за съответната длъжност и въз основа на разработена длъжностна характеристика – провеждат се интервюта и конкурси, където е приложимо. Повишаването на служители в общинска администрация Левски се извършва след годишна оценка за индивидуално изпълнение на съответната длъжност;

- ✓ Счетоводна политика и индивидуален сметкоплан на община - *Счетоводната политика на община Левски е основен организационен документ за определяне на финансови отговорности, съставяне на отчети и текуща счетоводна дейност. Тя се осъществява при спазване на задължителните основни принципи, определени в Закона за счетоводството. За отчитане на бюджетните дейности се прилага Индивидуален сметкоплан;*
- ✓ Вътрешни правила във връзка с процеса на искания за отпускане на средства и контрол на разходите - *Приети правила, свързани с провеждането на контрол преди изпълнение на процедурата по предварителен контрол при поемане на задължение и извършване на разход;*
- ✓ Процедура за вътрешен мониторинг и контрол – *има за цел да осигури условия за ефективно и ефикасно усвояване на безвъзмездна финансова помощ;*
- ✓ Процедура за прилагане на механизмите за избягване на двойно финансиране на проекти по ОП, ПРСР и други донорски програми;
- ✓ Процедура за извършване на проверки на място;
- ✓ Процедура за извършване на верификации в рамките на ОПОС;
- ✓ Правила за достъп да обществена информация в общинска администрация Левски – *общи положения, форми за предоставяне на достъп до обществена информация, ред за предоставяне на достъп, приемане, регистриране и срокове;*
- ✓ Вътрешни правила и процедури при командировки.

Схемата за организационна структура на общинската администрация е добре структурирана и съдържа детайлна информация за всички звена, които са част от община Левски:

Фигура 29. Административна структура на общинската администрация

Източник: Община Левски

Кметът на общината е едноличен орган на изпълнителната власт. Той упражнява ръководство и контрол на общинската администрация и представлява общината. Неговата дейност се подпомага от един секретар и двама заместник-кметове. Общинската администрация е обща и специализирана и е структурирана в две дирекции – Дирекция „Бюджет, финанси и счетоводство“ и Дирекция „Градоустройство и архитектура“ и няколко отдела. За определени задачи се привличат външни лица в качеството им на експерти и консултанти.

Дейността на общинската администрация се контролира и утвърждава от Общинския съвет, който има 21 члена. Към Общинския съвет функционират постоянни комисии – „ПК по правни въпроси, установяване конфликт на интереси, обществен ред, сигурност, контрол по изпълнение на решенията, етика; „ПК по здравеопазване и социални дейности“; „ПК по образование, спорт, култура, вероизповедания“; „ПК по устройство на територията, общинска собственост и безопасност на движението по пътищата“; „ПК по икономика,

финанси, бюджет“; „ПК по екология, туризъм и селско стопанство“, а при необходимост по актуални проблеми се сформират временни комисии.

Кметовете на населените места изпълняват бюджета на общината в частта му за кметството, организират благоустройствени, комунални и др. мероприятия, упражняват контрол за законосъобразно използване, поддържане, охрана и опазване на общинската собственост.

Функциите, които са вменени на общинска администрация Левски, покриват всички нейни отговорности, които са сведени до:

- ✓ Управление на отпадъци;
- ✓ Изграждане и поддръжка на общинска инфраструктура;
- ✓ Стратегическо планиране на развитието; териториално развитие и устройствено планиране, съобразени с нейните екологични, исторически, социални и други специфики;
- ✓ Поддържане и развитие на местни спортни, туристически и други обекти за отдих, обекти на културно-историческото наследство;
- ✓ Изграждане, поддържане и добро управление на сградите общинска собственост вкл. училища, болнични и социални заведения, на центровете за социални грижи, на културни, исторически и архитектурни паметници от общинско значение;
- ✓ Изграждане и управление на общинските детски градини;
- ✓ Предоставяне на административни услуги, планиране и управление на местните данъци и такси;
- ✓ Функции по управление на здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата, споделено с държавата.

Дейността на администрацията се осъществява от държавни служители и лица, работещи по трудово правни отношения.

Служителите в общинската администрация отговарят на съответните образователни и квалификационни изисквания за заеманата от тях длъжност.

Числеността на общинската администрация е одобрена от Общинския съвет по предложение на Кмета на общината Общата численост на служителите в администрацията на община Левски е 70 души към 2020 г. В периода 2014-2020 г. броят на служителите варира в границите между 69 и 71 души. Над 75 % от всички служители на община Левски са с висше образование. По различни програми в общината се наемат временно лица, които подпомагат работата на постоянните служители.

Таблица 27. Динамика на служителите в община Левски в периода 2014-2020 г.

ОБЩО СЛУЖИТЕЛИ	2014 **69**	2015 **69**	2016 **69**	2017 **71**	2018 **71**	2019 **71**	2020 **70**
✓ **Служебно правоотношение**	4	4	4	4	4	4	4
✓ **Трудово правоотношение**	65	65	65	67	67	67	66
По служебно правоотношение на ръководни длъжности	4	4	4	4	4	4	4
По служебно правоотношение – експертен	0	0	0	0	0	0	0
По трудово правоотношение на ръководни длъжности	15	15	15	15	15	15	14
Експертен и технически състав по трудово правоотношение	50	50	50	52	52	52	52
ВРЕМЕННА ЗАЕТОСТ И СТАЖОВЕ							
ОБЩО 1110	131	48	139	58	93	269	372
Стажанти	0	0	0	0	0	0	0
Временно наети лица	131	48	139	58	93	269	372

Източник: Община Левски

Общинската администрация е ***технически обезпечена*** с вътрешна компютърна мрежа, 81 бр. компютри, 8 бр. преносими компютри, 23 принтера, 5 скенера, 5 многофункционални устройства, 2 сървъра, като е осигурен достъп до интернет на 100% от служителите, включително на 12-те кметства извън общинския център. От количествена гледна точка техниката е достатъчна, за да задоволи потребностите на общинската администрация, но е необходимо тя да се обновява периодично, за да се поддържа качественото ниво на работа.

За повишаване на специфичните умения и професионалната квалификация на служителите в общинската администрация се осъществяват ***специализирани обучения***, които се

планират на базата на предварително извършен анализ на потребностите от страна на служителите. В периода 2014-2019 г. годишно по 25-30 служители на общината участват в различни курсове и образователни програми за повишаване на квалификацията си и придобиване на нови умения.

Политики, планове и програми

Общинският съвет на община Левски е утвърдил следните ***планове, програми и стратегии, които действат към 2020 г.***:

- ✓ *Общ устройствен план на община Левски с прогнозен период на действие до 2030 г.* – разработен е съгласно Закона за устройство на територията, и определя преобладаващото предназначение и начин на устройство на отделните структурни части на териториите в общината, обхванати от плана. Общият устройствен план на община Левски има за цел да създаде благоприятни условия за инвестиционно проектиране и строителство в община Левски и да допринесе за по-ефективното планиране на общинската територия, прилагащо интегриран подход за постигане на устойчиво развитие в перспектива;
- ✓ *Стратегия за управление на общинската собственост за мандат 2019-2023 г.* - стратегията е разработена на основание разпоредбите на чл.8 ал.8 от Закона за общинската собственост и регламентира: основни принципи, цели и приоритети за придобиване, управление и разпореждане с имоти-общинска собственост; основни характеристики на отделните видове имоти, които подлежат на запазване и реконструкция, отдаване под наем или са предмет на разпореждане; нужди на общината от нови имоти и способите за тяхното придобиване;
- ✓ *Програма за енергийна ефективност на община Левски 2017-2022 г.* – нейното разработване е регламентирано в чл.12, ал.1 и 2 от Закона за енергийна ефективност. Програмата е в съответствие с Националната стратегия и Националния план за действие по енергийна ефективност и нейна главна цел е „Създаване и експлоатиране на устойчив модел на енергийната система на община Левски, който се основава на съвременни и високоефективни технологични и организационно-управленски решения“;
- ✓ *Дългосрочна и краткосрочна програма за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници и биогорива на община Левски*, съответно за периода 2012-2020 г. и 2017-2021 г. – разработени са в съответствие с Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници, както и с чл.10 ал.1 от закона за енергията от възобновяеми източници. Националната енергийна стратегия

на РБ до 2020 г. Програмите са неразделна част от усилията на общинската администрация, насочени към повишаване нивото на енергийната ефективност. Задачата на програмите е да спомогнат за разрешаване на проблемите с климатичните промени и постигането на устойчив икономически растеж. Основната стратегическа цел е определена като: „Повишаване нивото на енергийна ефективност на общината в контекста на постигане на устойчив модел на развитие на местната общност“;

- ✓ *Програма за опазване на околната среда на община Левски 2017-2020 г.* – разработена е на основание чл.79 ал.1 от Закона за опазване на околната среда. Визията на програмата е формулирана като: „Опазване и поддържане на оптималното състояние на околната среда в община Левски чрез ефективна политика за устойчиво използване на природно-ресурсния потенциал на територията, минимизиране на проблемите и усвояване на сравнителните предимства на общината за увеличаване на благосъстоянието на населението и повишаване на жизнения стандарт“;
- ✓ *Програма за управление на отпадъците на община Левски 2014-2020 г.* – програмата е актуализация на предходната Програма за управление на отпадъците 2010-2014 и е разработена на основание чл.52 ал.1 от Закона за управление на отпадъците (обн. ДВ бр. 53 от 13 юли 2012 г.), в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците (приет с Решение №831/22.12.2014 г. на МС). Основните цели на програмата са: предотвратяване и намаляване образуването на отпадъците; увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци; подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране на отпадъците; екологосъобразно обезвреждане на отпадъците; предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци; правно регулиране на управлението на отпадъците на местно ниво и ускоряване на прилагането на законодателството и политиката в областта; укрепване на административния капацитет на институциите, отговорни за управлението на отпадъците; участие на обществеността; управление на специфични потоци отпадъци, в съответствие с изискванията на националното законодателство;
- ✓ *Общинска стратегия за развитие на социалните услуги 2016-2020 г.* – нейното разработване е регламентирано със Закона за социалното подпомагане и Правилника за прилагане на Закона за социалното подпомагане. В дългосрочен план Общинската стратегия за социалните услуги следва целите, поставени в Областната стратегия за

социалните услуги на област Плевен, за превръщане на община Левски в регион с достъпни, разнообразни и качествени социални услуги, които допринасят за подобреното качество на живота, максималната самостоятелност, пълноценната реализация и грижа за индивидите и общностите в риск;

- ✓ *Стратегия на община Левски за интегриране на ромите и други уязвими малцинствени социални групи 2017-2020 г.* – Стратегията е обвързана с Областната стратегия за интегриране на ромите и с Националната стратегия на Р България за интегриране на ромите. Общинската стратегия се ръководи от основните принципи, формиращи политическата рамка на ЕС за защита на правата на човека, за съблюдаване на принципа за гарантиране на равни възможности за всички граждани и недопускане на дискриминация въз основа на различни признаци, вкл. етнически произход. Визията на Стратегията е формулирана като: „Създаване на необходимите условия за ефективно интегриране на ромите и на българските граждани в уязвимо положение от други етнически групи в социално-икономическия живот на общината чрез осигуряване на равни възможности и равен достъп до права, блага, стоки и услуги, участие във всички обществени сфери и подобряване на качеството на живот при спазване на принципите на равнопоставеност и недискриминация“;
- ✓ *Стратегия за развитие на образованието на община Левски 2017-2020 г.* – целта на документа е да подпомогне развитието на една модерна, гъвкава и съобразена с нуждите на общинската икономика образователна система, на чиято основа да се създадат нужните условия за просперитета на местната общност. Като основно изискване при изпълнението на документа се налага желанието за устойчив просперитет на местната общност на основата на достъпно и качествено образование. Формулираната визия на Стратегията е следната: „През 2020 г. образованието в община Левски ще задоволява нуждите на местната общност и бизнес чрез предоставянето на качествени образователни услуги, съобразени с индивидуалните потребности на учениците, отразяващи съвременните тенденции в развитието на технологиите и подходите на модерното образование. Образователните институции осигуряват необходимите условия за качествено провеждане на учебния процес, като същевременно същите са максимално въвлечени и интегрирани в социално-икономическия живот на общината. Образователният процес в общината е грижа на всички заинтересовани страни и се развива съвместно между Общината, образователните институции, местния бизнес и структурите на гражданското общество“.

Капацитет за изпълнение и управление на проекти

Пряко за изготвянето и управлението на проекти са отговорни служителите от отдел „Европейски фондове, проекти и обществени поръчки“. При необходимост допълнително се привличат външни експерти.

Таблица 28. Брой и стойност на проектите, реализирани или в процес на изпълнение в община Левски в програмните периоди 2007-2013 и 2014-2020

	2007-2013	**2014-2020**
Общ брой договори	10	30
Обща стойност на проектите - лв.	2198275	6757972
Общ брой бенефициенти	4	23
Население към 31.12.2014 и към 31.12.2019	18776	17057
Привлечени средства на 1 човек - лв.	117	396

Източник: ИСУН 2007-2013; ИСУН 2020; Община Левски

Анализът на данните относно реализирането на проекти, съфинансирани от европейските фондове в програмните периоди 2007-2013 и 2014-2020 показва увеличение на броя на проектите през периода 2014-2020, съответно и стойността на привлечените средства – над два пъти. Проектите, в които бенефициент е общината намаляват, което се дължи отчасти на по-трудния достъп до финансиране. Частният сектор се активизира, но 14 проекта от всичките 21 на частния сектор са по мерките, свързани с преодоляване последствията от COVID-19.

Относно повишаването на институционалния капацитет и ефективността от действията на общинската администрация за подобряване на предоставяните от общината услуги, през 2020 г. Министерството на регионалното развитие и благоустройството/Национална платформа на партньорите за добро демократично управление ***присъди на община Левски Европейски етикет за иновации и добро управление на Съвета на Европа*** за периода 2020-2022 г. Европейският етикет за иновации и добро управление на местно ниво е сертификат за цялостно качество на управлението в общините. С него се удостоверява, че дадена община отговаря на европейските стандарти за качество на управлението на местно ниво. Общините, на които е присъден Европейския етикет ще могат да кандидатстват по схема за подкрепа на малки проекти за насърчаване на развитието и иновациите при прилагането на принципите за добро управление.

С идеята за изграждане на дългосрочно ефективно партньорство между местните власти, за устойчиво регионално развитие на територията, през която преминава р. Осъм, община Левски, заедно с общините Ловеч, Троян, Летница и Никопол подписаха ***Споразумение за партньорство чрез използване на интегрирани териториални инвестиции „По водите на р. Осъм“***, което предвижда изпълнението на следните цели:

- ✓ Превенция на риска и защита на населението посредством укрепване на речния бряг на р. Осъм; подобряване проводимостта на речното легло;
- ✓ Осигуряване чистотата на реката; запазване на биологичното разнообразие и местообитанията;
- ✓ Създаване на туристически продукт на територията на общините Ловеч, Троян, Летница, Никопол и Левски, разположени по поречието на р. Осъм;
- ✓ Разрешаването и на други общи проблеми и оползотворяване на потенциалите за развитие на територията, през която преминава р. Осъм и притоците й, попадащи в териториите на общините партньори;
- ✓ Насърчаване на местното развитие в региона; популяризиране на историческите, природните и културни ценности на местните общности, свързани с р. Осъм; развитие на туризма;
- ✓ Засилване на функционалните връзки между отделните територии и населени места.

Развитието и утвърждаването на административния капацитет е основен фактор за постигане на стратегическите цели в управлението на общината; изграждане на адекватна и ефективна система за планиране и контрол на изпълнението; усъвършенстване на организацията по административното обслужване и документооборота в администрацията; откритост и достъпност на дейността на администрацията на община Левски.

В заключение, може да се обобщи, че община Левски разполага с достатъчно административен капацитет и технически ресурс за обезпечаване на дейностите си.

Проблеми:

- ➢ Малка активност от страна на гражданите/бизнеса към програмите, съфинансирани от европейските фондове (с изключение на мерките заради COVID-19).

Потенциали:

- ➢ Използване на експертния капацитет на общинските служители;
- ➢ Реализация на различни видове проекти;
- ➢ Разработени общински стратегии и програми в различни сектори;
- ➢ Сътрудничество между общинската администрация и граждански организации;

2.7.Селищна мрежа и жилищен сектор

Съгласно нормативните уредби на Р България основното предназначение на териториите на една община, определени с общите устройствени планове са: урбанизирани територии (населени места и селищни образувания), земеделски територии, горски територии, територии, заети от водни площи, защитени територии и др.

Предназначение и баланс на териториите

Предназначение на териториите в община Левски:

- ✓ Земеделските територии заемат общо 35 843 ха (86,4% от площта на общината при средно за страната 57,4%);
- ✓ Горските територии заемат 2 590 ха (6,2% при средно за страната 33,5%);
- ✓ Населените места и другите урбанизирани територии заемат 1 665 ха площ (4,1% от територията на общината при средно 6,7% за страната);
- ✓ Водните течения и водни площи са 1 027 ха и имат относителен дял 2,5% (близо до средното равнище за страната – около 2%);
- ✓ Териториите за добив на полезни изкопаеми и площите за транспорт и инфраструктура заемат най-малка част от територията на община Левски, по-малко от 1% от територията на общината, съответно 90 и 256 ха.

Предвид силно изразения земеделски характер на територията и високата категория на земите, не се наблюдават тенденции за промяна предназначението на земеделските земи.

Таблица 29. Баланс на територията на община Левски

Територии с общо предназначение	Общ устройствен план	
	Площ (ха)	%
Жилищни функции	2074,84	5,004
Обществено-обслужващи функции	53,91	0,130
Производствени дейности	416,88	1,005
Складови дейности	7,99	0,019

Рекреационни дейности, курорти и вилни зони	50,28	0,121
Спорт и атракции	19,10	0,046
Озеленяване, паркове и градини	210,18	0,507
Стопанско обслужване	290,88	0,702
Обработваеми земи – ниви	28884,61	69,667
Обработваеми земи – трайни насаждения	1067,92	2,576
Необработваеми земи	4751,88	11,461
Гори	2420,11	5,837
Водни площи	572,87	1,382
Транспорт и комуникации	223,41	0,539
Техническа инфраструктура	393,26	0,949
Гробищен парк	19,03	0,046
Защитени и нарушени територии	---	---
Територии за природозащита	---	---
Територии за опазване на културното наследство	0,68	0,002
Територии за възстановяване и рекултивация	2,99	0,007
Обща площ	41460,82	

Източник: Общ устройствен план на община Левски

Основни оси на развитие

Йерархичната система от населени места в общината е представена от град Левски, който е общински център попадащ в 4-то ниво на йерархичната система от градове съгласно Националната концепция за пространствено развитие на Р България 2013-2025 (актуализация 2019 г.) Това са градове центове, предлагащи работни места и основни услуги със значение за собствената си и за съседните по-малки общини. Те са определени

съобразно подходящото им местоположение в територията на областите, демографската им големина, наличните им функции в сферата на икономиката и социалната сфера, въпреки занижените им социално-икономически показатели.

Съгласно Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападен район 2021-2027 по своята териториална структура гр. Левски попада в средно урбанизираните общини (междинни), заедно с още 14 общини в Северозападен район от ниво 2. Такива са общините, при които над 50% от населението живее в населени места от 5 до 50 хил. жители или общината е с център град от 5 до 50 хил. жители[5].

Осите на урбанистично развитие следват Актуализираната Националната концепция за пространствено развитие.

В пространствената структура на общината осите на развитие са ясно изразени, линеарно разположени по съществуващите транспортно-комуникационни трасета и основен полюс е град Левски. Селищната мрежа е неравномерно разположена, предвид изместеното в южния край на териториалната структура на общината разположение на общинския център. Град Левски изпълнява функцията на административен, социално-икономически и културен център в общината.

Основните оси на развитие на община Левски са съответстващи на двете основни направления (транспортно-комуникационни оси), обособени в посока изток-запад - главен път I-83 (София – Плевен – Русе) и АМ „Хемус“, които са разположени успоредно една спрямо друга и обособяват пространство, част от територията на общината, което има потенциал за формиране на нови зони на растеж, които да балансират социално-икономическата активност в общината.

Второстепенна се явява транспортната ос север-юг, която има интеграционен характер, като свързва двете основни оси, и обвързва северните и южните части на общината - второстепенни републикански пътища, свързващи град Левски с градовете Троян, Ловеч, Свищов и Велико Търново. Тази второстепенна ос обвързва най-голяма част от населените места в общината – Градище, Левски, Аспарухово, Малчика, Българене, Изгрев и Трънчовица.

Така структурирани, основните и второстепенни транспортно-комуникационни оси свързват всички селища, като предоставят добра транспортна достъпност и обвързаност до населените места в съседните общини.

[5] Седми доклад на ЕК за икономическото, социалното и териториалното сближаване, 2017 г. https://ec.europa.eu/regional_policy/bg/information/publications/reports/2017/7th-report-on-economic-social-andterritorial-cohesion; Социално-икономически анализ на районите (СИА), 2019 г.

В южна посока в голяма близост на около десет километра до общината и нейния административен център е предвидено да премине изграждащото се трасе на АМ „Хемус“ като основна ос на развитие в националното пространство, предоставяща в бъдеще връзка с основен полюс - град Варна, с най големият пристанищен комплекс в северна България и международно летище. Община Левски има възможност да използва тези регионални предимства в пространственото и социално-икономическото си развитие.

Следва да се предвидят обходни преминавания на главни пътища през селата Обнова, Малчика, Аспарухово, Асеновци и Градище.

Пространствената концепция на община Левски предвижда обходен път и на град Левски от североизток за по-добра връзка към с. Градище и Велико Търново.

Община Левски е също така много добре снабдена и с ж. п. транспорт (ж. п. линия София – Варна, с отклонения на север Свищов – Белене, на югозапад – Ловеч – Троян и на югоизток – към Велико Търново).

Селищна структура

Общината се намира в централната част на северна България, характеризираща се с равнинен релеф. Селищата са заобиколени предимно от земеделски земи и процентът на горски територии е малък.

Територията на община Левски е разпределена в 13 селища:

- ✓ Гр. Левски (с големина 30,7 кв. км) - намира се в южната част на община Левски и се явява основен административен, културен и социално-икономически център. Градът има ясно изразена компактна структура, заобиколена от земеделски ландшафт. На изток и юг в непосредствена близост до Левски преминава река Осъм. Индустриалните зони са локализирани на изток, запад и юг в непосредствена близост до железопътната линия, която ги обслужва. По-голяма част от индустриалните структури са от селскостопански характер, като има също така няколко предприятия от леката промишленост. Производствените територии се отличават с добра комуникационна осигуреност, а непосредствената близост до обработваемите земи е предпоставка за затваряне на процеса от добив, лека преработка или съхранение до износ. В централната част на града е разположен главният обществено-обслужващ център, представен от основното площадно пространство, общината, културния дом, обществени сгради. Системата на общественото обслужване е обогатена от многопрофилна болница за активно лечение „Левски“, намираща се в северозападната част на града. Жилищното застрояване е представено предимно от ниски къщи, обърнати към уличния фронт с обособени големи дворни пространства;

- ✓ С. Обнова (с големина 68,7 кв. км) - най-голямото село в общината, през което преминава първокласен път „I-3“ София – Плевен – Русе и река Пордимска бара. Намира се на 18 км от общинския център. Обнова се характеризира с типичните за дунавския район ниски издължени къщи с големи дворни пространства, използвани за отглеждане на различни култури. В покрайнините на селището има обособени индустриални терени, заети от птицекомбинати и няколко рибарника, един от които функциониращ. Забележителност за селото е влажната зона по поречието на река Осъм в местността „Герена“ и прилежащите територии, които са местообитание на защитени и редки видове;
- ✓ С. Асеновци (с големина 44,2 кв. км) - намира се на основната комуникационна ос, свързваща двата общински центъра – град Левски и град Летница, съответно на разстояние 5,8 км и 4 км, което до голяма степен подпомага развитието му. Застрояването се характеризира с относителна гъстота от ниски къщи с издължена структура и обособени дворни пространства. Обградено е от плодородни полета, прилежащите терени са селскостопански ниви;
- ✓ С. Градище (с големина 38,4 кв. км) - най-южно разположеното гранично селище в общината, намиращо се на 7,3 км от общинския център град Левски. На изток от селището преминава железопътната линия Плевен – Левски – Павликени – Горна Оряховица. На юг от Градище се намира лесопарк Тараклъка – вековна гора от летен дъб, защитена местност, където възрастта на отделни екземпляри надхвърля 150 г. Застрояването е представено от ниски свободни къщи с лице към уличния фронт и големи дворни пространства;
- ✓ С. Малчика (с големина 31,2 кв. км) - намира се на 6,7 км от общинския център. В непосредствена близост до него се намират селата Козар Белене и Аспарухово съответно на 10,4 км и 2,5 30 км. В южната част на селището са сформирани промишлени селскостопански терени;
- ✓ С. Аспарухово (с големина 11,8 кв. км) - намира се на 4,2 км от общинския център град Левски и е разположено на един от най-оживените кръстопътища в района, свързващ всички селища от околността. Структурата на селището е компактна, обусловена от големината му като на север и юг са сформирани терени на селскостопанската промишленост. Уличната мрежа е с типичното за района застрояване от свободни, ниски къщи с големи дворни пространства;
- ✓ С. Българене (с големина 35,1 кв. км) - намира се на 10,5 км североизточно от гр. Левски, ограничено е на юг от първокласен път „Е-83“. Българене се характеризира

с по-гъсто застрояване, на югозапад са сформирани терени със сгради на селскостопанската промишленост, на северозапад - урбанизирана територия с меандри на река Осъм с изкуствено залесени полуострови. Жилищното застрояване е представено предимно от ниски къщи, обърнати към уличния фронт с обособени големи дворни пространства. В селището Българене се намира единственият в община Левски исторически паметник „Римския мост", който е реставриран;

- ✓ С. Изгрев (с големина 21,8 кв. км) - намира се на 18,7 км североизточно от общинския център град Левски и през него минава основният общински път „304". Уличният план е с разпръснато ниско застрояване и големи селскостопански дворове. Прилежащите терени са обработваеми селскостопански терени, а на изток са обособени промишлени сгради със селскостопански характер;
- ✓ С. Козар Белене (с големина 27,1 кв. км) - намира се в централната източна част на общината на 5,6 км от общинския център град Левски. Селището е заключено между река Осъм на запад и югозапад и първокласен път „I-3" София – Плевен – Русе на север. На изток прилежащите терени се характеризират с относителна пресеченост и там се намира „Царева Могила", построена през римско време за наблюдателница. Структурата на селището следва ландшафтните характеристики и естествените ограничители. На запад и юг в близост до селището има обособени меандри на река Осъм. Жилищното строителство е съставено от ниски и средни свободностоящи къщи с големи дворни пространства;
- ✓ С. Стежерово (с големина 46,2 кв.км) - намира се на 21,2 км северозападно от общинския център град Левски. На югозапад се намира промишлена зона от селскостопански характер. Прилежащите територии са предимно обработваеми земи, като са налични и земи, които се използват за отглеждане на трайни насаждения. Жилищните структури се отличават с големи дворни пространства, богато улично озеленяване правещо плавен преход и връзка с извънселищните територии в прилежащия ландшафт. Къщите са с различен характер, ниска височина, отличават се типичните за равнинния дунавски район издължени жилищни структури;
- ✓ С. Трънчовица (с големина 32,1 кв. км) - най-северозападното селище в общината, намиращо се в непосредствена близост до общинската граница, отстои на 34 км южно от река Дунав и на 22 км северозападно от град Левски. През селищната структура преминава третокласен републикански път от град Левски към град Никопол, а на северозапад естествен ограничител се явява река Осъм. Застрояването

е с разнообразна ориентация и характер с преобладаващи ниски къщи, големи дворни пространства и богато озеленяване;

- ✓ С. Божурлук (с големина 13,9 кв. км.) - най-северозападно разположеното селище в териториалната структура на общината, намиращо се на 28,3 км северозападно от общинския център град Левски. Застрояването е характерно нискоетажно с големи дворни пространства и богато озеленяване;
- ✓ С. Варана (с големина 13,5 кв. км) - най-малкото село в община Левски, намира се на 6,8 км от град Левски, а на юг от него преминава река Ломя. Гъстотата на застрояване е ниска, а типът е типичният за района.

Град Левски е притегателна сила за гравитиращите в близост населени места. Това са селата Асеновци, Градище и Малчика. Характерно за тях е сравнително високата гъстота на население спрямо останалите села в общината и възможността за развитие на нови зони за растеж в тях (зони за бизнес, отдих и рекреация, обитаване и т.н.) Периферните населени места, и най-вече с. Обнова имат потенциал за развитие, благодарение на добрата си транспортна достъпност до общинския център и до други населени места в общината (с. Обнова е тясно свързано със селата Трънчовица, Изгрев и Българене), а благодарение на местоположението си на главния път София – Русе - и до съседните общини. Село Малчика се явява контактна точка между основния и вторичния общински център, което от своя страна ще доведе до потенциалното му развитие в бъдеще и съответно до повишаването на функционалният му тип с една степен по-горе. По този начин, има възможност за разтоварване на общинския център от неговите основни функции и до обособяване на нови зони за растеж в община Левски, оформяйки около себе си вторичен общински център.

Развитие на територията на общината

Целенасоченото балансирано развитие на териториалната структура на община Левски е от основно значение за опазване на територите, околната среда, селищните структури и културно-историческото наследство.

При запазване на досегашните тенденции в община Левски се очаква задържане на водещата роля на общинския център град Левски и продължителна миграция на населението към града или други по-развити областни центрове. При този сценарий има реална опасност от пълно обезлюдяване на населени места, две от които са силно застрашени – Божурлук (88 души към 2019 г.) и Варана (29 души към 2019 г.) Този моноцентричен модел на развитие обаче не отговаря на съвременните изисквания и потребности на жителите на община Левски и на националните и европейски стратегии развитие на регионите.

Един от възможните сценарии за развитие на община Левски се корени в линеарното разположение на населените места, даващо възможност за обвързването им в единна система, към която да има целенасочена финансова подкрепа с цел възраждане на икономическите потенциали на територията. Спецификата на прилежащите терени се корени в селскостопанските им качества, които трябва да бъдат реализирани. Окрупняването на земеделските територии с цел повишаване на рентабилността при обработка и ситуиране на местни преработвателни структури са едни от възможностите за създаване на икономическа активност в западащите периферни общински райони.

Необходимо е постепенно преминаване от моноцентричен към полицентричен модел на развитие на общината. Транспортно-комуникационните оси и жп. ареалът са обособили по-доброто социално-икономическо развитие на южната част от общината. В пространствената структура е необходимо да се обърне внимание на северната част и да се потърси възможност за формиране на нови зони на растеж за труд, отдих, образование, култура и др., което ще доведе до засилване на социално-икономическите дейности извън общинския център – град Левски. В развитието на изостаналите селски и периферни територии е необходимо да се реализират вътрешните за района ресурси, като екологично земеделие, туризъм основан на природно и културно наследство, традиционни занаяти, народните традиции и културните обичаи.

Жилищна осигуреност

Статистическите данни по отношение на жилищната осигуреност на населението в община Левски са от последното преброяване на населението през 2011 г. и е подходящо да бъдат актуализирани след получаване на резултатите от преброяване 2021. По-долу са представени основните характеристики:

Преобладаващата част от жилищните сгради в община Левски са тухлени, малка част са стоманено-бетонни и панели. Това е обусловено от факта, че строителството е предимно нискоетажно, а териториалното разпределение на жилищните ресурси е благоприятно.

Преобладават тристайните и четиристайни жилища, следвани от двустайните. Средната полезна площ на едно жилище е 75,3 кв. м. или 41,5 кв. м. полезна площ на жител от населението. Средностатистическото жилище на жителите на община Левски отговаря на стандартен двустаен или тристаен апартамент със спалня (1 или 2 бр.), кухня и дневна и отделно антре, санитарен възел и складово помещение.

Жилищната задоволеност се характеризира с показателя брой жилища на 1 000 души население. За община Левски този показател е недостатъчен, за да се прецени количеството наличен фонд, тъй като е деформиран от множеството необитавани сгради. На 1000 души

има 551 жилища, като в сравнение със страната (471/1000), общината е с по-висока стойност по отношение на количеството жилища. Този показател косвено показва степента на обезлюдяване в общината. На територията на общината няма обособени квартали на уязвими етнически малцинства със структурна бедност.

Прогнозното развитие на жилищния фонд на общината е в пряка зависимост от демографските и икономически тенденции, характерни за региона. По данни от 2011 г. приблизително 30% от жилищният фонд е необитаем, което е резултат от негативните демографски процеси, концентрацията на населението в градовете и икономическия упадък. Процесът на обезлюдяване на периферните селски райони продължава и води до увеличаване броя на необитаеми жилища и западане на жилищните структури. Всички тези тенденции предопределят бъдещото развитие на градските структури да бъде в концентриране на всички системи на по-малко територия и свиване на градовете.

В основата на отрицателния естествен прираст в община Левски стоят също така и миграционните процеси, които са насочени към градовете притегателни центрове. На общинско ниво, общинският административен център град Левски се явява притегателна точка, което означава, че при бъдещо запазване и увеличаване на атрактивността на населеното място, ще има нужда от обособяване на нови жилищни терени. Концертирането на население в общинския център поставя местните властите пред предизвикателството да предоставят адекватно обществено обслужване, здравеопазване, администрация, транспорт и да осигурят добри условия за трайно настаняване.

Друг важен показател е състоянието на сградния фонд, отчитайки не само енергийните характеристики, но и естетическите и функционални качества на жилищата. Не малка част от жилищния фонд в общината е морално остарял и загубил естетическите си качества, което има отношение към атрактивността на населеното място за младите хора и качеството на средата. Освен архитектурните качества от особено значение са и енергийните показатели. Постигането на националните цели за енергийна ефективност е възможно чрез оценка на съществуващия сграден фонд и последващото интегриране на мерки за енергийна ефективност, които включват ремонт или реконструкция на основни технически системи от сградите – покриви, ВиК, водоснабдителни и отоплителни инсталации и др., също така и топлоизолация и подмяна на стъклопакети. Тъй като много голяма част от сградния фонд е в частния сектор, управлението на енергийната ефективност е процес, изискващ координация между общината и частните собственици. Постигането на добри показатели по отношение на изразходваната електроенергия за отопление ще доведе до повишаване на качеството на живот, чрез намаляване на личните разходи за отопление и също така ще се намали въглеродния отпечатък на региона, което ще повиши и качествата на средата.

Проблеми:

- Селищната мрежа е неравномерно разположена;
- Водещата роля на общинския център град Левски и продължителна миграция на населението създава опасност за пълно обезлюдяване на населени места, две от които са силно застрашени.

Потенциали:

- Изготвен ОУП, който задава устройствена рамка за развитието на общината;
- Добра транспортна достъпност посредством автомобилен и жп транспорт;
- Автомагистрала „Хемус“ ще преминава близо до град Левски;
- Потенциал за формиране на нови зони на растеж, разположени между двете главни транспортни оси, които преминават през общината;
- Облекчаване на общинския център и оформяне на вторичен общински център.

2.8. Анализ на връзката на общината със съседните територии, които имат потенциал да влияят върху нейното развитие

Община Левски граничи на север с общините Белене и Никопол, на запад с община Пордим, на юг с община Летница и на изток с общините Свищов и Павликени.

Въпреки че общината не попада в агломерационния ареал на Плевен (Плевен-Долни Дъбник-Долна Митрополия), близостта с областния център гр. Плевен (където са фокусирани икономически дейности и социални услуги) привлича човешки ресурси от община Левски, което поставя в риск местната икономика за намиране на качествена работна ръка. Същевременно, тази близост може да бъде използвана като алтернатива за заетост на местното население, насърчавайки ежедневната трудова мобилност между община Левски и гр. Плевен, като местното население запазва местоживеенето си и не напуска общината.

Главната паралелна ос на урбанистично развитие, която минава през Северозападен район е с две направления – „София-Велико Търново-Варна“ и „София-Плевен-Русе“. През община Левски преминава второто направление. През града преминават два третокласни, но много оживени републикански шосейни пътя - Свищов - Левски - Ловеч - Троян и Никопол - Левски - Павликени - В. Търново. На 8 км северно от гр. Левски преминава първокласния път София - Варна. Трасето на бъдещата магистрала „Хемус” ще преминава на десетина километра южно от града.

Град Левски е голям железопътен транспортен възел от основната за страната жп линия 2 София – Мездра – Горна Оряховица – Каспичан – Варна с разклонение в Горна Оряховица за Русе и Букурещ. Жп отклонение „Гара Левски-Троян" е построено с идеята в бъдеще да се свърже чрез тунел под Стара планина с Подбалканската железопътна линия, откъдето в посока юг се свързва с Пловдив. Така тя би свързала трите главни артерии на железопътната мрежа, с което да се получи нова удобна железопътна връзка между Северна и Южна България. Жп отклонение „гара Левски-Свищов/ Белене" свързва община Левски и страната с пристанище Свищов.

Община Левски има добра транспортна връзка с пристанища, летища с международно значение, както и връзка със столицата.

Сравнителното добрата транспортна достъпност на общината и обслужването и от главна жп линия, част от инфраструктурата на TEN-T мрежата, е предпоставка за добри възможности за сътрудничество не само със съседни територии и общини, но и на по-високо териториално ниво - с областни центрове (Плевен, Ловеч, Русе). Добра алтернатива за оползотворяване на културно-историческите и природни ресурси в общината е и нейното включване в съвместни туристически маршрути, дестинации и продукти с други общини.

Незадоволителното състояние на голяма част от общинската пътна инфраструктура влошава условията за комуникация между общините и особено между селата от съседни общини, за които транспортната инфраструктура е ключов фактор за развитие. Изградената жп мрежа в е в състояние да задоволи намаляващото търсене на транспортни услуги (особено пътнически), но експлоатационното й състояние е незадоволително, което намалява интереса към този вид превози.

Община Левски, заедно с общините Летница и Пордим, са обхванати в Местна инициативна група, като целите на партньорството са подобряване качеството на живот в обхвата на територията, разширяване на възможностите за работа пред местното население, подобряване на конкурентната способност на икономиката, осигуряване на балансирано и устойчиво развитие, подобряване качеството на инфраструктурата, запазване на чиста околна среда и намаляване на бедността в общините. Към момента МИГ-а е с активна регистрация, но не развива активна дейност.

Община Левски е свързана с общините Никопол, Свищов, Павликени и Белене посредством изградена и действаща Регионална система за управление на отпадъците.

Общините Плевен-Левски-Долни Дъбник са определени като една от зоните за растеж в СЗР съгласно АНКПР, което обуславя предприемането на интензивни действия за подкрепа на икономическия растеж. Целта е да се създаде по-добра бизнес среда за активизиране на

местния бизнес, в т.ч. подкрепа на микро, малки и средни предприятия за осигуряване на заетост и повишаване на конкурентоспособността на регионалната икономика, вкл. на основата на технологично обновяване и структурни промени с оглед развитие на производства с по-висока добавена стойност. Икономическото развитие ще се подкрепя в съответствие с принципите на устойчивото развитие - намаляване на консумацията на енергии и суровини, зелени технологии и развитие на зелени икономически дейности.

Сред предложенията на местното население, изразени в анкетното проучване относно бъдещото развитие на общината, са следните идеи за междуобщинско сътрудничество със съседните на община Левски общини:

- ✓ Съвместни проекти за развитие на селския туризъм с община Летница (за миниферми, мандри, винарни и др.);
- ✓ Обмяна на опит за привличане на инвестиции, за разкриване на работни места с общините Павликени и Летница;
- ✓ Разрастване на стокообмена с Румъния посредством сътрудничество с община Свищов, фериботната връзка и жп линията Левски-Свищов;
- ✓ Създаване на културни маршрути заедно с общините Летница, Ловеч и Троян (вкл. движение на атракционния ретро влак с парен локомотив, като пътуването може да се обвърже с посещение на забележителности с гр. Левски);
- ✓ Подобряване на пътната инфраструктура между общините;
- ✓ Съвместни спортно-развлекателни събития със съществуващите спортни клубове от Никопол, Белене, Летница, Павликени, Свищов;
- ✓ Развитие на селското стопанство в синхрон със съседните общини;
- ✓ Създаването на МИГ-ове с общините Свищов, Павликени и Летница;

В програмния период 2021-2027 г. предстои общината да проучи възможностите за реализиране на съвместни инициативи чрез диалог със съседните общини и анализ на проектните идеи в рамките на новия интегриран подход за териториални инвестиции.

2.9. Влияние на големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение, предвидени за реализация на територията на общината

Основен източник на достоверна информация за влияние на големи инфраструктурни проекти с регионално и национално значение, предвидени за реализацията на територията на община Левски, които пряко или косвено могат да дадат отражение в социално-

икономическото, екологичното и пространственото развитие на общината, е Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападен район от ниво 2 2021-2027. В документа не са предвидени за реализация конкретни големи инфраструктурни проекти, но съгласно потенциалите за развитие на община Левски, предвижданията на ОУП на общината и включените в индикативния списък с приоритетни за общината се очертават предложения, вкл. от по-общ характер, които могат да имат пряко или косвено влияние върху социално-икономическото развитие на община Левски:

- ✓ Изграждане на ПСОВ за над 10 000 еквивалент жители, реконструкция и доизграждане на канализационната система в общината;
- ✓ Изграждане на индустриална зона Левски;
- ✓ Създаване на туристически дестинации и интегрирани туристически продукти в Северозападен район, към които община Левски да се приобщи.

Предвидената за доизграждане автомагистрала „Хемус“ - най-големият проект за модернизация на транспортната инфраструктура за цяла Северна България, предстои да се реализира в непосредствена близост до територията на община Левски.

2.10. Описание на взаимовръзките на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално-икономически анализ на районите на национално ниво

Социално-икономическият анализ на районите в Република България представя настъпилите промени в периода 2014-2020 в икономическото, социалното, демографското, инфраструктурното развитие и състоянието на околната среда и очертава основните тенденции в тях. Също така се дават прогнози за развитието им до 2027 г. Той е структуриран в 3 основни части.

Първата част обхваща териториалния анализ на развитието по тематични направления и ключови характеристики по три основни теми – темата за урбанистичното развитие, териториалните аспекти на секторните политики, административния капацитет за провеждането им и за изпълнение на проекти.

Втората част акцентира върху сравнителния анализ на социалното, икономическото, демографското и екологичното състояние и развитие и инфраструктурното осигуряване на районите, областите и общините. Във всяко тематично направление са проследени промените, настъпили в резултат на прилаганите европейски и национални политики и

програми и са систематизирани изводи за въздействието на външни и вътрешни фактори, за установените трайни тенденции и възможностите за преодоляване на проблемите.

Третата част обобщава синтезираните изводи от първите две и ги надгражда с интегриран национален профил.

При изготвяне на социално-икономическия профил на община Левски са проследени ключови показатели, които са използвани и в Анализа на районите, за да се улесни сравнението между двата анализа и между направените изводи в тях. Освен това, показателите за развитие на община Левски са проследявани и съпоставяни със средното областно ниво (за област Плевен) и средното ниво за страната (където е възможно).

По-долу е показана и онагледена взаимовръзката между изведените основни изводи от Анализа на районите и заключенията в ПИРО. Този подход дава възможност за бързо очертаване на взаимовръзката между двата анализа – къде има препокриване (т.е. изводите за община Левски са валидни и за национално/регионално ниво), къде се отчита разминаване (т.е. заключенията за община Левски са по-негативни или обратното – благоприятни).

Взаимовръзка между изводите и заключенията от Социално-икономическия анализ на районите на Р България и ПИРО Левски

Изводи от социално-икономическия анализ на районите	Изводи от социално-икономическия анализ на ПИРО Левски	Взаимовръзка
Демография		
Демографската ситуация в страната се характеризира с: продължаващо намаляване и застаряване на населението; намаляваща раждаемост; високо ниво на смъртност; отрицателен естествен и механичен прираст	Населението е с тенденция на устойчиво намаление; Раждаемостта е по-ниска от средната за страната, а смъртността – по-висока от средната; Отрицателен естествен прираст, с по-негативни стойности от средните за страната Силно отрицателен механичен прираст, с нарастващи негативни стойности, по-висок от средния за страната	Процесите на обезлюдяване в страната се проявяват и в община Левски, но в по-силна степен; Общината е с по-лоша характеристика от средното за страната ниво (въпреки относителното намаление на броя на умрелите в последните години и относителната стабилност на броя на живородените)
Териториалното разположение на населението е предимно в градовете – 73,5% (2017 г.)	50,6% от населението на общината живее в гр. Левски, останалото – в селата в общината	Общината се различава от общата за страната характеристика
Изчерпан демографски потенциал на селата, които до неотдавна са били източник на миграция към градовете	Отрицателен естествен и механичен прираст в селата в общината и постоянно намаляване на населението в тях, но със сходни темпове до тези в град Левски	Общината е със сходни характеристики както на национално ниво, но все пак са налице няколко по-големи села над 1000 жители
Пазар на труда		

Коефициентът на икономическа активност нараства	Броят на заетите в местната икономика се запазва на относително постоянно ниво в периода 2016-2019 г.	Общината се различава от общата за страната характеристика
Заетостта на населението в най-активна възраст (15-64 г.) бележи ръст на национално ниво в периода 2014-2017 г.	Липсват конкретни данни за заетостта на населението във възрастовата група 15-64 г.	------
Коефициентът на безработица намалява значително	Коефициентът на безработица намалява с над 10% в периода 2015-2019 г., но е два пъти по-висок от средния за страната	Общината е със същата характеристика като на национално ниво
Териториално-урбанистичен анализ		
Общините в България са класифицирани като: силно урбанизирани, средно урбанизирани – при които над 50% от населението живее в населени места от 5 до 50 хил. жители или общината е с център град от 5 до 50 хил. жители и слабоурбанизирани – при които над 50% от населението е в населени места под 5 хил. жители или общините са с център град под 5 хил. жители.	В ИТСР на Северозападен район община Левски е определена като „средно урбанизирана“	Общината попада в тези 95 общини, които са определени в Анализа на районите
В Анализа на районите са определени агломерационни образувания по дадени критерии	В ИТСР на Северозападен район община Левски не попада в агломерационен ареал	-----
Икономическо развитие		
БВП и БВП на глава от населението нараства	Община Левски попада в СЗР – районът с най-нисък БВП и на едно от последните места в ЕС;	Общината е със същата характеристика като на национално ниво

	На ниво „община“ не се поддържа информация за БВП, отчита се тенденция на увеличаване на произведената продукция в общината, с по-висок темп от този на областно ниво, но приносът на общинската икономика към областната е много нисък	
Преобладават микропредприятията (от 0 до 9 заети), следвани от втората група (от 10 до 49 заети)	В структурата на предприятията според заетите лица в тях в община Левски преобладават също микро предприятията с до 9 заети лица – 90,4% (2019 г.), следвани от малките предприятия с от 10 до 49 заети лица	Общината е със същата характеристика като на национално ниво
Атрактивността на българския туризъм се формира от културно-историческо наследство, природни ценности, разнообразни пейзажи, качествени услуги и добра свързаност/достъпност	Община Левски притежава културно-исторически ценности и природни ценности, както и добра транспортна достъпност; тези фактори са предпоставка за развитие на туризма	Общината притежава от определените в Анализа на районите характеристики за развитие на туризма
Социална сфера		
Обхватът на деца в предучилищно образование е намалял до степен, че всяко пето дете не посещава детска градина	Местата в детските градини в общината са достатъчни, за да обхванат всички желаещи деца	Общината е с по-добра характеристика от националното ниво
Делът на преждевременно напускащите училище все още е твърде висок	По данни на община Левски посещаемостта в общообразователните училища до задължителната училищна възраст (16 години) е висока, годишно отпадат около 0,01 % от подлежащите на задължително училищно обучение. Приблизително такъв е и броят на необхванатите деца, в задължителна предучилищна възраст	Общината е с по-добра характеристика от националното ниво

Броят на учениците в страната намалява ежегодно с близо 1,5%; закриват се училища, предимно в малките населени места	Броят на учениците намалява през годините, но с ниски темпове, като цяло се наблюдава относителна устойчивост в броя на учениците, които се обучават в общинските училища; Преди няколко години се отчита закриване на някои училища	Общината частично е с по-добра характеристика от националното ниво
Общо за страната през 2017 г. един лекар обслужва 235 души; На един лекар по дентална медицина в страната се падат 862 души от населението	На 1 лекар в общината се падат 341 жители през 2019 г.; Населението на 1 лекар по дентална медицина през 2019 г. е 2 843 души	Общината е с по-лоша характеристика от средното за страната ниво, но все пак следва да се отчете близостта на областния център Плевен, който е с по-благоприятни от средните за страната показатели за здравно обслужване, както и наличието на общинска МБАЛ
Увеличаващи се разходи в сферата на социалното осигуряване, подпомагане и грижа	Делът на подпомаганите лица в общината се задържа на относително постоянно ниво в последните години, но населението застарява, което натоварва допълнително социалната система	Общината е със същата характеристика като на национално ниво
Неравномерно териториално разпределение на мрежата от социални услуги по общини	Социалните услуги са фокусирани в общинския център	Общината е със същата характеристика като на национално ниво
Социалната система покрива широк спектър от услуги, предоставени в общността и в	Социалната система в общината също покрива услуги за различните групи нуждаещи се в среда, по-близка до домашната	Общината е със същата характеристика като на национално ниво

специализирани институции за нуждаещите се групи от населението и ориентирани към пълноценно удовлетворяване на потребностите им в среда, по-близка до домашната		
Инвестициите в спортна инфраструктура са инвестиции в здравето на нацията	В общината е изградена добра спортно-материална база, позволяваща развитието на различни видове спорт; регистрирани са спортни клубове и организации в тематични видове спорт	Общината е със същата характеристика като на национално ниво
Техническа инфраструктура		
Републиканската пътна мрежа обслужва всички центрове на общини и осигурява комуникациите между тях в пространствения модел на системата от населени места; различно е обаче качеството на обслужване на общините с пътища от РПМ; 129 броя общини (почти половината от общините в страната) са обслужени с пътища с национално значение (автомагистрали и пътища първи клас)	Община Левски е обслужена от първокласна и третокласна пътна мрежа; трасето на бъдещата автомагистрала „Хемус“ се предвижда да минава близо до общината	Общината е със същата характеристика като на национално ниво
В национален план електроенергийната мрежа е добре развита и всички населени места са електроснабдени	Електроенергийната мрежа в общината има достатъчно капацитет за поемане на допълнителни консуматори	Общината е със същата характеристика като на национално ниво

Газопроводната мрежа в страната има нужда от доразвитие; необходимо е увеличаване на дела на газифицираните домакинства	Газопреносната и газоразпределителната мрежа в общината се разширява и достига до повече потребители, концентрирани предимно в общинския център	Изводите от Анализа на районите са валидни и за общината
Нарастване участието на ВЕИ в енергийния баланс на страната	В общината има потенциал за използване на слънчевата и вятърна енергия	Изводите от Анализа на районите са валидни и за общината
Тревожен е проблемът „режим на водоснабдяване", който силно влошава качеството на живот на населението	Проблем за общината представлява намаляващият дебит на водоизточниците през годините с 30% до 50%; проблеми с водоснабдяването и с недостиг на питейна вода има в някои от селата в общината	Общината е с частично по-добра характеристика от националното ниво
Високо ниво на загуби на вода	В общината загубите на вода са високи – варират между 47 и 53%	Общината е със сходна характеристика като на национално ниво
Процесът на отвеждане и пречистване на отпадъчните води изостава; в сравнение с други европейски страни степента на отвеждане на отпадъчните води в България е една от най-ниските, а още по-голямо предизвикателство пред страната е пречистването на отпадъчните води	С изключение на гр. Левски канализационна мрежа няма изградена в нито едно населено място в общината; делът на населението, обслужено от ПСОВ на територията на общината е 0%	Общината е със сходна характеристика като средното за страната ниво
Околна среда		

Национален проблем по отношение състоянието на атмосферния въздух е замърсяването с фини прахови частици, което е сред най-високите в ЕС. То има ясно изразен сезонен характер	Качеството на атмосферния въздух в общината може да се характеризира като добро, главно поради липсата на големи промишлени предприятия; замърсяванията са предимно с ФПЧ от отоплението през зимния период, от автомобилният транспорт и от лошата пътна инфраструктура	Общината е с частично по-добра характеристика от средното за страната ниво
Подобрява се качеството на повърхностните води в страната; наблюдава се и постепенно подобряване на качеството на подземните води	Водните тела в района на община Левски са в умерено екологично състояние; химичното състояние на трите подземни водни тела е лошо; същото се отнася и за качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване; за общината значим източник на замърсяване се явява градската канализация	Общината е с по-лоша характеристика от средното за страната ниво
Почвите в страната са в добро екологично състояние по отношение на запасеност с биогенни елементи (органично вещество); увеличават се площите със слаб ерозионен риск, а тези с умерен, висок и много висок риск намаляват	Няма данни за замърсяване на почвите в района на община Левски с тежки и токсични метали; няма сериозни проблеми по отношение на почвената ерозия; няма вкислени и засолени почви	Общината е със сходна характеристика като националното ниво
Нивата на шум в по-голямата част от изследваните пунктове надвишава граничните стойности за съответните населени територии	В общината не се наблюдават източници на шумово замърсяване и като цяло обстановката е спокойна	Общината частично е с по-добра характеристика от националното ниво
Значително по-големи количества образувани отпадъци на човек от населението в България в сравнение с	Всички населени места в община Левски са включени в системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване; общината е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците Левски (Никопол) и в	Общината е с относително по-добра характеристика от националното ниво

ЕС; ниска степен на рециклиране на битовите отпадъци	общината не се извършват дейности по третиране на отпадъци	
Административен капацитет		
Наличието на административен капацитет в местните власти за усвояване на средства по оперативни програми и натрупването на инвестиции с икономически и социален характер, подкрепени от оперативните програми, са важно условие за растежа на териториалните единици	Общината привлича средства от ЕСИФ, национални програми и други програми, което показва добрия капацитет за управление на проекти	Изводите от Анализа на районите са валидни за общината

2.11. SWOT-анализ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
✓Благоприятен климат и наличие на почвени ресурси, благоприятни за развитие на земеделието; ✓Добро транспортно-географско положение, осигуряващо условия за сътрудничество със съседни територии; ✓Близост до големи населени места (потенциални пазари); ✓Транспортен железопътен център; ✓Близост до международен воден път чрез р. Дунав; ✓Развита газоразпределителна мрежа в общинския център; ✓Относително балансирана икономика, с принос и на трите сектора – селскостопански, индустриален и услуги; ✓Традиции в първичния сектор на икономиката; ✓Наличие на природни и културно-исторически забележителности; ✓Добре изградена читалищна мрежа и богат културен календар; ✓Наличие на болнично заведение; ✓Наличие на места в детските градини; ✓Наличие на професионална гимназия; ✓Нисък процент на отпадналите ученици от образователната система; ✓Сравнително чиста околна среда, липса на големи замърсители в общината; ✓Добра осигуреност с водни ресурси; ✓Добър административен капацитет.	✓ Засилена емиграция на населението в активна възраст; ✓ Застаряващо население; ✓ Отрицателен естествен и механичен прираст; ✓ Лошо/незадоволително състояние на част от общинската пътна мрежа; ✓ Амортизирана водопреносна мрежа с големи загуби на вода по нея; ✓ Липса на канализационна мрежа в селата; ✓ Липса на ПСОВ в общината, отпадъчните води директно се заустват (без предварително пречистване) в реките; ✓ Слаб темп на обновяване и преструктуриране на стопанските дейности; остаряло производствено оборудване и технологии; ✓ Ниска конкурентоспособност на икономиката; ✓ Слабо развит туризъм; ✓ Непълно използване на природните и културните ресурси; ✓ Слабо използване на възможностите за публично-частно партньорство; ✓ Много ниска степен на залесеност.
ВЪЗМОЖНОСТИ	**ЗАПЛАХИ**
✓Производство на екологично чисти земеделски продукти;	✓Продължаваща тенденция на обезлюдяване в общината, засилена миграция вън от общината; ✓Застаряване на населението;

✓Изграждане на АМ „Хемус“ и АМ „Русе-Велико Търново“ – развитие на услугите и логистиката; ✓Обновяване и оползотворяване на индустриалните територии и зони; ✓Изграждане на ПСОВ и намаляване загубите на вода; ✓Потенциал за използване на ВЕИ – предимно слънчева енергия; ✓Инвестиции в публична (транспортна, образователна, социална, здравна) инфраструктура и услуги; ✓Развитие на туризма – културно-исторически, спортен, риболовен, селски, екотуризъм и др.; ✓Разширяване на газо-разпределителната мрежа; ✓Реализиране на съвместни проекти със съседни общини; ✓Реализиране на интегрирани териториални инвестиции и на публично-частни партньорства; ✓Развитие на трансгранично сътрудничество и използване на възможностите на дунавските пристанища; ✓Повишаване квалификацията на общинската администрация; ✓Привличане на инвестиции.	✓Натоварване на здравната и социална система; ✓Несигурна икономическа обстановка на световните пазари и в страната; ✓Намаляване на покупателната способност на населението, спад на потреблението; ✓Липса на финансиране за местни дейности, недостатъчно подпомагане от страна на държавния бюджет и европейските програми; ✓Липса на възможност за осигуряване на съфинансиране при реализация на проекти; ✓Забавяне на реализацията на важни инфраструктурни проекти; ✓Продължаващо влошаване на качеството на техническата инфраструктура; ✓Недостиг на местни обществени и стопански инициативи за развитие; ✓Негативни промени в климата; ✓Поява на рискове от непредвидими природни и обществено-политически събития; ✓Вирусни пандемии.

3. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЛЕВСКИ В ПЕРИОДА 2021-2027

3.1.Основни принципи при формулирането на стратегическата рамка на ПИРО

Стратегията за реализация на ПИРО Левски обхваща и проследява взаимовръзката между формулираните визия, определените стратегически цели на развитието и свързаните с тях приоритети за действие, които ще бъдат реализирани посредством изпълнението на Програмата за реализация на плана (чрез изпълнението на конкретни проекти).

Стратегическата рамка в ПИРО Левски 2021-2027 се базира на изискването за съгласуваност с основните стратегически документи на европейско, национално и регионално ниво.

Стратегията за развитие на община Левски за периода 2021-2027 г. интегрира регионалното и пространственото развитие на общината и е съобразена с ***основните цели на политиката на сближаване на ЕС за следващия програмен период***, както следва:

- ✓ Цел на политиката 1: По-интелигентна Европа чрез насърчаване на иновативния и интелигентен икономически преход;
- ✓ Цел на политиката 2: По-зелена, нисковъглеродна Европа чрез насърчаване на чист и справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата и превенция и управление на риска;
- ✓ Цел на политиката 3: По-добре свързана Европа чрез подобряване на мобилността и регионалната свързаност на ИКТ;
- ✓ Цел на политиката 4: По-социална Европа — реализиране на европейския стълб на социалните права;
- ✓ Цел на политиката 5: Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи.

Базирайки се на основния документ – Документ за размисъл озаглавен „Към устойчива Европа 2030“, страните-членки, техните регионални и местни власти формулират рамките си за планиране на стратегическото развитие. Документът е израз на твърдия ангажимент от страна на ЕС да постигне резултати по целите на ООН за устойчиво развитие, включително целите на Парижкото споразумение относно изменението на климата. Документът поставя акцент и върху хоризонталните способстващи фактори, които ще подкрепят прехода към устойчивост, сред които са образованието, науката, технологиите, научните изследвания, иновациите и цифровизацията, финансите, ценообразуването, данъчното облагане и конкуренцията, отговорното бизнес поведение, корпоративната социална отговорност и новите бизнес модели, отворената и регулирана търговия, както и управлението и съгласуваността на всички нива. На ниво ПИРО Левски това намира израз в планиране и формулиране на оптимални предвиждания в стратегията за устойчиво развитие на общината до 2027 г.

Визията, целите, приоритетите и мерките на ПИРО Левски 2021-2027 са хармонизирани с действащата нормативна уредба на национално и местно ниво и са разработени в рамките на националната политика за регионално развитие като част от общата система от стратегически документи, установена със законодателните разпоредби. Отчитат се

предвижданията на Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 (Актуализация 2019 г.), Националната програма за развитие България 2030, Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападен район 2021-2027, както и формулираните цели в секторните стратегии в областта на икономическото развитие, здравеопазването, образованието, науката, социалните услуги, транспорта, водния сектор, енергетиката, широколентовите комуникации, туризма, културното наследство и опазването на околната среда.

По същество, стратегическата част от ПИРО Левски е елемент от системата стратегически и планови документи, характеризиращи развитието на страната и на Северозападен район в перспектива до 2027 г.

Планът за интегрирано развитие на община Левски 2021-2027 е тясно свързан и с Общинския план за развитие на общината за периода 2014-2020 г. по отношение на приемствеността между двата плана, като ПИРО доразвива заложените приоритети от ОПР, като същевременно ги надгражда и актуализира с цел преодоляване на негативните тенденции и подобряване на социално-икономическото развитие на общината. Също така, отчетени са препоръките и основните изводи от извършената през 2017 г. Междинна оценка на Общинския план 2014-2020 г. относно формулировките, съдържанието и изпълнението на отделните приоритети на ОПР (констатациите по отношение на стратегическите цели от ОПР 2014-2020 е, че те са актуални и съответстват на сравнителните предимства, потенциал и ресурси на общината).

Целите и приоритетите за развитие на община Левски в перспектива до 2027 г. са съгласувани и предвиждат взаимодействието с факторите, условията и потенциала за специфичното развитие на общината, мрежата от населени места и отделните сектори (индустрия, транспорт, екологична инфраструктура, туризъм, аграрни дейности и др.), залегнали в Общия устройствен план на общината. Това гарантира използването на интегриран подход за планиране на регионалното и пространственото развитие на общината.

Прилагайки подхода „отдолу-нагоре“, при формулирането на стратегическата рамка на община Левски под особено внимание са взети резултатите и тенденциите от изготвения социално-икономически и SWOT анализ, проведеното анкетно проучване сред местните заинтересовани страни, както и проведените фокус групи със заинтересованите страни, отчетени са текущото състояние, идентифицираните проблеми и бъдещия потенциал за развитие на общината.

Изготвянето на стратегическия документ е хармонизирано със следните ***принципи за стратегическо планиране на местното развитие***:

1. Обвързаност на планираните мерки по между си за съвместно подобряване на местното развитие – при формулиране на целите и приоритетите е използван актуалният за програмния период 2021-2027 г. интегриран подход, като отделните мерки са обвързани помежду си и съвместно допринасят за подобряване на актуалната ситуация в общината;

2. Съответствие с принципите и правилата за прилагане на структурните инструменти в областта на регионалната политика на ЕС – ПИРО Левски е част от системата документи за стратегическо планиране в страната и ЕС, като съответства, интерпретира и конкретизира предвижданията на документите от по-високо ниво;

3. Координация и съгласуваност с европейските, националните и местните политики за конкуренция, опазване и подобряване на околната среда и равните възможности – постигане на синергия между секторните политики и потенциалите на общината;

4. Информираност и публичност на процесите на планиране и програмиране, финансиране, изпълнение, наблюдение и оценка в областта на интегрираното регионално и местно развитие – стратегията за развитие на общината е формулирана и съобразена в съответствие с предложенията в проведените фокус-групи и обществено обсъждане със заинтересовани страни, както и след анализ на резултатите от проведено анкетно проучване;

5. Съфинансиране и допълняемост на местните собствени финансови ресурси за развитие със средства от държавния бюджет, фондовете на ЕС и други публични и частни източници;

6. Концентрация на усилията, човешките ресурси и финансовите средства за осъществяване на набелязаните в стратегията цели – приоритетите са съсредоточени върху предимствата и потенциалите за развитие на общината и позволяват съсредоточаване на усилията и интегриране на всички възможни ресурси, формулирани са реалистични цели и мерки;

7. Отвореност за допълнения и адаптивност на стратегическите намерения към бързо променящите се условия на средата, в която ще се реализира стратегията;

8. Партньорство между всички институции, заинтересовани лица и структури на гражданското общество в процеса на реализиране на стратегическите намерения.

Прилагането на ***единен поход на планиране*** при формулиране на целите на община Левски в контекста на глобалните цели за регионалното и пространствено развитие, взаимната обвързаност и йерархична съподчиненост на ПИРО със системата от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие, използването на механизми за партньорство и координация между органите и институциите, бизнеса и

гражданското общество в общината, както и на общи инструменти за финансово подпомагане, обуславя по-значим ефект и ефикасност за реализация на целите на местното развитие в община Левски.

Стратегическата рамка на община Левски се състои от визия, стратегически цели, приоритета и мерки.

3.2.Визия за развитие на община Левски

Визията за развитието на общината дава характеристики на специфичния потенциал на общината и насоките за бъдещото ѝ развитие. Тя отразява перспективите пред регионалното и пространственото развитие на общината на основата на икономическите и социалните фактори, като отчита възможностите за преодоляване на различията между градските и селските територии.

Визията по своята същност е кратка формулировка от ключови думи, които очертават желаното състояние в дългосрочен план и нагласите на обществеността. Визията на ПИРО Левски отразява мечтаното развитие и положение/състояние на общината в 7-годишния период 2021-2027. Тя е съобразена с мненията на жителите и другите заинтересовани страни за това, как те си представят общината към 2027 г.

Визията дава израз на установените със социално-икономическия анализ и представени синтезирано в SWOT-анализа насоки в местното развитие. Визията за развитие на община Левски определя рамката на институционалните усилия от страна на общината, като важен момент при нейното формулиране е съчетаването на нуждите с наличния финансов ресурс – собствените и външните ресурси за постигането на поставените стратегически цели.

При формулировката на визията на ПИРО Левски се отчита приемствеността с визията на основния стратегически документ за развитие на общината в програмния период 2014-2020 - ОПР, дефинирана както следва:

Визия на ОПР 2014-2020: Община Левски – привлекателен за живот и работа екологично чист район, със съхранена култура и традиции, развит бизнес и селско стопанство, добри условия за социално и обществено развитие.

Ключовите думи, които определят желаното състояние на община Левски към 2027 г., са: привлекателна, развита и конкурентна икономика, висока заетост, социална сигурност, съхранено природно и културно наследство, качествена среда за живот и отдих.

Визия за развитие на община Левски в периода 2021-2027: Община Левски – устойчиво развиваща се община с конкурентоспособен бизнес, иновативна, социална, привлекателна, с перспективи за реализация на своите жители, съхранена околна среда и културни традиции.

Визията е рамка за формулиране на стратегическите цели и приоритети на община Левски за програмния период 2021-2027 г. и аргументира областите, където бъдещите действия ще донесат най-голяма възвръщаемост на вложените средства и устойчиви ползи на обществото. Това предполага добро управление и широко гражданско участие в процеса на вземане на решения и тяхното изпълнение с цел ефективно използване на наличните ресурси и постигане на благоприятни за жителите на община Левски резултати.

Визията е разгърната в структурата на целите и приоритетите на ПИРО.

3.3.Стратегически цели

Безспорно, при разработване на стратегическите цели и приоритети на ПИРО Левски, се стъпва на разбирането за съответствие с целите и приоритетите на документите, които имат отношение към стратегическото планиране на регионалното и пространствено развитие на по-високи нива: Лайпцигска харта за устойчиви европейски градове, Териториален дневен ред на ЕС 2030, действащи стратегически и планови документи на различни териториални нива в периода 2014-2020, стратегически документи за следващия програмен период 2021-2027 на европейско и национално ниво, принципите, залегнали в политиката на сближаване на ЕС, както за настоящия период 2014-2020, така и за следващия – 2021-2027. Като документ от следващия по-висок ранг на ПИРО, най-голямо и непосредствено въздействие при формулиране на целите на ПИРО оказва Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападен район 2021-2027. В основата на използвания подход е новото разбиране при стратегическото планиране за подкрепа на интегрирани териториални инвестиции на определена територия, които обхващат няколко сектора.

Програмният период (2021-2027 г.) налага ***нов подход при формиране на регионалната политика***, която се основава на опита от предходните години, съчетано с определянето на ключовите предизвикателства пред страните членки. От важно значение е идентифицирането на големи различия в развитието между българските региони и спрямо средното за ЕС ниво, както и определянето в дългосрочен план на сериозни дисбаланси между някои части на страната, които са съответно и предпоставка за невъзможност за използване на целия потенциал на територията. Тези процеси извеждат на преден план необходимостта от интегриран териториален подход, насочен към осигуряване на модел на

развитие с оглед постигане на устойчив и балансиран растеж в българските райони и достигане на средно европейско ниво в средносрочен план. Интегрираният подход към териториалното развитие е насочен към намаляване на социални, икономически и териториални различия. В новия програмен период (2021-2027 г.) това се явява ключов механизъм за балансирано регионално развитие в рамките на Общността, както и средство за намаляване на различията между регионите в отделните страни членки и местните общности.

Структурата на целите и приоритетите на ПИРО подкрепя идеята за интегрирания подход в стратегическото планиране - изведените цели се конкретизират и доразвиват в очертаните приоритетни области. По този начин се постига синергичен ефект между резултатите на отделните приоритетни области, като за осъществяването на дадена цел допринасят повече от един приоритет.

Освен базиране на стратегиите на документи за развитие на територията в европейски и национален план, водещ принцип при разработване на стратегическата част на ПИРО е нейното обвързване с постигането на резултати за територията на общината, отразявайки местните потенциали за развитие и съсредоточавайки се върху решаването на конкретните проблеми на общината. Стратегическите цели и приоритети на ПИРО са фокусирани и конкретни и ясно показват избраната посока на развитие на общината, в съответствие с нейната специфика, и съответните сфери, към които приоритетно са насочени усилията и основната част от инвестициите, като е избегнато всеобхватно формулиране на целите и по този начин неефективно разпределение на ресурсите при предстоящата им реализация. Степента на тяхното изпълнение се измерва чрез проследяване на измененията в системата от индикатори за наблюдение на ПИРО.

Приоритетите, дефинирани в ПИРО Левски, гарантират връзката между регионалния и местния стратегически контекст за развитие и логически произтичат от изводите на аналитичната част на документа, като също се фокусират върху конкурентните предимства на общината. Всеки от приоритетите води до постигането на стратегическите цели и визията за развитие на общината.

Изпълнявайки изискванията за стратегическа хармонизация, стратегическите цели и приоритети на община Левски обуславят координиране на действията, усилията и ресурсите (човешки и финансови за реализация на програми и проекти) за постигане на визията на ПИРО – адаптиране на жизнената среда към възможностите за благоприятни условия за живот и заетост.

Основните фактори, които са отчетени при формулирането на целите и стратегическите приоритети за развитие на общината са:

- ✓ Развитието на конкурентоспособна икономика ще продължи да бъде определящ фактор за развитието на община Левски през новия програмен период, опираща се на спецификата на територията и изграждане на потенциал за технологично обновяване. Осигуряването на растеж, заетост и условия за по-добро качество на живот в същото време следва да е ориентирано към постигане на относителен териториален баланс между населените места;
- ✓ Съхраняване и оптимално използване на човешкия потенциал чрез подобряване на образованието, повишаване на уменията, осигуряване на достъп до качествено здравеопазване и социални услуги. Повишаването на общото културното равнище е предпоставка за формиране на активно гражданско общество, имащо ясна визия и осъзнаващо своята мисия за местното развитие. Това обуславя подобряване на качествата не само на икономическата и социалната среда, но и на техническата инфраструктура и материалната жизнена среда в населените места на общината за валоризиране, съхраняване и социализиране на нейното природно и културно наследство.

Фигура 30. Стратегическа рамка на ПИРО Левски

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1. Повишена конкурентоспособност на местната икономика

Първата стратегическа цел на ПИРО Левски е насочена към създаване и развитие на микро, малки и средни предприятия (като основна част от общинската икономика) в сферите на леката промишленост, селското стопанство, услугите и туризма. Цели се развитие на местната икономика и повишаване на конкуренцията, което да осигури повишаване на заетостта и възможност за по-висок жизнен стандарт на населението в общината. Това от своя страна ще спомогне за засилване на мотивацията на местното население да остане в общината и за преодоляване на негативните демографски процеси.

В програмния период 2021-2027 г. се планират дейности за създаването на нов имидж и продукти, които да допринесат за увеличаване на добавената стойност на произведената продукция и генериране на повече приходи за общината. В разглежданата цел намират място мерки, насочени към стимулиране развитието на иновативни практики и производства и към създаване на благоприятни условия за развитието на традиционни дейности за местната икономика. Акцент се поставя и върху привличането на нови инвестиции и насърчаване на сътрудничеството и партньорството между общината и бизнеса за съвместни инициативи и реализиране на интегрирани териториални инициативи и инвестиции.

Сред недостатъчно добре оползотворените ресурси, които са носители на икономическо развитие, са природните и културни ресурси в общината, чието валоризиране обуславя развитието на селското стопанство и туризма.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2. Запазване и развитие на човешкия капитал и подобряване на социалните дейности

Фокусът на втората стратегическа цел е върху комплексното развитие на социалната среда. Северозападен район, част от който е и община Левски, се характеризира с едни от най-неблагоприятните демографски тенденции, миграционни процеси и характеристики на човешкия капитал в страната и ЕС. Целта е разрешаване на констатираните проблеми в социалното развитие в общината, а именно – негативно демографско развитие и свързания с това процес на обезлюдяване на територията, влошените характеристики на населението – възрастова, етническа и образователна структура, неблагоприятните характеристики на пазара на труда по отношение на качеството на работната сила (с ниско образование и с ниска квалификация), високото равнище на безработица и др. Добре планираните инвестиции в човешки ресурси са основен стимулатор на растежа в общината.

Акцент се поставя и върху създаването на равни възможности за труд и обучение, отдих и достъп до обектите на социалната инфраструктура, лечебни, учебни и детски заведения, подобряване на социалното включване, изграждане на адекватна образователна, здравна, социална, спортна и културна инфраструктура. Очакван ефект от постигане на целта е община Левски да се превърне в по-добро място за живот, което да доведе до подобряване на демографските показатели.

При планирането на мерките в тази област е целесъобразно осигуряване на съгласуваност и взаимодействие между институциите, реализиране на интегрирани проекти поради широкия и комплексен характер на адресираните нужди и проблеми.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3. Устойчиво развитие на територията и техническата инфраструктура и съхраняване на околната среда

Предвижда се инвестиране в подобряване на транспортната, екологичната и енергийната инфраструктура, което ще доведе до подобряване на условията за бизнес и търговия и комплексното социално-икономическо развитие в община Левски. Съвременната транспортна и информационна инфраструктура спомага за увеличаване на конкурентните предимства. Това, от своя страна, е възможност за осигуряване на равен достъп на всички жители до икономически функции и услуги.

Стратегическата цел е насочена и към опазването на околната среда чрез прилагане принципите на устойчиво развитие, предотвратяване на замърсяванията, последващо отстраняване на възникналите вреди, съхраняване на биоразнообразието и приоритетните местообитания за бъдещите поколения.

3.4.Приоритети за развитие

Приоритетите за развитие на община Левски в периода 2021-2027 са областите на действие, където се концентрират финансовите ресурси и общинските инициативи през следващия програмен период. Приоритетите не са директно обвързани и подчинени на дадена стратегическа цел, а допринасят за постигането на повече от една цел. Всеки приоритет се състои от набор от мерки, които определят какво точно може да се развие и осъществи в общината, имайки предвид нейните предимства и потенциали. Мерките се конкретизират още по-детайлно в Програмата за реализация на ПИРО, като могат да се допълват с допълнителни проекти и инициативи на общината до 2027 г.

ПРИОРИТЕТ 1. Икономическо развитие и насърчаване на заетостта

Повишаването на конкурентоспособността на местната икономика е изключително важно по отношение на постигане на висока добавена стойност за общината, повишаване на доходите на населението и разкриване на нови възможности за професионална реализация на хората. Усилията на този приоритет са насочени именно към стимулиране на предприемачеството на микро, малките и средни предприятия в община Левски и повишаване на техния капацитет. Създаването на подходящи условия за труд цели задържане на хората в местните предприятия.

На второ място, от особено значение е изграждането на местен капацитет за иновационни дейности и внедряване на нови технологии, Приоритетът акцентира и върху привличането на инвеститори с повишена ефективност в общината и задържането им. Използването на иновации от бизнеса и създаването на подходящи условия за привличане на инвестиции са ключови фактори за повишаване на икономическия растеж в общината.

Отслабването на позициите на селското стопанство налага предприемането на мерки, насочени към неговата модернизация и превръщането му в един от конкурентните отрасли в общината.

Развитието на туризма допълнително ще спомогне за диверсификацията на общинската икономика, което обуславя необходимостта от реализирането на дейности и проекти в това

направление. Планираните културни дейности обслужват духовните потребности на населението и имат пряко отношение към интелектуалното и образователно ниво на гражданите и особено на младото поколение.

Мярка 1. Подкрепа на предприемачеството и подобряване на съществуващия местен бизнес

- ✓ Предоставяне на общински терени на местния бизнес;
- ✓ Съдействие на бизнеса при административните процедури с намаляване на сроковете и на административните бариери;
- ✓ Повишаване на професионалната квалификация и информираност на предприемачите;
- ✓ Внедряване на иновации и нови технологии в местната икономика;
- ✓ Активен маркетинг и реклама на местните производства;
- ✓ Подкрепа на местните предприемачи за участие в изложения, панаири и бизнес форуми;
- ✓ Обединяване на МСП за повишаване на конкурентоспособността им;
- ✓ Популяризиране и развитие на т.нар. в ОУП на община Левски „индустриална зона“;
- ✓ Повишаване на познанията на бизнеса относно адаптация към климатичните изменения.

Мярка 2. Развитие на традиционния за общината отрасъл – селското стопанство

- ✓ Стимулиране развитието на биологично земеделие при прилагане на нови технологии за повишаване на добивите и качеството на произведената продукция;
- ✓ Подобряване на ресурсното и технологично обезпечаване на земеделското производство, модернизация на земеделските стопанства;
- ✓ Подпомагане на земеделските производители за по-широко използване на познанията и иновациите;
- ✓ Възстановяване на площите с трайни насаждения (лозя, овощни градини, декоративни растения);
- ✓ Залесяване на неземеделски земи;
- ✓ Въвеждане на нови сортове и култури с по-високи добиви и по-ефективна пазарна реализация;
- ✓ Развитие на съвременно животновъдство;

- ✓ Организиране на изложения и пазари за излагане на продукцията на местни земеделски производители вкл. създаване на фермерски пазар, на които местните производители да предлагат традиционни за общината и региона продукти;
- ✓ Насърчаване сдружаването на селскостопанските производители;
- ✓ Използване на възможностите за финансова подкрепа от Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2021-2027;
- ✓ Използване на ресурсите на ПРСР 2021 – 2027 г.;
- ✓ Ефективно управление на рисковете в земеделието и адаптирането му към климатичните промени, вкл. обучение на селскостопанските производители
- ✓ Изграждане на общински покрит пазар в Левски;
- ✓ Изграждане на общинска лаборатория за подпомагане на земеделските стопанства и контрол на показателите към стандартите на ЕС.

Мярка 3. Привличане на нови инвестиции в общинската икономика

- ✓ Оползотворяване на един от най-големите промишлени парцели в Северна България на територията на община Левски за изграждане на индустриални зони и обособяване на бизнес пространства със съпътстваща инфраструктура;
- ✓ Разработване на специализирана информация за условията за бизнес в общината, насочена към потенциалните инвеститори;
- ✓ Провеждане на информационна кампания за заинтересованите инвеститори с необходимата информация за възможностите за кандидатстване през новия програмен период 2021-2027;
- ✓ Провеждане на подходящи рекламни кампании за извоюване и утвърждаване на имидж на общината като добро място за успешен бизнес
- ✓ Организиране и участие на общината в бизнес-срещи и форуми, насочени към потенциални инвеститори.

Мярка 4. Развитие на туризма като възможност за популяризиране на културното наследство и увеличаване на заетостта и доходите на местното население

- ✓ Поддържане и обогатяване на традиционния културен календар на общината;
- ✓ Разработване на „етно център“ или „етно-селище“, където да се представят местни занаяти и обичаи;
- ✓ Изграждане на музей „Георги Парцалев“;

- ✓ Развитие на нови форми на туризъм – културен, природен, еко, селски, ловен, риболовен, приключенски, спортен и др.;
- ✓ Устройване на места за наблюдение на представителите на орнитофауната;
- ✓ Проучване на възможностите за включване на общината в интегрирани туристически маршрути;
- ✓ Повишаване на квалификацията на заетите в туризма и подобряване на обслужването;
- ✓ Създаване на информационен и рекламен пакет за туристическото предлагане и културния календар в общината, промотиране възможностите за туризъм в общината;
- ✓ Съхраняване и социализация на местното културно-историческо наследство;
- ✓ Създаване на регистър на туристическите обекти на територията на общината
- ✓ Разработване на туристически атракции въз основа на културно-историческите и природни дадености на общината;
- ✓ Модернизиране на туристическата база и създаване на нова;
- ✓ Извършаване на сондажни дейности за минерална вода на територията на общината.

ПРИОРИТЕТ 2. Развитие на човешкия потенциал и предоставяне на качествени социални услуги

Приоритетът е насочен към създаването на възможности за професионална реализация на пазара на труда от населението на община Левски, което се предпоставя от подобряването на знанията и уменията на работната сила, от една страна, а от друга чрез инвестиции в предприятията за създаването на по-качествени работни места и интегриране на по-голям брой хора в трудова заетост. Ключов акцент в този приоритет е намаляване на равнището на безработица в общината, както и интегрирането в обществото на уязвимите социални групи, с което се цели предоставяне на равни възможности за развитие, както и предотвратяване на социалната изолация. Важна сфера на интервенции в този приоритет е институционално развитие за борба с бедността.

Приоритетните дейности акцентират и върху повишаване качеството на предлаганото образование, социални и здравни услуги в общината, изграждане на адекватна инфраструктура за образование и здравеопазване, спортна и културна инфраструктура с цел осигуряване на по-добър здравен и културен статус на населението. Развитието на инфраструктурата на културата се разглежда като предпоставка за развитие на туризма в общината.

Деинституционализацията на грижата за деца и възрастни хора ще бъде обект на целенасочени усилия, както и предоставяне на услуги в домашна среда, в специализирана среда, услуги, които се предоставят мобилно, включително изграждане на необходимата инфраструктура и доставка на оборудване.

Северозападен район, и в частност община Левски, се отличава с една от най-ниските продължителност на живота в ЕС, което поставя като предизвикателство подобряването на достъпа и ефективността на здравната инфраструктура в района и общината. Целта е системата на здравеопазването в общината да осигурява достъп до здравни услуги за всички социални групи и територии/населени места.

Община Левски се характеризира със застаряващо и намаляващо население, от което следва че перспективата за развитие на социалната инфраструктура в общината е свързана по-скоро с модернизиране и устойчиво управление на съществуващите й елементи, отколкото с изграждането на нова такава.

Мярка 1. Подобряване на достъпа до образование и повишаване на образователното равнище

- ✓ Подобряване качеството и достъпа до образование, вкл. и за лица от групи в изолация и риск (вкл. предучилищни образователни дейности);
- ✓ Намаляване броя на преждевременно напусналите системата на образование и реинтеграция;
- ✓ Ранно професионално ориентиране на децата в училищата;
- ✓ Осигуряване на образование и обучение в различни форми на обучение;
- ✓ Обхващане и задържане на ромските деца и ученици в образователната система, осигуряване на качествено образование в мултикултурна образователна среда;
- ✓ Задържане на високообразованото население в общината;
- ✓ Внедряване на нови образователни практики, отговарящи на съвременните изисквания, вкл. обучение относно последиците от климатичните изменения.

Мярка 2. Подобряване на достъпа до трудова заетост и социално включване на пазара на труда на населението

- ✓ Насърчаване на трудовата заетост чрез повишаване на квалификацията на заетите и безработните лица;

- ✓ Осигуряване на заетост на уязвими групи на пазара на труда, вкл. роми с цел предоставяне на равни възможности за трудова реализация на търсещите работа лица;
- ✓ Предотвратяване на отпадането от пазара на труда, вкл. на хора с увреждания и на по-възрастните;
- ✓ Стимулиране на трудовата мобилност;
- ✓ Създаване на връзка между образование, образователни и обучителни организации и бизнес;
- ✓ Обучение през целия живот, повишаване на уменията на възрастни в неравностойно положение;
- ✓ Прилагане на различни програми за подобряване на трудовата заетост сред младежите и/или стартиране на собствен бизнес сред младежите с цел предотвратяване на напускането на общината от младите хора .

Мярка 3. Подобряване на образователната, здравната инфраструктура и социалните услуги

- ✓ Ремонт и осъвременяване на здравни служби в населени места в общината;
- ✓ Модернизиране на материално-техническата база на болницата, вкл. прилагане на мерки за енергийна ефективност и закупуване и внедряване на нова, съвременна апаратура;
- ✓ Осигуряване на равенство в достъпа до качествени здравни услуги и превантивни програми, повишаване на здравната култура;
- ✓ Модернизиране и енергийна ефективност на детски ясли и градини;
- ✓ Осъществяване на ремонт и реконструкция на сгради от училищната инфраструктура, вкл. достъпна среда и внедряване на мерки за енергийна ефективност;
- ✓ Адаптиране на сгради, компютърни мрежи и друго оборудване за подобряване на образователната инфраструктура, включително изграждане на училищна STEM среда;
- ✓ Поддържане на хосписите на територията на общината и развитие на медико-социални услуги;
- ✓ Подобряване на съществуващите социални услуги;
- ✓ Подобряване на средата в съществуващи социални услуги/реформиране на съществуващи социални обекти;

- ✓ Разработка и въвеждане в изпълнение на нови социални услуги - Разработка и въвеждане в изпълнение на нови социални услуги - Дневна грижа за деца с трайни увреждания и Дневна грижа за пълнолетни лица с трайни увреждания. Общодостъпни социални услуги: информиране, консултиране и обучение за реализиране на социални права и за развиване на умения; застъпничество и посредничество; терапия и рехабилитация; мобилна превантивна общностна работа; подкрепа за придобиване на трудови умения. Осигуряване на подслон: за бездомни лица, за лица в кризисна ситуация, за деца и пълнолетни лица, пострадали от домашно насилие и жертви на трафик. Резидентна грижа за: деца без увреждания; деца с трайни увреждания; пълнолетни лица с физически увреждания; пълнолетни лица с психични разстройства; пълнолетни лица с интелектуални затруднения; пълнолетни лица с деменция; пълнолетни лица със сетивни увреждания; лица в надтрудоспособна възраст без увреждания. Интегрирани здравно-социални услуги за резидентните грижи.
- ✓ Интеграция на групите в неравностойно положение;
- ✓ Разширяване на териториалния обхват на предоставяните социални услуги в населените места в общината.

Мярка 4. Обновяване и рехабилитация на обекти с културно-историческо значение и обществени сгради, вкл. внедряване на мерки за енергийна ефективност

- ✓ Модернизация на читалищата в населените места и библиотеките към тях;
- ✓ Разработка на инвестиционна програма за превръщане на читалищата в населените места в туристически обекти, като част от тяхната дейност;
- ✓ Реализиране на проекти за ремонт на религиозни храмове на територията на общината;
- ✓ Топлинно саниране на големите обществени сгради;
- ✓ Извършване на реконструкция и ремонт на Обществена сграда за административно обслужване и дейности на пенсионерски клуб в гр. Левски;
- ✓ Оборудване на зали за ползване на интернет;
- ✓ Реконструкция, модернизация и въвеждане на мерки за енергийна ефективност на обреден дом в гр. Левски;
- ✓ Изграждане на открит амфитеатър към читалище „Георги Парцалев“;
- ✓ Създаване на условия за равен достъп на ромската общност до обществения културен живот, съхранение и развитие на ромската традиционна култура и творчество.

Мярка 5. Подобряване на условията за спорт, развитие на младежки дейности и съпътстващата им инфраструктура

- ✓ Преустройство и разширение на спортна зала в гр. Левски;
- ✓ Възстановяване и/или ремонт на физкултурни салони и друга спортна инфраструктура в училища в общината;
- ✓ Ремонт и модернизация на спортни площадки в общината;
- ✓ Модернизация и поддържане на съществуващи спортни обекти на територията на общината;
- ✓ Насърчаване на масовия спорт сред младежите, провеждане на масови спортни събития;
- ✓ Повишаване на физическата култура на населението, създаване на условия за спорт в свободното време и спорт за всички;
- ✓ Разработване на технически и/или работен проект и модернизиране на стадиона в гр. Левски;
- ✓ Модернизиране на стадионите в населените места на територията на общината;
- ✓ Модернизиране на спортната зала в гр. Левски.

ПРИОРИТЕТ 3. Подобряване на свързаността и качеството на средата на живот

Приоритетът акцентира на подобряване на състоянието на пътната и уличната инфраструктура, на поддръжка на водопроводната и канализационната мрежа в община Левски, като се очаква това да подобри свързаността между населените места и териториите и да доведе до по-рационално използване на водните ресурси. Качествената и функционална техническа инфраструктура е основен фактор, разпространяващ процесите на развитие между градовете и селата и спомага за развитието на местната икономика и повишава инвестиционната привлекателност на общината, като същевременно създава удобство и подобрява качеството на живот на населението. Обновяването и доизграждането на местната инфраструктура е и източник за създаване на нови работни места и осигурява условия за равен достъп до образователни, здравни, социални и културни услуги.

Очаква се приоритетът да допринесе за диверсификация на енергийните доставки - битова газификация на обществените сгради и на домакинствата, инсталиране на генератори за соларна и вятърна енергия, мерки за енергийна ефективност.

Неизменно, развитието на техническата инфраструктура, се осъществява в синхрон с устойчивото развитие на околната среда в общината. В приоритетните дейности се предвижда опазване и съхраняване на околната среда чрез подобряване на качествените й характеристики, по-ефективно използване на ресурсите, което да доведе до предотвратяването на замърсяването и загубата на биоразнообразие. Планирани са и мерки за доизграждането на инфраструктура за третиране на отпадъци и дейности, насочени към подобряване чистотата на въздуха.

Подобряването на състоянието на зелената градска система ще подпомогне мерките, насочени към запазване и подобряване на околната среда и обхваща реконструкция и изграждане на паркове и градини, изграждане на повече зелени зони и възможности за почивка и рекреация, което ще осигури необходимите условия за отдих и почивка на населението и ще повиши стандарта на живот в община Левски.

Устойчивото развитие на околната среда и осигуряването на сигурна среда за живота и здравето на местното население изискват предприемане на мерки за превенция на природните и климатични рискове, които са неизменна част от приоритета.

Мярка 1. Реконструкция и рехабилитация на общинска пътна мрежа

- ✓ Рехабилитация на общински пътища и строителство на нови;
- ✓ Подобряване качествените характеристики на пътища, водещи до важни индустриални и обслужващи центрове, до селскостопански структури;
- ✓ Ремонт/подмяна на спирки на обществения транспорт в населените места;
- ✓ Оптимално изпълнение на политиката по БДП на общинско ниво.

Мярка 2. Реконструкция на селищната улична инфраструктура

- ✓ Рехабилитация и реконструкция на улици в гр. Левски и населените места от общината;
- ✓ Изграждане на обществен паркинг в гр. Левски;
- ✓ Изграждане и ремонт на тротоари в населени места;
- ✓ Реконструкция и изграждане на енергоспестяващо улично осветление на гр. Левски и селата от общината.

Мярка 3. Рехабилитация и поддръжка на водопроводната и канализационна мрежа

- ✓ Реконструкция и подмяна на участъци от водопроводната мрежа;

- ✓ Реконструкция и доизграждане на канализационна мрежа;
- ✓ Изграждане на допълнителни водоизточници в селата в общината;
- ✓ Изграждане на канализация и дренажна система в селата в общината;
- ✓ Изграждане на ПСОВ за над 10 000 еквивалент жители;
- ✓ Извършване на хидрогеоложки проучвания за нови източници.

Мярка 4. Инвестиции в развитието на паркова среда и зелени пространства

- ✓ Реконструкция, паркоустрояване и благоустрояване на градски парк в гр. Левски
- ✓ Ремонт и обновяване на централни части и площади;
- ✓ Подобряване и поддръжка на елементите на зелената система, вкл. паркове, градини и улично озеленяване (почистване, озеленяване и засаждане на цветя, паркова мебел вкл. в междублокови пространства);
- ✓ Възстановяване на зони за отдих в населените места от общината;
- ✓ Организиране на мероприятия по залесяване на терени.

Мярка 5. Управление на отпадъците

- ✓ Предотвратяване образуването на отпадъци чрез въвеждане на 100% домашно компостиране на територията на общината (закупуване на компостери, вкл. и за междублокови пространства). Въвеждане на добри практики за намаляване генерирането на отпадъци в търговски, административни и промишлени обекти;
- ✓ Подготовка за повторна употреба. Изграждане на центрове за поправка и повторна употреба на електрически уреди и стари мебели, както и др. отпадъци, годни за продължаване на жизнения им цикъл;
- ✓ Рециклиране. Разширяване на обхватите за разделно събиране на отпадъчни потоци и предаване на фирми, които ще ги преработват. Изграждане на площадка за събиране и третиране на битови и строителни отпадъци, вкл. за подготовка на ЕГО и биоразградими отпадъци за последващо използване и/или оползотворяване;
- ✓ Друго оползотворяване – осигуряване на условия за оползотворяване на дървесни отпадъци, образувани от дейността на общината;
- ✓ Обезвреждане на минимални количества отпадъци – намаляване на дела на депонираните отпадъци;
- ✓ Подобряване на системата за сметосъбиране и сметоизвозване чрез закупуване на специализирана техника и специализирани съдове за отпадъци (пластмасови съдове за смесени битови отпадъци);

- ✓ Рекултивация на депо за твърди битови отпадъци – Левски (биологична рекултивация);
- ✓ Събиране и временно съхраняване на опасни битови отпадъци – оптимизиране и разширяване на обхвата на създадената система.

Мярка 6. Опазване и възстановяване на околната среда

- ✓ Намаляване замърсяването на въздуха с фини прахови частици в отоплителния сезон;
- ✓ Формиране на екологично съзнание и култура сред местното население;
- ✓ Реализиране на екологични проекти в училищата;
- ✓ Осигуряване на инсталация в РУСО за третиране на биоразградими отпадъци във връзка със задълженията за разделно събиране на хранителни отпадъци.

Мярка 7. Опазване на биологичното разнообразие

- ✓ Запазване и поддържане на биоразнообразието в защитени зони Обнова и Обнова-Карамандол;
- ✓ Съхраняване и възстановяване на естествените местообитания на птици.

Мярка 8. Управление на риска от природни бедствия

- ✓ Превенция от горски пожари, чрез изграждане на интегрирана система за наблюдение на общинските горски територии (с. Градище и с. Варана) в община Левски;
- ✓ Укрепване на речни корита с изграждане на подпорни стени и диги;
- ✓ Почистване на дерета и речни корита;
- ✓ Извършване на ремонтни дейности по отводнителни канали (Изгрев, Градище, Трънчовица);
- ✓ Поддържане на създаденото доброволческо формирование за превантивни мерки за евентуални бедствия при наводнение.

Мярка 9. Изграждане и експлоатация на алтернативните източници на енергия

- ✓ Стимулиране на дейности, свързани с използването на ВЕИ на територията на общината;

- ✓ Внедряване на мерки за енергийна ефективност в жилищни сгради /многофамилни и еднофамилни/ и публични сгради за обществено обслужване /административна, културна и спортна инфраструктура/;
- ✓ Изграждане на газопреносни и разпределителни мрежи за битова газификация и газификация на обекти общинска собственост.

ПРИОРИТЕТ 4. Добро управление, подобряване на административния капацитет и развитие на партньорствата

Приоритетът има за цел да повиши качеството на работа на общинската администрация за предоставянето на административни услуги за гражданите и бизнеса, както и да подобри нейния капацитет като съществен компонент на доброто управление. Включва предприемане на мерки за подобряване на управлението, което следва да се осъществява на база на принципите на отчетността, гражданското ангажиране, ефективността и прозрачността. За да се спазят принципите е необходимо да се планира интегрирано, да се обменя опит и информация, да се зачитат интересите на гражданите и на всички заинтересовани страни. Прякото участие на гражданското общество е гарант за правилно приоритизиране на целите, както и за тяхното изпълнение. Прозрачното и ефективно управление на процесите в общината е ключово за изграждането на обществено доверие, насърчаването на сътрудничеството, стимулирането на иновациите и подобряването на управлението на публичните средства. За да се постигнат оптимални резултати е необходимо администрацията постоянно да се усъвършенства, модернизира и да търси партньорства. Интервенциите в приоритета са насочени към развитие на администрация, която е достатъчно гъвкава да реагира на обществените предизвикателства, която е отворена за диалог с обществеността и може да предоставя по-добри ефективни услуги, администрация на знанието, ориентирана към постигане на резултати. Модернизиране на управлението за предоставяне на висококачествени публични услуги за гражданите и бизнеса и подобряване на достъпа до тях са необходими условия за създаването на благоприятна бизнес и социална среда за по-висока конкурентоспособност, социално сближаване и икономически растеж.

Основен фактор за постигане на целите за развитие на община Левски е капацитетът на общинската администрация. Качествените и ефективни публични услуги за гражданите и бизнеса, както и ефективната администрация изискват инвестиции в повишаване квалификацията на работещите в общинските администрации с цел подобряване управлението на процесите и дейностите. Приоритетът предвижда засилване на ролята на управлението на човешките ресурси в администрацията, вкл. обучения, мотивация и др., с

цел изграждането и задържането на качествени кадри в общинска администрация. Важно е да се поддържа високо ниво на мотивираност на служителите, както и да се насърчава тяхната креативност, иновативност и стремеж към развитие. За подобряване на изградения проектен капацитет в общината е от особено значение познаването на възможностите за финансиране от фондовете на ЕС, както и способността на служителите на общинска администрация да разработват и управляват европейски проекти.

Подобряването на координацията и взаимодействието между различните населени места, развитието на междуобщинските партньорства и партньорството с бизнеса и гражданския сектор ще предостави нови възможности за развитие на община Левски, посредством изграждане на устойчиви инициативи. Стремежите ще бъдат насочени към осигуряване на условия за развитие на местното предприемачество, обществените инфраструктури и услугите.

Мярка 1. Развитие на административния капацитет и подобряване на административното обслужване

- ✓ Повишаване на професионалната квалификация, чуждоезиковите познания и знанията в областта на информационните технологии на служителите в общинската администрация;
- ✓ Участие на общинските служители в специализирани обучения, семинари, форуми и обмен на добри практики, вкл. за разработване на стратегически и планови документи и за управление на проекти;
- ✓ Подобряване на качеството и разширяване на обхвата на предоставяните административни услуги за гражданите и бизнеса, административно обслужване по електронен път;
- ✓ Поддържане на съвременно техническо оборудване на общинската администрация, използване и поддържане на специализиран софтуер;
- ✓ Разработване и поддържане на интегрираната ГИС платформа;
- ✓ Поддържане на високоскоростна интернет връзка с кметствата в общината;
- ✓ Подобряване на публичните политики - разработване, актуализиране и изпълнение на стратегии и програми за развитие на туризма, селското стопанство, образованието, социалните услуги, интеграция на ромите, задържане на младежите в общината, опазване на околната среда и биоразнообразието, повишаването на енергийната ефективност, адаптация към климатичните изменения и др.

Мярка 2. Изграждане и поддържане на местни партньорства за развитие

- ✓ Развитие на междуобщинското сътрудничество за решаване на общи проблеми и за реализация на съвместни инициативи и интегрирани териториални проекти;
- ✓ Разширяване на партньорствата с бизнеса и гражданския сектор;
- ✓ Участие в международни изложения и форуми за набиране на партньори за реализация на междурегионално сътрудничество;
- ✓ Подкрепа за развитието на МИГ;
- ✓ Развитие на междуобщински партньорства, публично-частни партньорства и възможностите за изграждане на съвременни модели на трансгранично сътрудничество.

3.5.Програма за развитие на туризма на община Левски

Общи положения

Програмата за развитие на туризма в община Левски е изготвена в изпълнение на нормативните изисквания на Закона за туризма (чл.12, т.1) и е в съответствие с политиката на местните органи за самоуправление относно туризма на местно ниво, определена в ЗТ.

Програмата е съобразена с ключовите документи от по-високо ниво, които задават насоки и мерки за развитие на туризма на национално и регионално ниво - Националната стратегия за устойчиво развитие на туризма в България 2014-2030, Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападен район 2021-2027, както и със стратегията за местно развитие в периода 2014-2020, заложена в Общинския план за развитие на община Левски 2014-2020.

Програмата за развитие на туризма в община Левски е основа за координирани съвместни действия на всички заинтересовани от туризма страни в общината, за усвояване на туристическия потенциал, съобразена е с настоящите тенденции в развитието на туризма и условията на икономическо развитие на страната и региона на област Плевен.

В основата на успешното изпълнение на Програмата е активното участие на всички заинтересовани от развитието на туризма институции в общината – общинска администрация, Общински съвет, бизнес, НПО, държавни структури, музеи, специализирани училища, хотелиери, ресторантьори, образователни и културни институции и всички други физически и юридически лица, имащи интереси (както обществени, така и частни), познания, опит, технически компетенции, контакти, финансови и човешки ресурси, в сферата на туризма. Към заинтересованите страни се причисляват и

целевите групи (местното население и потенциалните туристи), тъй като идеите, мненията и действията им са важен принос за качеството на туристическите дейности и продукти.

Основна цел

Основната цел на програмата се дефинира по следния начин: създаване на възможности за развитие на туризма в община Левски като съпътстваща алтернатива за увеличаване заетостта в общината и генериране на приходи и растеж на общинската икономика.

Водещ мотив при разработване и изпълнение на програмата е обстоятелството, че създаването на възможност за отдих и туризъм на първо място, преди привличане на туристи, ще доведе до подобряване на средата на живот на местното население.

Предпоставки

През последните години в национален мащаб се наблюдава налагане на културния туризъм. Следва да се отбележи обаче, че все още нито България, нито община Левски се асоциират като дестинации за културен туризъм. За да успее да се наложи такъв имидж е необходим по-дълъг период от време. Общината като цяло не се асоциира с определен продукт сред българите и чужденците. До определена степен регионът би предизвикал любопитство сред потенциалните туристи, което да доведе до желание за посещение.

В началото следва да се акцентира върху туристи с интерес към културен туризъм за любители на спокойствието, както и такива, търсещи уединение – млади семейства, възрастни двойки. Постепенно кръгът от интереси следва да се развива, като на по-късен етап да бъдат създадени и условия за хора с интерес към еко и селски туризъм.

Целта на Програмата за развитие на туризма е да определи рамката за развитие на туризма в община Левски чрез работа в две направления: от една страна - подобряване и разнообразяване на туристическия продукт в общината, а от друга - маркетинг и реклама на българския и международен пазар на вече готовия туристически продукт. За създаването на туристическия продукт следва да бъдат предприети редица действия, които са свързани със социализирането му, осигуряване на достъпността на туристите, както и създаване на условия за задържането им за поне една нощувка.

Съгласно географското местоположение на общината, нейните природни и исторически дадености и потенциала и, за създаване на атрактивна за туристите дестинация следва да се работи в следните основни области:

- ✓ Военни паметници и музеи;
- ✓ Културно-историческо наследство;
- ✓ Събитиен туризъм;

- ✓ Развитие на селски, риболовен, еко, спортен и др. видове туризъм.

Приоритети

Приоритет 1. Създаване на предпоставки за иницииране на предприемачеството и партньорството

Мярка 1.1. Приемане на пакет от мерки за облекчаване на предприемачите (потенциалните инвеститори), регистрирали места за настаняване на територията на общината.

Мярка 1.2. Активизиране на публично - частно партньорство за реализация на инициативи в сферата на туризма.

Мярка 1.3. Активизиране на партньорствата със съседни общини за реализиране на интегрирани проекти в областта на туризма.

Мярка 1.4. Поддържане и изграждане на инфраструктурата, обслужваща туристическите обекти в общината (местни пътища, ВиК системи и др.).

Приоритет 2. Създаване на туристически продукт

Мярка 2.1. Оползотворяване на културно-историческото наследство в общината (обекти от Античността, от периода на турското робство, религиозна архитектура, съвременна селищна архитектура, музеи и галерии и войнишки паметници).

Мярка 2.2. Поддържане и обогатяване на културния календар на общината.

Мярка 2.3. Използване на читалищата от региона, които да бъдат генератор на идеи и изпълнение на дейности по предоставяне на традиции, обичаи и фолклор от региона.

Мярка 2.4. Създаване на условия за краткотраен отдих в синхрон с природните условия (риболов, наблюдение на птици, екотуризъм).

Мярка 2.5. Развитие на селски туризъм .

Приоритет 3. Маркетинг и реклама на възможностите за туризъм в общината

Мярка 3.1. Участие на туристически изложения и форуми в страната и чужбина.

Мярка 3.2. Изработване на печатни рекламни материали за културното наследство и природните дадености на общината (брошури, флаери, каталози).

Мярка 3.3. Онлайн реклама на регион Левски.

Мярка 3.4. Провеждане на анализи и прогнози за развитието на туризма в общината.

Координация и мониторинг

Успешното реализиране на програмата включва в себе си дейности, които предполагат сътрудничество с различни институции, на местно, регионално и национално ниво, както и сътрудничество с представители на туристическия бранш. В тази връзка координацията и мониторинга на изпълнение на програмата следва да се извърши от специално формиран екип, с участие на общински служители и представители на бизнеса и тези, които са директно ангажирани с местата за културно-исторически и еко и селски туризъм (публични, неправителствени, частни организации). Ръководна роля в координационния процес следва да имат представителите на местната власт в община Левски.

Като основни индикатори за проследяване изпълнението на програмата се използват следните:

- ✓ Брой туристи/гости/посетители, посетили общината (и цел на посещението);
- ✓ Брой новосъздадени или подобрени туристически обекти/обединени туристически продукти;
- ✓ Брой нови проекти, благоприятстващи развитието на туризма;
- ✓ Брой изпълнени рекламно-информационни кампании;
- ✓ Брой участия в туристически мрежи, организации и партньорства;
- ✓ Брой участия в туристически семинари и изложения;
- ✓ Брой регистрирани туристи в местата за настаняване;
- ✓ Брой заети в сектор туризъм.

Резултати

Изпълнението на Програмата за развитие на туризма ще даде възможност за създаване и развитие на конкурентоспособен туристически продукт, способен в максимална степен да удовлетвори нуждите на туристите и населението на общината и да стимулира изграждането на ползотворни партньорства с организации от туристическия бранш. Очакван резултат от изпълнението на Програмата за развитие на туризма е позиционирането на община Левски като развиваща се дестинация със собствен облик и богато културно-историческо наследство.

Програмата за развитие на туризма в община Левски е отворен и гъвкав документ, подлежащ на промяна, допълване и усъвършенстване, в отговор на възникнали нови потребности и в съответствие с променящите се условия, нормативна база и икономическа среда.

4. Описание на комуникационната стратегия, на партньорите и заинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО на община Левски при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност

Комуникационната стратегия цели стимулиране съпричастността и участието на населението на община Левски, структурите на гражданското общество и бизнеса, развиващи дейност на нейната територия, както и на партньорите и заинтересованите страни за участие в подготовката и изпълнението на ПИРО.

Времевият обхват е регламентиран от периода на действие на плана за интегрирано развитие, времето за неговата подготовка и последващо отчитане на изпълнението му.

Целите на комуникационната стратегия са:

- Популяризиране на ролята на ПИРО за развитието на общината;
- Осигуряване на прозрачност в процесите на разработване и изпълнение на плана;
- Повишаване участието и ангажираността на различни групи заинтересовани лица към процесите на планиране на общинското развитие.

Комуникационната стратегия се основава на следните основни принципи:

- Отчетност и публичност в дейността на общината - създаване на условия за провеждане на дебати, предоставяне на балансирана и обективна информация, както и осигуряване на възможност гражданите да изразяват своите очаквания и предложения;
- Защита на обществения интерес - изграждане на съпричастност в населението и структурите на гражданското общество към проблемите на общината и мотивирането им за участие в нейното управление;
- Прозрачност - постигане и утвърждаване на определен информационен стандарт, който удовлетворява обществената потребност от публичност в дейността на Общината;
- Ефективност и отчетност на разходите - постигане на максимални резултати с наличните ресурси.

За да бъдат постигнати целите на комуникационната стратегия и да се осигури прилагането на принципа за партньорство и сътрудничество, при разработването на ПИРО се изпълняват следните задачи:

- Идентифициране на заинтересованите страни и участниците, към които стратегията ще се прилага;
- Формулиране на подходящи инструменти за комуникация с всяка група заинтересовани страни както на етапа на разработване на ПИРО, така и при неговото изпълнение и последващо отчитане;

- Определяне на инструменти за осигуряване на прозрачност и информация;
- Относно структурата, съдържанието и изпълнението на ПИРО, очакваните резултати и ползите за местната общност като цяло;
- Подбор на инструменти за събиране на идеи от заинтересованите лица за развитие на общината, в т.ч. и потенциални проектни предложения;
- Намиране на способи за привличане вниманието на заинтересованите страни и гражданското общество за формиране на позитивно обществено мнение и активна гражданска позиция по отношение участието и подкрепата на ръководството на общината за подготовката и реализация на плана.

За изпълнение на комуникационната стратегия кметът на Общината създава необходимата организация и отговорници за прилагането й. За осигуряване на одитна следа от изпълнението на комуникационната стратегия, цялата информация и документация от проведени медийни прояви, публични мероприятия, публикации и пр., се съхраняват в общината.

Заинтересованите страни са лица или групи, които могат да се възползват от прилагането, изпълнението и резултатите на ПИРО. Широкият набор от мерки, които се обхващат в ПИРО и проектите, които следва да бъдат реализирани, оказват влияние върху различни групи с различни интереси. В зависимост от конкретната ситуация (проект), заинтересованите страни могат да включват: представители на бизнеса (работодатели) инвеститори; професионални асоциации и браншови организации; неправителствени организации; местни общности; граждански сдружения и др. За целите на разработване и прилагане ПИРО е изготвен списък от заинтересовани страни, който съответства на следните разбирания:

- Съгласно ППЗРР (Правилник за прилагане на закона за регионалното развитие) „ПИРО се съгласува със заинтересованите органи и организации, с икономическите и социалните партньори, както и с физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината “;
- Потенциалните бенефициенти по програмите, финансиране от ЕС и други донорски организации следва да оказват пряко влияние върху разработването на стратегическата част на плана, т.е. бъдещото развитие на общината;
- Потенциалните ползватели на благата, които се очаква да бъдат създадени в резултат на изпълнението на ПИРО, могат да оказват индиректно влияние.

Съгласно горните разбирания, пряко или непряко влияние върху подготовката и реализацията на ПИРО могат да окажат следните лица и групи:

- Представители на бизнеса, в това число: еднолични търговци, земеделски производители, кооперации; юридически лица, регистрирани по Търговския

закон (микро предприятия, МСП, ключови инвеститори на територията на общината), представители на обединения и сдружения на бизнеса;

- Представители на структурите на гражданското общество, в това число: НПО, читалища, спортни клубове, туристически дружества, настоятелства и др. физически лица;
- Представители на публичната и местната власт, в това число областната администрация, общински съветници, кметски наместници.
- Представители на образователни институции, социални заведения и др.
- Представителите на експлоатационни компании.

На базата на така определение групи се създава база данни (регистър), в която се описват конкретните лица и представляващи. Следва да се подчертае, че в нея са поместени само тези групи от заинтересовани лица, които могат да окажат пряко влияние върху процеса на разработване и изпълнение на ПИРО. Тя обхваща следните основни групи:

- Работна група за изготвянето на ПИРО;
- НПО;
- Бизнес;
- Общински съветници;
- Медии;
- Експерти - общинска администрация;
- Кметове на населени места;
- Училища и детски градини;
- Читалища, музеи и други културни институции;
- Граждани;
- Представители на съседни общини - потенциални партньори за интегрирани проекти.

Настоящата стратегия се прилага на няколко нива:

- Общи комуникационни дейности по етапите на подготовка, разработване, прилагане и изпълнение на ПИРО. Обхващат дейности, които се осъществяват на определени ключови етапи при изготвянето и изпълнението на ПИРО. При тях се използват единни комуникационни канали и средства, чиято цел е да ангажират максимално много заинтересовани лица.
- Конкретни комуникационни дейности, насочени към определените целевите групи. Обхващат дейности, които са насочени към определена целева група и използват най-подходящите за нея комуникационни средства и/или канали.

Дейности в процеса на разработване и приемане на ПИРО:

Подбора и начина на реализиране на дейностите в процеса на разработване и приемане на ПИРО са основополагащи за определяне на бъдещето развитие на Общината в периода 2021-2027 г., включително определянето на екологични, социални, икономически политики на местно ниво. В този смисъл комуникацията между Общината и всички заинтересовани страни трябва да бъде синхронизирана, за да се стимулира подхода „отдолу- нагоре“ при идентифициране на нуждите, потенциала за развитие, възможните решения и за генериране на идеи. В рамките на този етап се реализират редица дейности, вкл. експертни срещи и становища, работни групи, фокус групи, публичните обсъждания, които се случват в рамките на разработване на ПИРО.

Комуникационните дейности са тези дейности, които ще се осъществят по дефинираните комуникационни канали. За целите на настоящата стратегия те са групирани според канала, по който ще бъдат осъществявани.

Комуникационен канал	**Комуникационна дейност**
Електронни медии	Медийни участия, публикации, репортажи, интервюта, аудио и видео клипове, банери, публикуване на анкети и форми за обратна връзка.
Печатни медии	Платени публикации, репортажи, интервюта, банери, обявления.
Социални медии (мрежи)	Активно споделяне на информация за ПИРО и съпътстващите го дейности. Публикуване на видео съдържание от публични обсъждания, на гражданите.
Общински информационен център	Популяризиране на процеса на изготвяне на ПИРО чрез публикуване на съобщения и анкети на страницата си.
Директна комуникация	Организиране на събития: информационни дни, кръгли маси, публични обсъждания, изложения, информационни кампании, семинари за журналисти и др.

Изборът на комуникационни средства и дейности при прилагането на настоящата стратегия следва да са съобразени със спецификата на посланията, характеристиката на целевата

група - реципиент на посланието, възможност за използване на интегриран комуникационен микс.

Примерни дейности спрямо целевите групи

Целева група	Дейност
Работна група	Директна комуникация с избрания изпълнител за разработване на ПИРО.
НПО	Публикуване на официална информация на уебсайта на Общината; споделяне на публикации в социалните мрежи; организиране на събития (публични обсъждания, фокус-групи); директна комуникация чрез изпращане на имейл-съобщения; предоставяне на анкети за проучване на мнението.
Целева	**Дейност**
Бизнес	Публикуване на официална информация на уебсайта на Общината; споделяне на публикации в социалните мрежи; организиране на събития (публични обсъждания, фокус-групи); директна комуникация чрез изпращане на имейл-съобщения; предоставяне на анкети за проучване на мнението.
Общински съветници	Директна комуникация (изпращане на покани за публични обсъждания, фокус-групи), предоставяне на анкети за проучване на мнението.
Медии	Участие в предавания, репортажи, даване на интервюта, списване на текстове за платени публикации, покани за участие (отразяване) на публични събития, директна комуникация чрез изпращане на имейли.
Експерти - общинска администрация	Директна комуникация между работната група и експертите в Общинска администрация.
Кметове на населени места	Директна комуникация чрез изпращане на имейл-съобщения; предоставяне на анкети за проучване на мнението им.

Училища и детски градини	Публикуване на официална информация на уебсайта на Общината; споделяне на публикации в социалните мрежи; организиране на събития (публични обсъждания, фокус - групи); директна комуникация чрез изпращане на имейл-съобщения; предоставяне на анкети за проучване на мнението.
Читалища, музеи и други културни институции	Публикуване на официална информация на уебсайта на Общината; споделяне на публикации в социалните мрежи; организиране на събития (публични обсъждания, кръгли маси); директна комуникация чрез изпращане на имейл-съобщения; предоставяне на анкети за проучване на мнението;
Граждани	Публикуване на официална информация на уебсайта на Общината; споделяне на публикации в социалните мрежи; организиране на събития (публични обсъждания, фокус-групи); предоставяне на анкети за проучване на мнението, изготвяне на информационни и рекламни материали (бюлетини, брошури, банери и др.);
Съседни общини - потенциални партньори за интегрирани проекти	Публикуване на официална информация на уебсайта на Общината; споделяне на публикации в социалните мрежи; организиране на събития (публични обсъждания, фокус-групи); предоставяне на анкети за проучване на мнението; информационни кампании; директно изпращане на имейли (за тези, които са предоставили контакт).

Чрез прилагането на метода „обществен форум“ се постига обединяване на различни групи граждани, организации и институции в обсъждането на важни местни проблеми и постигане на консенсус за тяхното решаване. Форумът се инициира като открит, безпристрастен и прозрачен процес. За участие се поканват представители на всички заинтересовани страни в общината. Периодично заинтересованите страни, посредством каналите за комуникация, се информират за напредъка по изготвянето на ПИРО и се насърчават за предоставяне на мнения и становища по него. За осигуряване на публичност и прозрачност на взетите решения всички предложения, отправени в хода на разработването на ПИРО, се систематизират в табличен вид и ако са отхвърлени се пишат мотивите за това. При приемането на ПИРО от изключителна важност е той да бъде одобрен от всички заинтересовани лица. Акцентът е поставен върху общинските съветници, които следва да са напълно убедени, че приемат качествен документ, определящ бъдещето устойчиво

развитие на общината. Поради тази причина на този етап изготвеният проект на ПИРО се изпраща директно на всички общински съветници за запознаване и финални бележки.

След приемането му от Общински съвет, ПИРО се изпраща до Областния съвет за развитие.

Дейности при изпълнение на ПИРО:

В периода на изпълнение на ПИРО се предвижда всяка година да се изготвя годишен доклад за изпълнението му. С оглед популяризиране на процеса и резултатите, годишният доклад се публикува на страницата на Общината за запознаване на всички заинтересовани лица.

За осигуряването на по-широка публичност е допустимо изготвянето на резюме и подбор на ключови проекти - изпълнени и/или в процес на изпълнение, за които да се публикува информация в печатни и електронни медии.

Чрез изпълнението на програмата за реализация, периодично се правят публикации, в социалните мрежи, електронни и/или печатни издания за напредък на ПИРО.

В рамките на изготвянето на ПИРО на община Левски е направено анкетно проучване, проведени са фокус групи и публично обсъждане. Всички дейности са реализирани с цел гарантиране на публичност и прозрачност, както и осигуряване на участие на всички заинтересовани страни.

5. Определяне на зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за сътрудничество с други общини-приоритетни зони за въздействие

По дефиниция „Зона за прилагане на интегриран подход (Зона за въздействие) е пространствено обособена територия с определена характеристика и състояние на физическата среда, социална и/или етническа структура на населението и характер и структура на основните фондове“. Зоните са очертани на базата на специфични характеристики на определена територия, вкл. общи проблеми и потенциали за развитие. Те са части от територията на общината с конкретно функционално предназначение или собствен потенциал за развитие. Целта на определянето на приоритетни зони за въздействие е постигане на максимален ефект с ограничени ресурси.

Съгласно класификацията, използвана в АНКПР гр. Левски е класифициран като център от 4-то йерархично ниво, което според Методическите указания на МРРБ не налага задължително дефиниране на зони за въздействие и такива не са определени в ПИРО.

На база на анализа на силните и слабите страни на общинската територия, на потенциалите за развитие на община Левски, и отчитайки предвижданията на ОУП на общината, е изготвена пространствена концепция на община Левски.

При запазване на досегашните социално-икономически тенденции в община Левски се очаква задържане на водещата роля на общинския център град Левски и продължителна миграция на населението към града или други по-развити областни центрове. При този сценарий има реална опасност от пълно обезлюдяване на населени места, две от които са силно застрашени – Божурлук и Варана. Този моноцентричен модел на развитие обаче не отговаря на съвременните изисквания и потребности на жителите на община Левски, стратегическите виждания за развитие на общината, европейските регламенти и документите за развитие на населените места и регионите от по-високо ниво от ПИРО. Възприетото прилагане на интегриран подход за решаване на икономическите, екологичните, социалните и културните проблеми в общината и насочената концентрация на ресурси за трайно подобряване средата и качеството на живот налагат интегриране на устройственото планиране с регионалните и секторни политики и планове, имащи пряко или косвено отношение към пространственото развитие на общината.

Един от възможните сценарии за развитие на община Левски се корени в линеарното разположение на населените места, даващо възможност за обвързването им в единна система, към която да се насочи целенасочена финансова подкрепа с цел възраждане на икономическите потенциали на територията. Спецификата на прилежащите терени се изразява в селскостопанските им качества, които трябва да бъдат реализирани. Окрупняването на земеделските територии с цел повишаване на рентабилността при обработка и ситуиране на местни преработвателни структури са едни от възможностите за създаване на икономическа активност в западащите периферни общински райони. Основен приоритет на общината в този смисъл е създаването на програми и реализирането на проекти за възраждане на икономиката на общината и преобръщане на процесите на емиграция.

Пространственият модел за развитие на община Левски, заложен в ОУП на общината, се базира на полицентричната структура от равномерно разпределени населени места в общината. В концепцията за развитие са заложени подходи, които намаляват заплахата от увеличаващия се моноцентризъм и които да стимулират социално-икономическите дейности и в периферните територии на общината. В пространствената структура на

общината има ясно изявени оси на развитие, линеарно разположени по съществуващите транспортно-комуникационни трасета и основен полюс е град Левски. Селищната мрежа е неравномерно разположена, предвид изместеното в южния край на териториалната структура на общината разположение на общинския център. Град Левски изпълнява функцията на административен, социално-икономически и културен център в общината.

Пространствената концепция на община Левски включва следните основни зони *(Приложения 4.1 и 4.2 – Извадки от ОУП на община Левски)*:

1. Земеделска, заемаща най-голям дял от равнината територия на общината, предназначена за зърнопроизводство със съвременни технологии;

2. Земеделска зона, разположена по течението на река Осъм, която е главен ландшафтен елемент в пейзажа на общината. Тя е предназначена за отглеждане на плодове, зеленчуци и др. съвременни алтернативни екологични форми на земеделие. В тази зона попада и голяма част от ограничения горски фонд, защитените местности и природни забележителности;

3. Селищна мрежа, съставена от един град и 12 села, разположени приблизително кръгово около основния блок на земеделския фонд и общинския център – град Левски и по направленията североизток към Свищов и югозапад към Ловеч и Троян. Подобряването на социалните услуги в общината би наложило окрупняване на селищната мрежа, като се предвидят един главен общински център (град Левски) и два районни/вторични центрове – с. Обнова и с. Стежерово.

4. Земеделският профил на община Левски обуславя големите обработваеми земеделски площи, но благоприятното й местоположение дава потенциал за развитие на производствена промишленост. Терени, отредени за производствени зони, се предвиждат в общинския център, с. Обнова и още някои от по-големите села – Асеновци, Аспарухово, Българене, Градище и Малчика. Разширяване на производствените площи се предвижда за с. Трънчовица, с. Българене, пет зони в с. Обнова, две зони в с. Козар Белене, две зони в с. Аспарухово, три зони в с. Асеновци, девет зони около гр. Левски.

4. Община Левски е много добре снабдена с комуникационно-транспортна инфраструктура, която следва специфичното кръгово и радиално разположение на селищата. Тя включва: Главен републикански път София – Варна (Русе); Второстепенни републикански пътища, свързващи градовете Левски, Троян, Ловеч, Свищов и Велико Търново. Предвижда се магистрала „Хемус“ да премине южно от територията на общината, което налага да се търси подходяща връзка с нея. Община Левски е също така много добре снабдена и с ж.п. транспорт (ж. п. линия София – Варна, с отклонения на север Свищов – Белене, на югозапад – Ловеч – Троян и на югоизток – към Велико Търново).

5. Общината разполага с богато културно-историческо наследство, включващо недвижими културни ценности от античността, средновековието, турското владичество и българското възраждане, които заедно със защитените територии и природни забележителности представляват добра перспектива за развитие на туризма. Особено привлекателни за туристи, рибари и ловджии са старите корита на река Осъм. Заедно с т. н. „Римски Мост“, те представляват ценност от национално значение.

В пространствената концепция за развитие на община Левски са представени ***две контактни зони***.

Първата контактна зона е формирана при връзката на общинската пътна мрежа с АМ „Хемус“ и подобрената достъпност на общината и селищната мрежа до други центрове в регионално и национално пространство.

Втора контактна зона е формирана около, транспортна ос на развитие „Изток-Запад“ път I-3.

3. Двете контакти зони оказват силно влияние върху пространственото и социално-икономическо развитие на община Левски.

Индустриално-транспортна зона

В пространствената структура на общината е представена зона за бъдещо икономическо развитие. Тя се обособява южно от град Левски между ж.п. линията София – Варна и трасето на АМ „Хемус“, свързано функционално със селата Асеновци и Градище, като това са и основните оси, които ще подпомагат развитието на зоната.

Транспортно-логистични зони

За транспортно логистични зони са определени зоните около главен път I-3, и зоната около новопроектираното трасе на АМ „Хемус“ и съществуващите връзки на общината с намиращите се южно от нея съседни общини, които ще се използват за връзки на магистралата, като основен транспортен коридор с по големите градове северно от община Левски.

Зони за интензивно земеделие

Зоните за интензивно земеделие са отредени в северната част на землището на общината в селскостопанския хинтерланд. Активното селско стопанство се обуславя от минаващата през него река Осъм, транспортно-комуникационната ос изток-запад по път I-3.

Зони с преобладаващи земеделски функции

На север предвиденото развитие на село Обнова като вторичен общински център, компенсиращ и осигуряващ полицентричния модел на общината и осигуряващ растеж и развитие на най-отдалечените села в северна посока – селата Стежерево и Божурлук, обуславя и пространствената структура на общината като територии с преобладаващо земеделски функции. Трябва да се обърне внимание на периферните райони, чрез териториална интеграция в зоните граничещи със съседните общини, обвързването им и засилване на общата конкурентоспособност. Особено внимание заслужават съхранената природна среда, народни традиции и културни обичаи, които обогатяват природните и антропогенни ландшафти и културното многообразие в общината. От значение за балансираното развитие на общината е и опазването на природното и културно наследство чрез добро управление, политики и насочени инвестиции.

6. Програма за реализация на ПИРО на община Левски и описание на интегрирания подход за развитие

6.1.Същност на Програмата за реализация

ПИРО Левски, заедно с ОУП на общината, са основните стратегически документи на община Левски относно политиката за постигане на устойчиво интегрирано регионално и пространствено развитие. Програмата за реализация на ПИРО е тази част от плана, която конкретизира начина, практическите мерки, инвестиционните дейности и проектните идеи за постигане целите на развитието на общината. Програмата е средството, чрез което се постигат целите. Програмата за реализация на ПИРО има оперативен характер и нейна задача е, на основата на целите и приоритетите за развитие на общината, залегнали в плана, да осигури съгласуваност на предимствата и потенциалите на община Левски и необходимите ресурси за оползотворяването им и за реализация на плана, като използва по най-ефективен начин възможностите за финансиране, институционална подкрепа и механизмите на партньорство.

Структурата на програмата за реализация на ПИРО Левски включва проектните идеи на общината в периода 2021-2027 г., подредени по съответните цели и приоритети на плана.

Включените в програмата проекти и мерки са реално планирани към момента на изготвяне на ПИРО дейности и поети ангажименти от страна на община Левски и нейните партньори, реално приложими и постижими в 7-годишния период до 2027 г. и обвързани с мнението на заинтересованите страни, изразено в проведените анкетно проучване, фокус-групи и обществено обсъждане. Въпреки че Програмата за реализация има многогодишен характер, съгласно чл.22, ал.1, т.4 от ППЗРР, тя може да бъде актуализирана периодично в зависимост

от условията и прогнозите за реализацията на плана, с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при неговото изпълнение и за постигане целите и приоритетите за развитие на общината.

Предвидените интервенции и проекти в Програмата за реализация на община Левски подлежат на финансиране със собствени средства на общината, със средства от фондовете на ЕС, заеми, от публично-частни партньорства и др. източници, като са посочени и отговорните структури за изпълнението на проектите и времето за реализация на проектите. Идентифицирани са и мерки, за които не е необходим финансов ресурс. По този начин се осигурява стабилна основа за изпълнение на плана. Посочените финансови източници са индикативни и актуални към момента на изготвяне на ПИРО, поради факта, че европейските програми за програмния период 2021-2027 все още са в процес на разработване. Това би могло да наложи нейна последваща актуализация, което, както е посочено по-горе, е регламентирано законово (напр. при изменение на бюджета на общината и утвърждаване на индикативните разчети за средствата от ЕС; при наличие на нови проекти). Актуализацията се извършва при спазване на принципите на партньорство.

6.2.Описание на интегрирания подход за развитие

Програмата за реализация, както и стратегическите цели и мерки за развитие на община Левски, е изготвена при прилагане на интегрирания подход в планирането и програмирането, съгласно Методическите указания на МРРБ. Прилагането на интегрирания подход има за цел предотвратяване на появата на социални и териториални различия, чрез по-добра съгласуваност между отделните участници в планирането и управлението на територията. За постигане на интегрирания подход на развитие на общинската територия е приложена най-подходящата комбинация от ресурси и мерки (проекти, инвестиции, политики), които е планирано да бъдат използвани целенасочено за осъществяване на заложените цели и приоритети в стратегическата рамка на плана.

Съгласно регламентите на ЕС за новия програмен период 2021-2027 интегрираният подход се явява механизъм за балансирано развитие на територията. Интегрираният подход означава по-добра координация на секторните политики на всички нива – в случая на нивото на общината, в условията на тясно сътрудничество между общината, бизнеса и обществеността.

Стратегическите цели и приоритети на община Левски и планираните в Програмата за реализация мерки и проекти за нейното изпълнение имат конкретно пространствено измерение и са разработени в единството и обвързаност, като всеки от приоритетите води

до изпълнението на стратегическите цели на плана. По този начин се очаква планираните мерки да достигнат до всички населени места в общината и до всички граждани и да се осигури равен достъп до образование, заетост, здравеопазване, социални и културни услуги. Проектите и мерките произтичат логически от изведените тенденции от социално-икономическия анализ на общината и се основават на реалните проблеми и предимства на територията. Мерките за развитие на инфраструктурата, заетостта, за подобряване качеството на околната среда и множеството социални елементи си взаимодействат, за да окажат влияние на икономическото развитие в общината, разглеждана като една територия. По този начин прилагането на интегрирания подход в планиране развитието на община Левски предполага създаването на важни вторични ефекти.

Реализирането на стратегията за развитие е предвидено да се осъществи в партньорство чрез интегрирането на усилията на общината, възможностите на бизнеса и предложенията на местната общественост, което ще доведе със себе си ефекта на подобрение на условията на живот в община Левски като цяло и задържане на младите хора в общината. Интегрирането на различните аспекти на териториалното развитие предполага премахване на препятствията в областта на етническата и социална интеграция в общината. Общата цел е да се постигне справедливост и ефективност от приложението на ПИРО за цялата територия.

В условията на прилагането на интегрирания подход, стратегията за развитие на община Левски е определена въз основа на предизвикателствата, пред които е изправена общината и нейната специфика, но е отчетена и стратегията за развитие на Северозападен район като цяло, от който е част общината, както и стратегиите и потенциалите на съседните общини по отношение на взаимното влияние и използване на техните взаимодействия.

Програмата за реализация е неразделна част от ПИРО и е представена в *Приложение 1*.

Индикативният списък на важни за общината проекти *(Приложение 1-А)*, които са включени в ПИРО, включва проекти, които са от по-голяма важност за развитието на община Левски и за постигане целите на плана и е част от Програмата за реализация.

6.3.Индикативна финансова таблица

Индикативната финансова таблица *(Приложение 2)* представлява обща оценка на необходимите ресурси за реализация на приоритетите на плана и описва финансовата рамка на поетите ангажименти по изпълнението на плана от страна на всички партньори в местното развитие при водещата роля на органите на местното самоуправление, подпомагани от общинската администрация. Ресурсите за реализацията на плана включват

всички планирани средства за реализацията на идентифицираните за развитието на общината мерки и проектни идеи. В този смисъл индикативната финансова таблица включва в прогнозен план пълния обем на финансовите ресурси (собствени и привлечени) за инвестиции, текущи разходи, средства, получени като безвъзмездни помощи, субсидии (трансфери) или друг вид публични и частни средства и разходи, които ще бъдат реализирани на територията на общината и ще допринасят за развитието й през периода до 2027 г., в съответствие с приоритетите и целите на ПИРО. Общата сума на посочените финансови ресурси, включително по отделните приоритети, е индикативна и може да претърпи корекции в зависимост от възприетите подходи и степента на изпълнение на приоритетите, промените в пазарните условия, необходимостта от гъвкаво управление и оптимизиране на предвидените средства чрез преразпределение между отделните приоритети на базата на аргументирани промени в предвидените мерки и проекти.

Програмата за реализация и приложенията към нея подлежат на периодична актуализация с цел включване на нови мерки, дейности, проекти или източници на финансиране.

7. Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия

7.1. Специфика на изменението на климата

Изменението на климата е едно от най-сложните предизвикателства, с което се сблъскват държавите и обществата в последните години и десетилетия. Изменението се отнася до „промяна в климата, дължаща се пряко или косвено на човешката дейност, която променя състава на глобалната атмосфера и която е в допълнение към естествената променливост на климата, наблюдавана в сравними периоди от време.“[6]

7.2. Основни принципи при планиране на интегрирането на екологичните цели на местно ниво

В процеса на планирането на стратегията за развитие на община Левски се спазват няколко основни принципа по отношение интегрирането на екологичните цели:

- ✓ „Мисли глобално, действай локално” - интегрирането на цели в планирането на местното развитие отразява съществуващите специфични проблеми, възможности и

[6] Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие за Република България

ресурси на общината в контекста на глобалните проблеми по опазване на околната среда и устойчивото развитие;

- ✓ Реалистичност и ефективност - планиране на изпълними приоритети и мерки за тяхното постигане в рамките на периода за действие на ПИРО;
- ✓ Ресурсна обезпеченост – планираните мерки, дейности и проекти са съобразени с възможностите за финансиране, ресурсната обезпеченост, законодателните норми и ограничения, наличните капацитет и компетенции на местно ниво.

7.3.Общи действия на европейско и национално ниво по отношение на климата

Европейската политика за сближаване има за цел постигане на устойчиво балансирано развитие на регионите и на тяхното население, при което се удовлетворяват нуждите на настоящето без да се застрашават възможностите на бъдещите поколения да задоволяват своите нужди. Устойчивото развитие обхваща три аспекта – социален, икономически и екологичен и следва да се прилага като отделна, хоризонтална, политика и да бъде водещият принцип при вземането на решения на всички нива – европейско, национално, регионално и местно.

Предотвратяването на неблагоприятното влияние на климатичните промени и смекчаването на последиците от тях е неразделна част от устойчивото развитие на териториите. Изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда са заплаха за самото съществуване на Европа и света. За да се преодолеят тези предизвикателства, ЕС утвърждава ***Европейски зелен пакт***, който представлява пътна карта за постигане на устойчивост на икономиката на ЕС.

Устойчивото развитие може да се осъществи при превръщане на климатичните и екологичните предизвикателства във възможности във всички области на политиката. Новата стратегия за растеж на Европа (Европейският зелен пакт) е насочена към превръщането на ЕС в справедливо общество с модерна и ефективно използваща ресурсите и конкурентоспособна икономика, в която:

- ✓ до 2050 г. няма нетни емисии на парникови газове;
- ✓ икономическият растеж не зависи от използването на ресурси;
- ✓ никое лице или регион не са пренебрегнати.

Стремежът е Европа да се превърне в първия неутрален по отношение на климата континент. За постигането на тази цел са необходими действия във всички сектори на икономиката: инвестиране в екологосъобразни технологии; подкрепа на иновациите в

промишлеността; въвеждане на по-чисти, по-евтини и по-здравословни форми на частен и обществен транспорт; декарбонизация на енергийния сектор; подобряване на енергийната ефективност на сградите; работа с международни партньори за подобряване на екологичните стандарти в световен мащаб.

На национално ниво, през 2019 г. Министерският съвет прие ***Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие с хоризонт 2030 година***, която отразява новия контекст на политиките, свързани с климатичните промени. В документа са очертани целите, приоритетите, мерките за ограничаване на изменението на климата и адаптацията към настъпващите промени за цялата икономика и на секторно ниво, като включените сектори са: „Селско стопанство“, „Биологично разнообразие и екосистеми“, „Енергетика“, „Гори“, „Човешко здраве“, „Транспорт“, „Туризъм“, „Градска среда“ и „Води“. Националната стратегия за адаптация към изменението на климата дефинира възможни мерки за намаляване уязвимостта на страната от климатичните промени и за подобряване капацитета за адаптиране на природните, социалните и икономическите системи към неизбежните и проявяващи се с по-силен интензитет въздействия от изменението на климата.

В Националната стратегия за адаптация към изменението на климата са характеризирани следните ***климатичните особености и промени в България***:

- ✓ България е разположена в един от регионите, който е особено уязвим към изменението на климата;
- ✓ Най-често срещаните хидрометеорологични и природни бедствия са екстремни валежи и температури, бури, наводнения, горски пожари, свлачища и суша, които следват тенденция към увеличаване на честотата;
- ✓ Броят на смъртните случаи и жертвите, дължащи се на природни бедствия, е значителен, което показва уязвимост към метеорологичните условия и климата, която се усилва от относително високата степен на бедност в най-засегнатите райони и продължаващата концентрация на населението на страната в няколко индустриални и градски района;
- ✓ Налице са икономически загуби от бедствия, свързани с метеорологични и климатични условия;
- ✓ Националния институт по метеорология и хидрология към Българска академия на науките предвижда повишение на годишната температура на въздуха в България до 3,1°C до 2050 г. и до 4,1°C до 2080 г.

- ✓ Вероятно е да има намаляване на валежите, което ще доведе до значително намаляване на общите водни запаси в страната;
- ✓ Очаква се биологичното разнообразие, сухоземните и водните екосистеми, както и секторите на водните ресурси, селското стопанство и горското стопанство да бъдат засегнати от климатичните промени;
- ✓ Рискът е по-голям за сегментите на обществото и бизнеса, които са по-малко подготвени и по-уязвими.

Националното законодателство регламентира българските задължения чрез ***Закона за ограничаване изменението на климата***, чиято основна цел е *„да гарантира намаляване на емисиите на парникови газове като основен елемент в политиката по ограничаване изменението на климата и да осигури дългосрочното планиране на мерките за адаптация към климатичните промени“*. Законът посочва хоризонталните мерки, които водят до намаляване емисиите на парникови газове:

- ✓ повишаване на енергийната ефективност;
- ✓ увеличаване дела на енергията от възобновяеми източници за собствени нужди, както и за покриване на обществени разходи за вече съществуващи проекти за производство на електроенергия от възобновяеми енергийни източници; улавяне и оползотворяване на метан;
- ✓ залесяване, повторно залесяване и промени в земеползването; залесяването и повторното залесяване може да бъдат осъществявани само с местни видове, обитавали или обитаващи съответния регион или географски пояс, а използваните методи трябва да бъдат природосъобразни и да отчитат научните достижения в тази област и опита с адаптацията към климатичните промени на страните, подписали РКОНИК;
- ✓ разработване и внедряване на екологични технологии, които стимулират повишаването на енергийната ефективност и/или използването на енергия от възобновяеми източници;
- ✓ разработване и въвеждане на политика за ограничаване изменението на климата с цел изпълнение на задълженията по Протокола от Киото;
- ✓ образователни мерки, научни изследвания и мерки за подобряване на административния капацитет и управлението на дейностите по политиката по ограничаване изменението на климата;

- ✓ повишаване информираността на широката общественост по въпроси, свързани с изменението на климата;
- ✓ разработване и въвеждане на мерки за адаптация към изменението на климата.

Законът за опазване на околната среда също има отношение към климатичните промени, тъй като в него се регулира стратегическия процес във всички области на защита, мониторинг и управление на околната среда. В него се посочват принципите за включване на политиките в областта на околната среда (вкл. политиките в областта на климата и биологичното разнообразие) в други сектори. Държавната политика по опазване на околната среда се интегрира в секторните политики - транспорт, енергетика, строителство, селско стопанство, туризъм, промишленост, образование и други.

7.4.Потенциални рискове пред община Левски, свързани с изменението на климата

Едни от потенциалните рискове, пред които е изправена община Левски в следващите години, в резултат от изменението на климата са свързани с:

- ✓ Увреждане на селскостопанските култури и животновъдството, вследствие на екстремни метеорологични явления и постепенни промени в климата, които могат да доведат до загуби на добиви;
- ✓ Загуба на биологично разнообразие и промени в екосистемите, които биха могли да окажат въздействие върху отглеждането на растения и животни;
- ✓ Използването на дървесина като евтин енергиен източник също е уязвимо от ефекта на климатичните промени върху горите;
- ✓ Увеличаване на рисковете от заболявания (болестите от преносители, замърсена храна и влошено качество на водата и въздуха) и наранявания вследствие изменението на климата (екстремни метеорологични явления като бури и наводнения, пожари);
- ✓ Опасността от екстремни метеорологични събития би могла да окаже неблагоприятно въздействие върху съществуващата инфраструктура и по такъв начин да се нарушат услугите на транспортния, водния и енергийния сектори и градската среда като цяло;
- ✓ Повишен риск от увреждане на културно-историческите обекти;
- ✓ Поради недостатъчно водоснабдяване и лошо качество на водата, може да бъде застрашено здравето на населението;

- ✓ Основно предизвикателство е извършването на преход от традиционните изчерпаеми и невъзобновяеми енергийни източници към възобновяеми енергоизточници (вятърна, слънчева електроенергия).

7.5.Общи хоризонтални мерки, свързани с изменението на климата

Планирането и реализирането на хоризонтални мерки и дейности, свързани с изменението на климата, често попадат в една от двете стратегии:

- ✓ Мерки за ограничаване изменението на климата – предприемане на превантивни мерки, свързани с ограничаване на вредното въздействие на човешката дейност, допринасящо за парниковия ефект;
- ✓ Мерки за адаптация към изменението на климата – предприемане на мерки за предвиждане на неблагоприятните социални и икономически последици, свързани с климатичните изменения, за преодоляване или минимизиране на възникналите щети, мерки за идентифициране на възможностите, появили се вследствие климатичните изменения.

Първият тип мерки са свързани, на първо място, с анализ и оценка на антропогенните фактори, които водят до увеличение на вредните емисии на парникови газове, и на второ място, с необходимите превантивни действия, които да неутрализират източниците на вредни емисии.

Вторият тип мерки е насочен към вече възникналите изменения на климата, като необходимо е да се прилагат мерки, които не само реагират спрямо настоящата ситуация, но и предхождат появата на бъдещи щети. Мерките за адаптация са и начин за разглеждане на климатичните изменения като възможност и позволяват преразглеждането и преоткриването на по-слабо използвани потенциали, стимулиращи устойчивото развитие.

7.6.Мерки за ограничаване и адаптация към изменението на климата и принос на ПИРО за изпълнение на действията по отношение на климата

Изключително важна част в процеса на интегриране на европейските и национални политики за опазване на околната среда е планирането и предприемането на действия от органите на местно ниво, които да залегнат в стратегическите документи на местно ниво. Националната стратегия за адаптация към изменението на климата и Планът за действие към нея дава основните насоки за мерки, които да се включат в стратегическите документи на общините, в този смисъл и в ПИРО Левски. Интегрирането на мерки за адаптация към

климатичните промени в ПИРО Левски е съгласувано и с Програмата за опазване на околната среда на общината за периода 2017-2020 г.

Разработването на ПИРО Левски се основава на разумни и реалистични предложения за решаване на проблемите, като се отчита спецификата на територията за реализиране на потенциалите едновременно в социалната, икономическата и екологичната сфера. Екологичната проблематика е неразделна част от аналитичната и стратегическата част на плана – описано е състоянието на околната среда с фокус върху компонентите на околната среда и управлението на отпадъците в общината и са посочени най-важните проблеми и рискове за състоянието на околната среда на територията на община Левски.

От гледна точка на финансирането на заложените мерки и дейности, ще се използват средства от националния бюджет, собствени средства и средства от фондовете на ЕС, или други финансови механизми, насочени към финансиране на адаптацията към изменението на климата.

Таблица 30. Принос на ПИРО Левски за изпълнение действията по отношение на климата, включени в Националната стратегия за адаптация към изменението на климата и Плана за действие към нея

Цели на Национална стратегия за АИК	Мерки/дейности, приложими на общинско ниво	Принос на стратегията за развитие на общината за изпълнение на целите
Сектор „Селско стопанство“		
Устойчиво управление на селско-стопанските практики за адаптиране към изменението на климата	✓ Отглеждане на култури, адаптирани към климата; ✓ Подобряване на контрола на вредителите и болестите; ✓ Увеличаване използването на трайни насаждения ✓ Опазване на съществуващите и обособяване на нови екологични култури ✓ Поддържане структурата на почвата ✓ Ограничаване употребата на нитрати и пестициди	ПРИОРИТЕТ 1. Икономическо развитие и насърчаване на заетостта, Мярка 2. Развитие на традиционни стопански отрасли за общината; ПРИОРИТЕТ 3. Подобряване на свързаността и качеството на средата на живот, Мярка 6. Опазване и възстановяване на околната среда
Насърчаване на капацитета за адаптиране и осведоменост в селскостопанския сектор	✓ Подобряване на осведомеността за измененията на климата и съществуващите практики за борба с климатичните промени сред местните земеделски производители	

Насърчаване на научните изследвания и иновациите за адаптиране към изменението на климата	✓ Разработване на изследвания за нови сортове култури ✓ Насърчаване на научно-изследователските и приложни дейности в областта на АИК ✓ Разработване на информационни системи за климата и системи за ранно предупреждение	Мярка 8. Управление на риска от природни бедствия ПРИОРИТЕТ 4. Добро управление, подобряване на административния капацитет и развитие на партньорствата Мярка 1. Развитие на административния капацитет и подобряване на административното обслужване
Укрепване на политиката и правната рамка за адаптиране в селскостопанския сектор	✓ Разработване на общински планове и програми за развитие на селското стопанство	
Сектор „Биологично разнообразие и екосистеми“		
Подобряване управлението на екосистемите	✓ Адаптиране на местните планове и програми към стратегическите документи и законодателство относно биологичното разнообразие; разработване на общински план за опазване на биологичното разнообразие	ПРИОРИТЕТ 4. Добро управление, подобряване на административния капацитет и развитие на партньорствата Мярка 1. Развитие на административния капацитет и подобряване на административното обслужване ПРИОРИТЕТ 3. Подобряване на свързаността и качеството на средата на живот, Мярка 5. Управление на отпадъците Мярка 7. Опазване на биологичното разнообразие
Подобряване на управлението на знанията и комуникацията между заинтересованите страни за адаптация	✓ Насърчаване на екосистемно мислене, вкл. на учащите ✓ Изготвяне на информация за местната общественост за защитените територии и зони в общината	
Създаване на пространство за биоразнообразие и екосистеми	-----	
Устойчиво използване на регулиращите и културните екосистемни услуги за адаптация	✓ Възстановяване на екосистемите ✓ Закриване и рекултивация на нерегламентирани замърсявания	
Сектор „Енергетика“		
Изграждане на институционален капацитет, познаване и използване на данните за адаптиране	-----	ПРИОРИТЕТ 4. Добро управление, подобряване на административния капацитет и развитие на партньорствата Мярка 1.

Интегриране на съображенията за изменението на климата в политиките, плановете и финансовите механизми в енергийния сектор	✓ Включване на мерки за енергийна ефективност и устойчивост към климата в плановете и програмите на общината	Развитие на административния капацитет и подобряване на административното обслужване ПРИОРИТЕТ 2. Развитие на човешкия потенциал и предоставяне на качествени социални услуги, Мярка 4. Обновяване и рехабилитация на обекти с културно-историческо значение и обществени сгради, вкл. внедряване на мерки за енергийна ефективност ПРИОРИТЕТ 3. Подобряване на свързаността и качеството на средата на живот, Мярка 9. Изграждане и експлоатация на алтернативните източници на енергия
Включване на устойчивостта към климата в проектирането и инженеринга	✓ Включване на мерки за енергийна ефективност в големите инфраструктурни проекти на общината ✓ Внедряване на мерки за енергийна ефективност в публични сгради и в многофамилни жилищни сгради	
Укрепване устойчивостта на енергийните доставки	✓ Стимулиране на домакинствата за подмяна на печките на дърва и въглища с котли на пелети и газ ✓ Предприемане на допълнителни усилия за мотивиране на крайните потребители на енергия за осъществяване на мерки за спестяване на енергия (домакинства и промишленост) ✓ Газифициране на публичните сгради и на домакинствата	
Сектор „Гори“		
Подобряване базата от знания и осведоменост за адаптиране към изменението на климата	-----	ПРИОРИТЕТ 3. Подобряване на свързаността и качеството на средата на живот, Мярка 6. Опазване и възстановяване на околната среда Мярка 8. Управление на риска от природни бедствия
Подобряване и защита на горските ресурси	✓ Съхраняване и укрепване на съществуващия горски ресурс ✓ Възстановяване на горски територии, засегнати от природни нарушения ✓ Залесяване на незалесени територии с цел подобряване защитните функции на гората ✓ Изграждане на система за ранно откриване и превенция на горски пожари и реагиране на тях и на други природни бедствия	

Подобряване на потенциала за устойчиво използване на горските ресурси	✓ Разширяване използването на дървесината като строителен материал	
Сектор „Човешко здраве“		
Подобряване управлението за адаптиране	✓ Разработване на мерки, насочени към адаптиране на обществеността към климатичните промени ✓ Идентифициране на групи от населението, които са уязвими към климатичните промени	ПРИОРИТЕТ 4. Добро управление, подобряване на административния капацитет и развитие на партньорствата Мярка 1. Развитие на административния капацитет и подобряване на административното обслужване
Създаване на база от знания и осведоменост за адаптацията	✓ Повишаване на публичната информираност и ангажираност относно екологичните въпроси ✓ Разработване на информация за обществеността за ранно предупреждение за ефекта от климатичните промени върху човешкото здраве	
Адаптиране на външната среда за намаляване въздействията на изменението на климата върху здравето	-----	
Сектор „Туризъм“		
Включване на адаптирането към изменението на климата в разработването на политики и правната рамка за туристическия сектор	✓ Изготвяне на мерки, насочени към адаптирането на туристическия отрасъл в общината към климатичните промени	ПРИОРИТЕТ 4. Добро управление, подобряване на административния капацитет и развитие на партньорствата Мярка 1. Развитие на административния капацитет и подобряване на административното обслужване ПРИОРИТЕТ 1. Икономическо развитие и насърчаване на заетостта,
Подобряване осведомеността и базата от знания за адаптиране към изменението на климата в туристическия сектор	✓ По-широко разпространение на знания за АИК, за да достигнат до местните предприемачи в туризма ✓ Разработване на брошури и други материали (включително интернет и други медии), които да обясняват на собствениците на туристическия бизнес как промените в климата засягат техния бизнес	

Изграждане на капацитет за адаптиране в туристическия сектор	-----	Мярка 4. Развитие на туризма като възможност за популяризиране на културното наследство и увеличаване на заетостта и доходите на местното население
Разработване на конкретни действия за адаптация на туристическия сектор	✓ Развитие на алтернативни форми на туризъм и идентифициране на нови туристически сектори	
Сектор „Транспорт“		
Изграждане на институционален капацитет и база от знания в транспортния сектор	-----	ПРИОРИТЕТ 3. Подобряване на свързаността и качеството на средата на живот, Мярка 1. Реконструкция и рехабилитация на общинска пътна мрежа
Включване на съображенията за адаптиране към изменението на климата в ключови процеси на планиране и вземане на решения	✓ Разработване и внедряване на мерки за укрепване на транспортната мрежи към екстремни климатични събития в проектите за рехабилитация на общинската пътна мрежа	
Сектор „Градска среда“		
Подобряване на политическата и правната рамка за включване на адаптацията към изменението на климата	✓ Включване на АИК в политиките за местно развитие (вкл.в ПИРО, ОУП и ПУП) ✓ Прилагане на общите принципи и изисквания, свързани с изменението на климата, в секторните документи на общината ✓ Подобряване на надзора на строителството и поддръжката, мониторинга и контрола от страна на компетентните органи (устойчиво строителство) ✓ Развитие на „зелена“ икономика чрез внедряване на иновативни технологии и подходи ✓ Осигуряване на условия и насърчаване на пешеходното и велосипедно движение	ПРИОРИТЕТ 4. Добро управление, подобряване на административния капацитет и развитие на партньорствата, Мярка 1. Развитие на административния капацитет и подобряване на административното обслужване Мярка 2. Изграждане и поддържане на местни партньорства за развитие
Изграждане на капацитет за адаптиране	✓ Развиване на административния капацитет на местната администрация в областта на АИК ✓ Развиване на осведомеността, ангажираността, знанията и културата на АИК сред широката общественост	ПРИОРИТЕТ 1. Икономическо развитие и насърчаване на заетостта, Мярка 1. Подкрепа на предприемачеството и

Разработване на финансови, социални и политики за управление на риска за адаптиране към изменението на климата	✓ Разработване на местна стратегия за АИК	подобряване на съществуващия местен бизнес ПРИОРИТЕТ 3. Подобряване на свързаността и качеството на средата на живот, Мярка 4. Инвестиции в развитието на паркова среда и зелени пространства Мярка 6. Опазване и възстановяване на околната среда ПРИОРИТЕТ 2. Развитие на човешкия потенциал и предоставяне на качествени социални услуги, Мярка 1. Подобряване на достъпа до образование и повишаване на образователното равнище
Подобряване управлението на знания, научните изследвания, образованието и комуникация между заинтересованите страни за адаптиране	✓ Организиране на подходящо по формат образование и обучение за рисковете от климатичните промени на всички нива - от администрацията, обществеността до учащите ✓ Насърчаване на партньорството, изграждането на мрежи и сътрудничеството между различните възрастови, полови, етнически, професионални и социални групи, включително тези в неравностойно положение за подобряване на екологичната обстановка и качеството на живот в общината ✓ Работа с медиите за популяризиране на системата за АИК	
Сектор „Води“		
Подобряване на управлението за адаптация	✓ Подмяна и разширяване на водопроводната мрежа, с цел намаляване на загубите на вода ✓ Внедряване на водоспестяващи технологии ✓ Изграждане на съоръжения срещу наводнения, поддържане и регулярно почистване на отводнителните канали и съоръжения	ПРИОРИТЕТ 3. Подобряване на свързаността и качеството на средата на живот, Мярка 3. Рехабилитация и поддръжка на водопроводната и канализационна мрежа Мярка 8. Управление на риска от природни бедствия
Укрепване на базата от знания и осведоменост за адаптация към изменението на климата	-----	
Подобряване на адаптивното управление на водните инфраструктурни системи	✓ Разработване и внедряване на мерки за укрепване на ВиК мрежата към екстремни климатични събития в проектите за рехабилитация на водоснабдителната мрежа	

Източник: Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и Плана за действие към нея; Екип на Изпълнителя

Разбирането и познаването на проблемите на дадена територия и потенциалните рискове и уязвимости за природната среда и екосистемите, е изключително важно при разработването на местни планове и стратегии за адаптиране.

8. Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО на община Левски

8.1.Същност на системата за наблюдение на ПИРО

Системата за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО цели осигуряването на ефективно изпълнение на плана, с оглед постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти.

Предмет на наблюдението и оценката е изпълнението на целите и приоритетите на ПИРО на основата на резултатите от подготовката и изпълнението на мерките и проектите, включени в Програмата за реализация на плана и на база на определените индикатори за наблюдение и оценка.

Основните задачи пред системата за наблюдение са да предложи адекватно измерване на постигнатите резултати при изпълнението на ПИРО, като осигури взаимодействието между всички участващи в наблюдението и оценката структури и органи. Резултатите от мониторинга служат и за предприемане на корективни действия в стратегията за развитие на общината, в случай на нужда, и за бъдещи управленски решения.

Системата за наблюдение и оценка на ПИРО Левски включва формите и начините за събиране на информация, индикаторите за наблюдение, органа за наблюдение и организацията на работата по наблюдението и оценката, както и системата на докладване и осигуряване на информация и публичност.

8.2.Методика за разработване на системата от индикатори

Индикаторите за наблюдение на изпълнението на плана, въз основа на събраната обективна информация и данни, отчитат напредъка и степента на постигане на целите и приоритетите за развитие на общината по физически и финансови характеристики.

Методиката, използвана при разработването на индикаторите за наблюдение и оценка на ПИРО, е т.нар. SMART (умен) концепция, т.е. индикаторите следва да отговарят на следните изисквания:

- ✓ Specific – специфичност – индикаторите са конкретни и да съответстват на целите и приоритетите;
- ✓ Measurable – измеримост – индикаторите са насочени към желано бъдещо състояние (в сравнение с базовата стойност) съобразно визията и стратегическите цели за развитие на общината и са количествено определени, така че да позволяват измерване и сравнение;
- ✓ Available/Achievable – постижимост – индикаторите позволяват да бъдат измервани на базата на данни от официални източници на информация в определени планирани интервали от време;
- ✓ Relevant/Realistic – реалистичност – индикаторите са пряко свързани с целите на ПИРО и са реалистични;
- ✓ Timely – съобразяване с времето – заложените целеви стойности на индикаторите трябва да бъдат постигнати в ограничен период от време, което е взето предвид при тяхното дефиниране.

Матрицата на индикаторите на ПИРО Левски е в съответствие с добрата практика на ПРООН: А – значението на индикатора да е ясно; Б – данните да са достъпни; В – дейността по събирането на данни да е в правомощията на екипа и да не са необходими външни експерти за допълнителен анализ; Г – индикаторът да е достатъчно представителен относно планираните резултати; Д – индикаторът да е реален и да може да се наблюдава; Е – индикаторът е труден за определяне, но е важен и трябва да се наблюдава и определи.

Целевите стойности на заложените индикатори за изпълнение на ПИРО Левски са съобразени с посоката на развитие на тенденциите в общината в последните години, както и с демографските, икономическите, социалните и екологични прогнози.

Началните стойности на отделните индикатори са определени съобразно информация от официални източници, което е предпоставка за адекватно измерване и оценка на напредъка в изпълнението на ПИРО. Използвани са следните надеждни източници на информация: НСИ, Дирекция „Бюро по труда“, ИСУН, РИОСВ-Плевен, РУО-Плевен, Годишните доклади за наблюдение изпълнението на ОПР на община Левски 2014-2020 и др.

Стратегическите цели представят желаното и възможно бъдещо състояние, докато приоритетните направления представляват областите на действие и въздействие. Това изисква прилагането на различни индикатори за наблюдението и тяхната оценка.

Съобразно Методическите указания на МРРБ, матрицата от индикатори на ПИРО Левски включва индикатори в две основни направления – индикатори за резултат и индикатори за

продукт. Индикаторите за резултат са насочени към реализацията на стратегическите цели на плана, докато индикаторите за продукт се отнасят до степента на изпълнение на определените приоритети за развитие на общината. Индикаторите за резултат имат за цел да оценят цялостната ефективност на стратегията за развитие на общината спрямо заложените стратегически цели и визия до 2027 г. Индикаторите за продукт могат да бъдат съотнесени към постигнатите резултати в определени области на развитие и съдържащите се в тях мерки и ключови проекти, включени в Програмата за реализация на ПИРО.

Индикаторите за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО Левски 2021-2027 са посочени в матрица на индикаторите *(Приложение 3)*. За да се осигури необходимата информация за процеса на наблюдение за всеки индикатор са определени мерните единици, в които ще се измерва, източниците на информация, периодичността на събирането на информация, базовата стойност за отчитане изменението на всеки от индикаторите, както и целевата стойност, която се очаква да бъде достигната до края на периода на действие на плана.

При разработването и прилагането на системата от индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО са взети предвид общите индикатори в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост чрез структурната помощ на ЕС през периода 2021-2027 г.

8.3.Ангажименти на участващите в наблюдението на ПИРО структури и органи

В цялостния процес на наблюдение и оценка при спазване на принципа за партньорство участват няколко основни структури и органи, които са регламентирани в ЗРР и правилника за неговото прилагане - Общинският съвет, кметът на общината, кметовете на кметства и кметските наместници, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество в общината.

Общинският съвет е основният орган за наблюдение на плана за интегрирано развитие на общината.

Кметът на общината организира наблюдението на ПИРО. Основният инструмент за наблюдение и оценка реализацията на плана е годишният доклад, който се изготвя в началото на всяка календарна година от програмния период. Кметът организира и контролира процедурата за подготовка на доклада, след което предлага завършения документ за одобрение от общинския съвет.

Във всички етапи на разработването и изпълнението на ПИРО се включват специализирани дирекции и отдели от общинската администрация. Те осъществяват комуникация и координация с всички участващи страни и извършват експертна работа при подготовката на годишните доклади.

Заинтересованите страни от изпълнението на ПИРО обхващат представители на съответната областна администрация и членове на съответния Областен съвет за развитие, неправителствения сектор, частния сектор, образователни, здравни, социални и културни институции, местната общественост. В процеса на наблюдение на изпълнението на плана общинският съвет осигурява участието на заинтересованите органи, организации, физически и юридически лица при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

8.4.Дейности по наблюдение и оценка

Законодателството за регионално развитие регламентира изготвянето на годишни доклади за наблюдение изпълнението на ПИРО. Докладите са официална обществена информация и се предоставят на заинтересованите страни, оповестяват се и на страницата на общината в интернет. Изводите от докладите са основа за изготвяне на междинната и последващата оценка на ПИРО, както и аргумент за актуализирането му, при необходимост.

Кметът на общината и общинският съвет осигуряват информация и публичност на плана за развитие в съответствие със своите компетенции. Компетентните органи предоставят информация относно идентифицираните проблеми и предложения за тяхното преодоляване, използваните начини за събиране на информация, функционирането на формираните партньорства. Годишните доклади се обсъждат и одобряват от общинския съвет по предложение на кмета на общината.

Резултатите от наблюдението на плановете за интегрирано развитие на общините се отчитат при изпълнението на НКРПР. В контекста на тази законова разпоредба, информацията от годишния доклад на ПИРО и от неговите междинна и последваща оценки се вземат предвид при мониторинга и оценката на изпълнението, както на НКРПР, така и на ИТСР на съответния район, в границите на който попада общината.

За реализацията на плана за развитие се изготвят междинна оценка и последваща оценка на въздействие, които се възлагат от кмета на общината на независим/и експертни екип/и. Оценките се изготвят при взаимодействие между всички заинтересовани страни. Междинната оценка проследява напредъка в изпълнението на ПИРО и актуалността на стратегията за развитие на общината. В документа се формулират насоки за корекции на

плана, при необходимост. Последващата оценка дава информация за степента на постигане на целите на плана и устойчивостта на резултатите, доколко ресурсите са използвани ефективно и ефикасно. В тази оценка се дефинират изводи и препоръки относно провеждане на политиката за регионално развитие в общината в бъдещия програмен период.

Източници на информация

- ✓ Закон за регионалното развитие (обн. ДВ бр.50 от 30 май 2008 г., изм. и доп. ДВ бр.21 от 13 март 2020 г.);
- ✓ Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие (обн. ДВ бр.70 от 7 август 2020 г.);
- ✓ Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община за периода 2021-2027 г., МРРБ (м. март 2020 г.);
- ✓ Закон за туризма (обн. ДВ бр.30 от 26.03.2013 г., изм. и доп. ДВ бр.60 от 07.07.2020 г.);
- ✓ Програма за развитие: България 2030, Министерски съвет;
- ✓ Социално-икономически анализ на районите в Република България, МРРБ, 2019 г.;
- ✓ Национална концепция за пространствено развитие 2013-2025 и актуализация (2019 г.);
- ✓ Интегрирана териториална стратегия за развитие на Северозападен район от ниво 2 2021-2027;
- ✓ Общ устройствен план на община Левски;
- ✓ Общински план за развитие на община Левски 2014-2020 г.;
- ✓ Междинна оценка на Общинския план за развитие на община Левски 2014-2020 г.;
- ✓ Годишни доклади за наблюдение изпълнението на ОПР на община Левски 2014-2020 г. за 2016, 2017, 2018, 2019, 2020 г.;
- ✓ Доклад за екологична оценка на ОУП Левски;
- ✓ Концепция за пространствено развитие на община Левски, 2014 г.;
- ✓ Програма за управление на кмета на община Левски, мандат 2019-2023 г.;
- ✓ Стратегия за управление на общинската собственост за мандат 2019-2023 г.;
- ✓ Програма за енергийна ефективност на община Левски 2017-2022 г.;
- ✓ Дългосрочна и краткосрочна програма за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници и биогорива на община Левски, съответно за периода 2012-2020 г. и 2017-2021 г.;
- ✓ Програма за опазване на околната среда на община Левски 2017-2020 г.;

- ✓ Програма за управление на отпадъците на община Левски 2014-2020 г.;
- ✓ Общинска стратегия за развитие на социалните услуги 2016-2020 г.;
- ✓ Стратегия на община Левски за интегриране на ромите и други уязвими малцинствени социални групи 2017-2020 г.;
- ✓ Стратегия за развитие на образованието на община Левски 2017-2020 г.;
- ✓ Глобални цели за устойчиво развитие (ООН);
- ✓ Документ за размисъл „Към устойчива Европа до 2030 г.“;
- ✓ Регионален доклад за състоянието на околната среда, 2019 г., РИОСВ – Плевен;
- ✓ Национална стратегия и План за действие за адаптация към изменението на климата, МОСВ;
- ✓ План за управление на речните басейни в Дунавски район 2016-2021 г., МОСВ;
- ✓ Официален сайт на община Левски;
- ✓ НСИ, текуща статистика;
- ✓ Информационна система ИНФОСТАТ на НСИ.

Приложения

- ✓ Приложение 1 Програма за реализация на ПИРО Левски 2021-2027;
- ✓ Приложение 1-А Индикативен списък на важни за община Левски проекти;
- ✓ Приложение 2 Индикативна финансова таблица;
- ✓ Приложение 3 Матрица на индикаторите за наблюдение и изпълнение на ПИРО Левски 2021-2027;
- ✓ Приложение 4 (Приложения 4.1 и 4.2 – Извадки от ОУП на община Левски).